

Азия / Avrupa

Ақпараттық сараптама журналы
Басылымның 3-ші жылы, №29, Мамыр 2018

AVRASYA ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜNÜN AYLIK YAYINIDIR ЕУРАЗІЯ ҒЫЛЫМИ-ЗЕРТТЕУ ИНСТИТУТЫНЫҢ АЙ САЙЫН ШЫҒАТЫН БАСЫЛЫМЫ

3. ULUSLARARASI EKONOMİ, FİNANS VE ENERJİ KONGRESİ (EFE'2018)

III ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ЭКОНОМИКА, ҚАРЖЫ ЖӘНЕ ЭНЕРГИЯ КОНГРЕСІ (EFE 2018)

RÖPORTAJ СҰХБАТ

PROF. DR. NEVZAT ŞİMŞEK, DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ İKTİSADİ VE İDARİ BİLİMLER FAKÜLTESİ İKTİSAT BÖLÜMÜ İKTİSAT POLİTİKASI ANABİLİM DALI ÖĞRETİM ÜYESİ

ПРОФЕССОР, ДОКТОР НЕВЗАТ ШИМШЕК, ДОКУЗ ЭЙЛЮЛЬ УНИВЕРСИТЕТІ ЭКОНОМИКА ЖӘНЕ БАСҚАРУ ФАКУЛЬТЕТІ ЭКОНОМИКА БӨЛІМІ ЭКОНОМИКАЛЫҚ САЯСАТ КАФЕДРАСЫНЫҢ ОҚЫТУШЫСЫ

THE RUSSIAN NAVY IN THE CASPIAN SEA: A NEW CHAPTER

РОССИЙСКИЙ ВОЕННО-МОРСКОЙ ФЛОТ В КАСПИЙСКОМ МОРЕ: НОВАЯ ГЛАВА

LIDIYA PARKHOMCHIK

PROSPECTS FOR THE U.S.-NORTH KOREAN SUMMIT

О ПЕРСПЕКТИВАХ ПРЕДСТОЯЩЕГО САММИТА США-КНДР

ABULKHAIRKHAN ZHUNISBEK

Asya Avrupa / Азия Еуропа
(Haber – Yorum) / (Ақпараттық сараптама)

Avrasya Araştırma Enstitüsü Yayınıdır
Еуразия ғылыми-зерттеу институты басылымы

Sahibi / Меншік иесі
Ahmet Yesevi Üniversitesi Avrasya Araştırma Enstitüsü Müdürü /
Ахмет Ясауи университеті Еуразия ғылыми-зерттеу институты директоры
Doç. Dr. Vakur Sümer

Genel Yayın Yönetmeni / Бас редактор
Zhengizkhan Zhanaltay

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü / Жауапты редактор
Dr. Zhandos Ranov

Haber Müdürü / Жаңалықтарға жауапты редактор
Zhengizkhan Zhanaltay

Tercüme Ekibi / Аудармашылар тобы
Omırbek Hanayı
Aigerim Manatkızı
Kanat Makhanov

Sekretarya / Хатшылық
Saltanat Suleymen

Metin Redaksiyon / Мәтінді өңдеу
Kenan Semiz

Teknik Redaksiyon / Техникалық редактор
Abulkhairkhan Zhunisbek

Yayın Kurulu / Редакция алқасы
Doç. Dr. Vakur Sümer
Zhengizkhan Zhanaltay
Dr. Zhandos Ranov
Dr. Gulnar Nadirova
Dauren Aben
Lidiya Parchomchik

Yönetim Merkezi / Басқару орталығы

Almalı Audanı, Mametova 48, 050004
Almaty, Kazakhstan
Tel. +7 (727) 279 97 94
Fax. +7 (727) 279 97 94
E-mail: info@eurasian-research.org

Mülakat, haber-yorum ve analizlerde ifade edilen görüşler yazarların kendi görüşleri olup
Enstitü'nün yayın politikasını yansıtmamaktadır. Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

"Сұхбат", "Ақпараттық сараптама" және "Өзекті пікір" айдарларымен шыққан мақала авторларының
пікірлері институт көзқарасын білдірмейді. Журналда жарияланған материалдарды
институттың рұқсатынсыз көшіріп басуға болмайды.

DOÇ. DR. VAKUR SÜMER

Değerli okuyucularımız merhaba,

AsyaAvrupa'nın yeni sayısıyla karşınızdayız.

Nisan ayı içinde, Hoca Ahmet Yesevi Uluslararası Türk-Kazak Üniversitesi'ne bağlı Avrasya Araştırma Enstitüsü olarak bu yıl üçüncüsünü düzenlediğimiz Ekonomi, Finans ve Enerji Kongresi'ni (EFE 2018) idrak ettik. Ona yakın ülkeden altmıştan fazla uzman, Avrasya bölgesindeki ekonomik dönüşümlere kaynaklık eden jeopolitik dinamikleri pek çok yönüyle tartıştılar.

Hiç şüphesiz EFE 2018'in en önemli yönlerinden biri de Nobel Ödüllü Türk Bilim İnsanı Sayın Prof. Dr. Aziz Sançar'ın Kongre'ye davetli konuşmacı olarak iştiraki idi. Prof. Sançar, Türk Dünyası'nın bilim alanında geçmişte altın bir çağ yaşadığını ve şimdi de bir atılım gerçekleştirmek durumunda olduğunu altını çizdi.

Nisan ayındaki bu önemli buluşma çerçevesinde, biz de AsyaAvrupa'nın bu sayısını EFE 2018'e adanmayı düşündük. Kongre'nin fikir babalığını yapan kurucu müdürümüz Sayın Prof. Dr. Nevzat Şimşek, EFE'nin kuruluş sürecini ve bugün geldiği noktayı kendisiyle yaptığımız mülakatta ayrıntılarıyla ortaya koyuyor. Kendisine, birikimini yansıtan aydınlatıcı röportajı için teşekkür ediyoruz. Kongre ile ilgili diğer pek çok haber ve ânu da dergimizin içinde bulabileceksiniz.

AsyaAvrupa'nın bu sayısında ayrıca gündeme ilişkin dört önemli analize yer vermekteyiz. Analizlerimizin bir tanesi Rusya'nın Hazar Denizi'ndeki donanmasının farklı bir lokasyonda konuşlanma sürecini nedenleri ve olası sonuçlarıyla tartışıyor. Bir diğer değerlendirmemizde, enflasyon hedeflemesi ile döviz kuru oynaklığı arasındaki ilişki ele alınıyor. Amerika Birleşik Devletleri ve Kuzey Kore arasındaki ilişkilerde son dönemde yaşanan değişim de analiz yazılarımızdan birinin ana konusunu oluşturuyor. Dergimizde ayrıca Kazakistan'da sivil havacılık sektöründeki dönüşümü de tartışan bir değerlendirmeye de yer veriyoruz.

Bir sonraki sayıda görüşebilmek umuduyla.

Қадірлі де құрметті оқырман қауым!

«Азия Еуропа» журналының жаңа санын назарларыңызға ұсынамыз.

Сәуір айында Қожа Ахмет Ясауи атындағы Халықаралық қазақ-түрік университеті Еуразия ғылыми-зерттеу институты ретінде III Экономика, қаржы және энергия конгресін (EFE 2018) ұйымдастырдық. Бұл іс-шараға жақын шетелден алпыстан аса сарапшы қатысып, Еуразия аймағындағы экономикалық өзгерістерге себеп болған геосаяси динамиканы жан-жақты талқылады.

EFE 2018 Конгресінің ең жарқын сәттерінің бірі Нобель сыйлығының иегері, түрік ғалымы профессор, доктор Азиз Санжардың Конгреске арнайы шақырылып, баяндама жасауы болды. Профессор Санжар бұрын түркі әлемінде ғылымның алтын дәуірі болғанын және қазір серпіліс жасаудың уақыты келгенін атап көрсетті.

Сәуір айында өткен осы маңызды кездесу аясында біз де «Азия Еуропа» журналының бұл санын EFE 2018 Конгресіне арнауды жөн санадық. Конгрестің негізін қалаушы директорымыз профессор, доктор Невзат Шимшек мырзамен жүргізген сұхбатта EFE-нің құрылу үдерісі мен қазіргі жағдайы егжей-тегжейлі баяндалды. Тәжірибесімен бөлісіп, сұхбат бергені үшін үлкен алғысымызды білдіреміз. Журналымызда конгреске қатысты басқа да жаңалықтар мен оқиғаларды да таба аласыз.

«Азия Еуропа» журналының бұл санында сондай-ақ күн тәртібіндегі мәселелерге қатысты төрт маңызды талдауды ұсынамыз. Талдауларымыздың бірінде Ресейдің Каспий теңізіндегі әскери-теңіз флотының басқа жерде орналасу себептері мен ықтимал нәтижелері талқыланды. Тағы бір талдауда инфляциялық таргеттеу мен валюта бағамының құбылмалылығы арасындағы байланыс қарастырылған. АҚШ пен Солтүстік Корея арасындағы қарым-қатынастардың соңғы өзгерістері де талдауларымыздың басты тақырыбына айналды. Журналымызда сондай-ақ Қазақстанның азаматтық авиация секторындағы трансформация мәселелері қарастырылған.

Келесі санымызда қайта жүздескенше.

ÖNSÖZ АЛҒЫСӨЗ

AVRASYA ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ MÜDÜRÜ ЕУРАЗИЯ ҒЫЛЫМИ-ЗЕРТТЕУ ИНСТИТУТЫНЫҢ ДИРЕКТОРЫ DOÇ. DR. VAKUR SÜMER.....	1
--	---

RÖPORTAJ СҰХБАТ

PROF. DR. NEVZAT ŞİMŞEK, DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ İKTİSADİ VE İDARİ BİLİMLER FAKÜLTESİ İKTİSAT BÖLÜMÜ İKTİSAT POLİTİKASI ANABİLİM DALI ÖĞRETİM ÜYESİ ПРОФЕССОР, ДОКТОР НЕВЗАТ ШИМШЕК, ДОКУЗ ЭЙЛЮЛЬ УНИВЕРСИТЕТИ ЭКОНОМИКА ЖӘНЕ БАСҚАРУ ФАКУЛЬТЕТИ ЭКОНОМИКА БӨЛІМІ ЭКОНОМИКАЛЫҚ САЯСАТ КАФЕДРАСЫНЫҢ ОҚЫТУШЫСЫ.....	4
---	---

GÜNCEL ӨЗЕКТІ ПІКІР

THE RUSSIAN NAVY IN THE CASPIAN SEA: A NEW CHAPTER РОССИЙСКИЙ ВОЕННО-МОРСКОЙ ФЛОТ В КАСПИЙСКОМ МОРЕ: НОВАЯ ГЛАВА LIDIYA PARKHOMCHIK.....	22
PROSPECTS FOR THE U.S.-NORTH KOREAN SUMMIT О ПЕРСПЕКТИВАХ ПРЕДСТОЯЩЕГО САММИТА США-КНДР ABULKHAIRKHAN ZHUNISBEK.....	30
AVIATION IN KAZAKHSTAN: AN ECONOMIC VIEW АВИАЦИЯ В КАЗАХСТАНЕ: ЭКОНОМИЧЕСКИЙ АСПЕКТ KANAT MAKHANOV	38
THE EFFECT OF INFLATION TARGETING POLICY ON EXCHANGE RATE VOLATILITY ВЛИЯНИЕ ПОЛИТИКИ ТАРГЕТИРОВАНИЯ ИНФЛЯЦИИ НА ВОЛАТИЛЬНОСТЬ ВАЛЮТНОГО КУРСА В КАЗАХСТАНЕ DANIYAR NURBAYEV	45

HABER-YORUM

АҚПАРАТТЫҚ САРАПТАМА

PARLIAMENTARY AND LOCAL ELECTIONS IN TURKMENISTAN	52
TAJIK AGENCIES RECEIVED ASSISTANCE FROM THE UNITED STATES	54
IMPLICATIONS OF THE U.S.-CHINA TRADE WAR.....	56
IRANIAN LEADER VISITED TURKMENISTAN	58
TAŞKENT’TE AFGANİSTAN ÜZERİNE ULUSLARARASI KONFERANS	60
THE SYSTEM OF HIGHER EDUCATION: RETHINKING THE PROSPECTS	62
KAZAKİSTAN’DAN ÖZELLEŞTİRME ATILIMI	64
TASHKENT HOSTED AN INTERNATIONAL CONFERENCE ON AFGHANISTAN	66
İRAN CUMHURBAŞKANI ROUHANİ’NİN AZERBAIJAN ZİYARETİNDEN BEKLENTİLER.....	68
RETAIL EXPENSES ROSE IN KAZAKHSTAN	70
LEADERS OF IRAN, RUSSIA AND TURKEY HELD SYRIA SUMMIT IN ANKARA.....	72
ÇİN’DEN ABD’YE TİCARET SAVAŞI UYARISI.....	74
AVRUPA BİRLİĞİ’NDE 3 MİLYAR AVRO ANLAŞMAZLIĞI.....	76
CHILDREN’S CLUB MOVEMENT: LESSONS FOR KAZAKHSTAN	78
BORDER INCIDENTS AT THE CASPIAN SEA.....	81
EXPECTED ECONOMIC GROWTH OF KAZAKHSTAN FOR 2018	83
AFGANİSTAN’IN ÖZBEKİSTAN VE KIRGIZİSTAN ÜZERİNDEN ÇİN’E İTHALATI.....	85
KAZAKH FOREIGN MINISTER VISITED TURKEY	87
POLITICAL TURBULENCE IN ARMENIA LED TO PRIME MINISTER’S RESIGNATION.....	90
NEW KYRGYZ GOVERNMENT SWORN IN.....	92
REASONS OF THE RECENT TENGE FLUCTUATIONS	94

ETKİNLİKLER

ІС-ШАРАЛАР

.....	96
-------	----

İNGOĞRAFİK

ИНФОГРАФИКА

.....	128
-------	-----

**PROF. DR. NEVZAT ŞİMŞEK, DOKUZ EYLÜL
ÜNİVERSİTESİ İKTİSADİ VE İDARİ BİLİMLER
FAKÜLTESİ İKTİSAT BÖLÜMÜ İKTİSAT
POLİTİKASI ANABİLİM DALI
ÖĞRETİM ÜYESİ**

ПРОФЕССОР, ДОКТОР НЕВЗАТ ШИМШЕК,
ДОКУЗ ЭЙЛЮЛЬ УНИВЕРСИТЕТИ
ЭКОНОМИКА ЖӘНЕ БАСҚАРУ ФАКУЛЬТЕТИ
ЭКОНОМИКА БӨЛІМІ ЭКОНОМИКАЛЫҚ
САЯСАТ КАФЕДРАСЫНЫҢ ОҚЫТУШЫСЫ

Kısaca kendinizi tanıtır mısınız?

Rize’de doğdum. İlk, orta ve lise eğitimimi İzmir’de tamamladım. 1994 yılında Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Kamu Yönetimi Bölümünü bitirdim. 1995-2006 yılları arasında Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İktisat Bölümünde Araştırma Görevlisi olarak görev yaptım. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat Anabilim Dalında “Fiyatların Konjonktürel Davranışına İlişkin Bir Araştırma 1963-1995 Türkiye Örneği” isimli tezimle yüksek lisans eğitimimi tamamladım. 2005 yılında, aynı üniversitede “Endüstri-içi Dış Ticaret (Türkiye’nin Endüstri-içi Dış Ticaretinin Analizi” isimli tezimle doktora derecesini aldım. Doktora tezim Türkiye Ekonomi Kurumu tarafından 2005 yılında en iyi doktora tezi ödülüne layık görüldü. Doktora öğrenimimi tamamladıktan sonra da Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İktisat Bölümünde öğretim üyesi

Өзіңіз жайлы қысқаша айтып өтсеңіз?

Ризе қаласында дүниеге келдім. Бастауыш, негізгі орта және жалпы орта мектепті Измирде бітірдім. 1994 жылы Анкара Университеті Саясаттану факультетінің мемлекеттік басқару бөлімінде оқуымды бітірдім. 1995-2006 жылдар аралығында Докуз Эйлюль университеті Экономика және басқару факультеті Экономика бөлімінде ғылыми қызметкер болып жұмыс істедім. Докуз Эйлюль университеті Әлеуметтік ғылымдар институты Экономика бөлімінде «Бағалардың циклдық қылығын зерттеу: Түркияның үлгісі (1963-1995)» атты магистрлік диссертациямды сәтті қорғап, оқуымды тәмамдадым. 2005 жылы сол университетте «Түркия өнеркәсіп салаларының өзара саудасын саралау» атты PhD диссертацияны қорғап, доктор ғылыми дәрежесін алдым. 2005 жылы PhD диссертациям Түркия экономика қауымдастығының пікірі бойынша

оларық гөреві яптым. Хален ағын үні-верситетде Професор оларық егітім-өг-ретім фааліетлерінде булунматкыым.

Доктора егітімім срасында бیلгі ве гөргү арттырмак üzere Алманыа'да Justus Liebig Üniversitesi Эконометри ве İstatistik Enstitüsünde (Justus Liebig University, Giessen, 2003) ве YÖK тарарында сағланан бурс иле пост доктора арастырмасы япмак üzere İngiltere'de Oxford Üniversitesi Oxford Enerji Araştırmaları Enstitüsünde (University of Oxford, Oxford Institute for Energy Studies, Oxford, 2010-2012) Misafir Araştırmacı оларық булундум. 2013 yılından 2017 yılına kadar Türkiye Cumhuriyeti'nin Kazakistan Cumhuriyeti ile ortak devlet üniversitesi niteliğinde Kazakistan'da kurulan Hoca Ahmet Yesevi Uluslararası Türk Kazak Üniversitesi'nde 1 yıl süreyle Rektör Yardımcılığı (2013-2014) ве 3 yıl süreyle Avrasya Araştırma Enstitüsü kurucu müdürlüğü (2014-2017) görevlerinde булундум.

Akademik çalışmalarımı, dış ticaret ве enerji ekonomisi başta olmak üzere, Avrasya ekonomileri ве enerji politikaları, yenilenebilir ве yenilenemez enerji kaynakları ве çevresel sorunlar, konjonktür teorileri, kalkınma planları ве politikası, regülasyon ве sanayi politikası alanlarında yoğunlaştırmış булунматкыым.

Avrasya Araştırma Enstitüsü'nün 2014-2017 yılları arasında yönetimini üstlendiniz. Bu sürecin ayrıntılarını ве tecrübenizi bizimle paylaşır mısınız?

Bir hususu açıklığа kavuşturmakta fayda olduğunu düşünmekteyim. 2013-2014 eğitim-öğretim yılında Ahmet Yesevi Üniversitesinde Rektör Yardımcısı оларық гөреві алдығымда, Almatı Avrasya Araştırma Enstitüsü adıyla 2 uzman, 1 müdür ве 1 müdür yardımcısı kadrosuyla faaliyetте бу-

AVRASYA ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ, AHMET YESEVİ ÜNİVERSİTESİNE BAĞLI OLMASI NEDENİYLE, KENDİNE ÖZGÜ BİR YAPI GELİŞTİREBİLMEK İSTİYOR. MÜTEVELLİ HEYET BAŞKANLIĞIMIZIN VE REKTÖRLÜĞÜMÜZÜN DESTEĞİ İLE UYGULAMADA İDARİ, MALİ VE AKADEMİK ÖZERKLİK SAĞLANDI. BU DURUM, ENSTİTÜNÜN ETKİN ÇALIŞMASININ EN ÖNEMLİ NEDENİDİR DİYEBİLİRİM.

БІРАҚ ЕУРАЗИЯ ҒЫЛЫМИ-ЗЕРТТЕУ ИНСТИТУТЫ АХМЕТ ЯСАУИ УНИВЕРСИТЕТІНЕ БАЙЛАНЫСТЫ БОЛҒАНДЫҚТАН БІРЕГЕЙ ҚҰРЫЛЫМ ҚАЛЫПТАСТЫРА БІЛДІ. ӘКІЛЕТТІ КЕҢЕС ТӨРАҒАЛЫҒЫ МЕН РЕКТОРАТТЫҢ ҚОЛДАУЫМЕН ІС ЖҮЗІНДЕ ӘКІМШІЛІК, ҚАРЖЫЛЫҚ ЖӘНЕ АКАДЕМИЯЛЫҚ АВТОНОМИЯ ҚАМТАМАСЫЗ ЕТІЛДІ. БҰЛ ИНСТИТУТТЫҢ ТИІМДІ ЖҰМЫС ІСТЕУІНІҢ ЕҢ МАҢЫЗДЫ АЛҒЫШАРТЫ ДЕП АЙТУҒА БОЛАДЫ.

экономика саласына қатысты жазылған ең үздік PhD диссертациясы атты мәртебеге ие болды. Докторантураны аяқтағаннан кейін Докуз Эйлюль университеті Экономика және басқару факультеті Экономика бөлімінде оқытушы болып жұмыс істедім. Қазіргі таңда сол университетте профессор ретінде сабақ беремін.

Докторантура кезінде білім жинау және тәжірибені арттыру мақсатында Германияның Юстус Либих университетінің Эконометрика мен статистика институтында (Юстус Либих университеті, Гисен, 2003 ж.) және Түркияның Жоғары білім кеңесі (YÖK) тарапынан ұсынылған стипендия бойынша Ұлыбританиядағы Оксфорд университетінің Энергетикалық зерттеулер институтында (Оксфорд университеті, Энергетикалық зерттеулер институты, Оксфорд, 2010-2012) постдокторлық зерттеу жүргіздім. 2013-2017 жж. аралығында Түркия Республикасының Қазақстан Республикасымен ортақ мемлекеттік жоғары оқу орны ретінде Қазақстанда құрылған Қожа Ахмет Ясауи атындағы Халықаралық қазақ-түрік университетінде 1 жыл проректор (2013-2014) және 3 жыл Еуразия ғылыми-зерттеу институтының директоры (2014-2017) болып қызмет атқардым.

Сыртқы сауда және энергетикалық экономика, Еуразия экономикалары мен энергетикалық саясат, жаңартылатын және жаңартылмайтын энергия көздері мен экологиялық мәселелер, конъюнктура теориялары, даму жоспарлары мен саясаты, реттеу және өнеркәсіп саясаты салаларында ғылыми зерттеулер жүргіземін.

Сіз 2014-2017 жылдар аралығында Еуразия ғылыми-зерттеу ин-

lunan bir Enstitümüz vardı. Fakat bu Enstitü, Mütavelli Heyet Başkanlığımızın ve Rektörlüğümüzün kararları doğrultusunda kapatılmıştır. Almatı Enstitüsü adıyla faaliyet gösteren diğer bir Enstitümüzün ise adı ve lisansı değiştirilmiş ve 1 Ağustos 2014 tarihi itibarıyla şu anda faaliyette olan Avrasya Araştırma Enstitüsü kurulmuştur. Yani mevcut Enstitümüz, 1 Ağustos 2014 tarihi itibarıyla kurulan yeni bir Enstitüdür. Belirttiğiniz gibi kurulduğu tarihten Temmuz 2017 tarihine kadar geçen süre içinde Avrasya Araştırma Enstitüsü müdürlüğünün sorumluluğunu büyük bir şeref ile üstlendim.

Avrasya Araştırma Enstitüsü yapılandırılırken bizi bağlayan, kuruluş yönetmeliğinde yer alan görevlerdi. Bu görevler incelendiğinde Enstitüden beklenenin çoğunlukla bir stratejik düşünce kuruluşu gibi faaliyet göstermesi olduğu anlaşılabacaktır. Aynı zamanda araştırma kuruluşu şeklinde yapılandırılmasını gerektirecek bazı görevlerin de olduğunu görebilirsiniz. Çıktıları itibarıyla bu ikisi birbirinden farklıdır. Düşünce kuruluşlarının haftalık, aylık politika analizleriyle, düzenledikleri seminerler ve konferanslarla kamuoyu ile daha fazla

ститутының директоры болдыңыз. Бұл жайында егжей-тегжейлі баяндап, тәжірибеңізбен бөліссеңіз?

Осы орайда бір жәйтті айта кеткен жөн деп ойлаймын. 2013-2014 оқу жылында Ахмет Ясауи университетінің проректоры болып жұмыс істегенімде Алматыда кадрлық құрамы 2 ғылыми қызметкер, 1 директор және 1 директор орынбасарынан тұратын Еуразия ғылыми-зерттеу институты деп аталатын институтымыз болған еді. Алайда бұл институт Өкілетті кеңес төрағалығы мен Рectorаттың шешімдеріне сәйкес жабылды. Алматы институты деп аталған басқа институтымыздың атауы мен лицензиясы өзгертіліп, 2014 жылдың 1 тамызында қазіргі Еуразия ғылыми-зерттеу институты құрылды. Басқаша айтқанда, қазіргі институт 2014 жылдың 1 тамызында құрылған жаңа институт болып табылады. Сіз айтып кеткендей, құрылған күннен бастап 2017 жылдың шілдесіне дейін Еуразия ғылыми-зерттеу институтын басқару құрметіне ие болдым.

Еуразия ғылыми-зерттеу институты

etkileşim halinde olması gerekirken, araştırma kuruluşlarından ise uzun erimli projelerle daha derinlemesine analizler yapması beklenir. Bu nedenle, enstitünün yapılandırması açısından bir tercih yapmamız gerekiyordu. Biz de istihdam ettiğimiz genç araştırmacılarla ilk yıllarda düşünce kuruluşu faaliyetlerimizle ön plana çıktık. Fakat araştırma kuruluşu olarak bizden beklenen faaliyetleri de ihmal etmedik. Bu kapsamda proje ilanlarına çıktık, proje bazlı misafir araştırmacı istihdam ettik. Tabii ki, bunun sonuçlarını almak zaman alacaktır. Dünyadaki stratejik düşünce kuruluşları örnekleri incelendiğinde bu tür kuruluşların özerk yapıda olmaları gerektiğini görebiliriz. Fakat Avrasya Araştırma Enstitüsü, Ahmet Yesevi Üniversitesi'ne bağlı olması nedeniyle, kendine özgü bir yapı geliştirebilmiştir. Mütevelli Heyet Başkanlığımızın ve Rektörlüğümüzün desteği ile uygulamada idari, mali ve akademik özerklik sağlandı. Bu durum, Enstitünün etkin çalışmasının en önemli nedenidir diyebilirim.

Türkiye'nin yurt dışında faaliyet gösteren benzer bir düşünce kuruluşunun bulunmaması, hem tecrübe hem de performans değerlendirmesi yapılacak mekanizmalar anlamında bir birikimden yararlanmak yerine, Avrasya Araştırma Enstitüsünü özgün bir şekilde yapılandırmamızı sağladı. Bu durumu, yerine getirdiğim kurucu müdürlük görevini benim açımdan daha anlamlı kıldığını itiraf etmeliyim. Ama aynı zamanda ciddi bir sorumluluk da yüklüyordu. Çünkü Enstitü, akademik bir kurum olmalıydı ve teşkilat şeması buna göre yapılandırılmalıydı. Kuruluş anından itibaren Enstitünün, hem bulunduğu yer (Orta Asya coğrafyası) hem de yapısı itibarıyla (Türk dili konuşan ülkelerden gelen öğrencilere eğitim veren bir Türk–Kazak Üniversitesi olması) ideolojik yapılanan bir Enstitü olma tehlikesi çok ciddi idi. Bu şekildeki bir yapılanma ile Enstitü, Kazakistan açısından bir muhalefet merkezi olacağı gibi, Türkiye açısından da devlet politikalarına birebir uymayan bir tür romantik eğilimlerin merkezi olabilirdi. Bu nedenle ilk yılın bir tanıma ve tanıtma yılı olması karşılıklı güvenin tesisi açısından çok önemliydi. Kısaca ifade edilecek olursa, Avrasya Araştırma Ens-

құрылған кезде бізді байланыстырған мекеме ережесіндегі міндеттер болды. Бұл міндеттерді қарастырғанда институттың негізінен стратегиялық зерттеу орталығы ретінде қызмет ететіні аңғарылады. Сонымен қатар, ғылыми-зерттеу орталығы ретінде құрылымдануын қажет ететін кейбір міндеттердің де бар екені айқын еді. Берер нәтижесі тұрғысынан бұл екеуі екі түрлі. Стратегиялық зерттеу орталықтары апталық, айлық сараптамалық талдау, семинарлар мен конференциялар ұйымдастыру арқылы қоғаммен көбірек қарым-қатынас жасайтын болса, ғылыми-зерттеу институттары ұзақ мерзімді жобалар мен тереңірек талдау жасайды деп күтілуде. Осы себепті институт құрылымы тұрғысынан таңдау жасауымыз қажет болды. Алғашқы жылдары біз жұмысқа қабылданған жас зерттеушілермен стратегиялық зерттеу орталығы ретінде алдыңғы қатарға шықтық. Бірақ бізден ғылыми-зерттеу ұйымы ретінде күтілген қызметтерге де көңіл бөлдік. Осыған байланысты ғылыми жоба хабарландыруларын жариялап, келісім-шарт негізінде ғылыми зерттеушілерді жұмысқа қабылдадық. Әрине, нәтижеге қол жеткізу үшін уақыт қажет. Әлемдегі стратегиялық зерттеу орталықтарын қарастырған кезде мұндай мекемелер дербес болуы керек екеніне толық көз жеткіземіз. Бірақ Еуразия ғылыми-зерттеу институты Ахмет Ясауи университетіне байланысты болғандықтан бірегей құрылым қалыптастыра білді. Өкілетті кеңес төрағалығы мен Ректораттың қолдауымен іс жүзінде әкімшілік, қаржылық және академиялық автономия қамтамасыз етілді. Бұл институттың тиімді жұмыс істеуінің ең маңызды алғышарты деп айтуға болады.

Шетелде Түркияның осыған ұқсас мекемесінің болмауы жинақталған тәжірибені пайдаланудың орнына Еуразия ғылыми-зерттеу институтына тән арнайы құрылымның қалыптастырылуына жол ашты. Бұл жағдай негізін қалаушы директор қызметінің маңыздылығын одан әрі арттырғанын мойындауымыз керек. Бірақ сонымен бірге бұл маңызды жауапкершілік

**YAPMIŞ OLDUĞUMUZ
ÖLÇÜMLERDE DE
ENTEGRASYONUN TEK
BAŞINA ÜLKELERİN
ÜRETİM YAPILARINI
DEĞİŞTİRMEDİĞİNİ AÇIKÇA
GÖRDÜK. BU NEDENLE
ÜLKELERİN ÜRETİM
YAPILARINI DEĞİŞTİRMEK
İÇİN AYRICA POLİTİKA
ÜRETMELERİ GEREKTİĞİNİ
DÜŞÜNÜYORUM.**

titüsünü ideolojik değil, bilimsel bir kuruluş olarak yapılandırmaya gayret ettik. Bu bağlamda, yaptığımız tüm faaliyetlerde bilimsel araştırma yöntemlerinden taviz vermemeye özel önem verdik. Özellikle yayınlarımızda hakemlik süreçleri başta olmak üzere bilimsel değerlendirmeleri esas aldık.

Enstitünün yurt dışında olması nedeniyle aynı zamanda bir temsil görevi de ifa etmesi, temel diplomatik kurallara dikkat ve riayet edilmesini de önemli kılmaktaydı. Bu nedenle Enstitünün yurt içindeki muadil Enstitüler gibi yapılanması da söz konusu değildi. Enstitü,

болды. Себебі институт академиялық мекеме болып, ұйым құрылымын осыған сәйкес қалыптастыру қажет болды. Құрылған сәтіннен бастап институттың орналасқан жері (Орталық Азия аймағы) мен құрылымы жағынан (түркі тілдес елдерден келген студенттерге білім беретін қазақ-түрік университеті болуы) идеологиялық институт болып кету қаупі болды. Осындай құрылыммен институт Қазақстан тұрғысынан оппозиция орталығы, ал Түркия тұрғысынан мемлекеттік саясатқа сәйкес келмейтін романтикалық үрдістер орталығы болар еді. Сондықтан алғашқы жылды тану және

**ЖАСАҒАН ЕСЕПТЕУЛЕРІМІЗ-
ДЕ ИНТЕГРАЦИЯНЫҢ БІР
ӨЗІ ЕЛДЕРДІҢ ӨНДІРІСТІК
ҚҰРЫЛЫМДАРЫН ӨЗГЕРТПЕ-
ГЕНІН БАЙҚАДЫҚ. ОСЫ СЕ-
БЕПТІ, ЕЛДЕР ӨЗ ӨНДІРІСТІК
ҚҰРЫЛЫМДАРЫН ӨЗГЕРТУ
ҮШІН САЯСАТ ҚАЛЫПТАСТЫ-
РУ ҚАЖЕТ ДЕП ОЙЛАЙМЫН.**

”

Kazakistan'ın iç ve dış politikasına yönelik pozisyonunu belirlerken, dostluk ilkesi çerçevesinde kurulan devletler arası ortak üniversite şeklindeki Ahmet Yesevi Üniversitesinin bir şubesi olması gerçeğine göre hareket etmeliydi. Bu nedenle her bir faaliyet ve yayında Enstitü müdürünün editöryel kontrolü titizlikle yerine getirilmiştir.

Türkiye açısından bir gerçeği de ifade etmem gerekir: Türkiye'de maalesef Avrasya bölgesine yönelik bilgi birikimi bölgeye olan ilgiyle paralel değildir. Bu nedenle bizzat bölgede faaliyet göstermesi nedeniyle öncelikle bölge

таныту жылы ретінде белгілеу өзара сенім қалыптастыру тұрғысынан өте маңызды болды. Қысқасы, біз Еуразия ғылыми-зерттеу институтын идеологиялық емес, ғылыми мекеме ретінде құруға тырыстық. Бұл тұрғыда, барлық іс-шараларымызда ғылыми зерттеу әдістерін қолдануға ерекше назар аудардық. Әсіресе басылымдарымызда халықаралық сараптама мен ғылыми бағалау процестеріне көңіл бөлдік.

Сонымен қатар, институт шетелде орналасып, өкілдік міндетін атқарғандықтан негізгі дипломатиялық ережелерге назар аудару және оларды сақтау маңызды болды. Осы себепті институтымыз елдегі ұқсас институттар сияқты құрылмады. Институт Қазақстанның ішкі және сыртқы саясатына қатысты ұстанымын белгілеген кезде достық негізінде құрылған мемлекетаралық ортақ жоғары оқу орны және Ахмет Ясауи университетінің филиалы ретінде қызмет етуі еді. Осы себепті Институт директорының редакциялық бақылауы әрбір іс-шара мен басылымда мұқият орындалды.

Түркияға қатысты бір жәйтті айтып өткім келеді: Өкінішке орай, Түркияда Еуразия туралы жинақталған білім аймаққа деген қызығушылықпен бірдей емес. Осы себепті аймақтың өзінде қызмет еткендіктен аймаққа қызығушылық танытқан ғалымдар, мемлекет қызметкерлері, сарапшылар мен шешім қабылдайтын тұлғалардың (дұрыс) ақпаратқа қол жеткізуін қамтамасыз ету қажет болды. Қызметімізді осыған сәйкес қалыптастыруға тырыстық және Еуразия аймағында түрік, ағылшын, орыс және қазақ тілдерінде ақпарат ұсыну басты міндеттеріміздің біріне айналды.

Сонымен қатар, алғашқы жылдары институттың адамға тәуелділігін төмендете отырып, институционалдық құрылымын қамтамасыз етуге тырыстық. Барлық іс-шаралардың нұсқаулары дайындалып, институттың бүкіл процестері ашық және есеп беруге болатындай етіп жүзеге асырылып жатқандығына баса назар аударғым келеді. Осы мақсатта Еуразия ғылыми-зерттеу институты академиялық, әкімшілік

іле ілгіленен академисыенлерін, бюрократларын, узманларын ве карар алыларын (доғру) билгі-ге улашмалары сағланмалыды. Фааліетлеримизі бунa гөре şekillendirmeye gayret ettik ве Ав-расыа бөлgesinden Түркче, Інгilizce, Русча ве Казакча диллерінде билгі үретмeyeri биринcil гө-ревlerimiz arasına aldık.

Аyrıca ilk yıllarda gerçеkleştirmeye gayret ettiğimiz bir diğer husus, Enstitünün kişiyе bağımlılığını en аза indirerek kurumsal yapılanmasını sağlamaktır. Bu noktada önemle belirtmeliyim ki; tüm faaliyetlerin yönergeleri hazırlanmıştır ve Enstitüde tüm süreçler şeffaf ve hesap verilebilir tarzda ilerlemektedir. Bu amaçla Avrasya Araştırma Enstitüsü akade-мик, idari ve mali açıdan özerk olarak yapı-landırılmıştır. Bu tür Üniversiteye bağıl fakat özerk yapılanan Enstitüler Avrupa'da da faa-лиyetте bulunmaktadır. Örneğin; Oxford Enerji Araştırmaları Enstitüsü (Oxford Institute for Energy Studies) Oxford Üniversitesinin adıyla bağımsız hareket eden bir araştırma enstitüsü olarak faaliyet göstermektedir.

Kısaca, 2014-2017 yılları arasına kurucu mü-дүр olarak Avrasya Araştırma Enstitüsünün yapılandırılmasında büyük bir keyifle sorum-luluk aldığımı belirtmek isterim. Bu memnu-niyetin zaten faaliyetlerimize bereket olarak yansıdığını söyleyebilirim. 2015 yılının Ocak ayının ilk haftasından itibaren haftalık olarak başlattığımız ERI E-Bültenleri, haftalık analiz-leriyle ve derleme haberleriyle sadece Ав-расыа бөлgesinde değil, Түрkiye'de ve Avrupa'nın birçok ülkesinde ilgiyle takip edilmektedir. Ав-расыа Araştırma Enstitüsü olarak süzgecimiz-den geçirerek okuyucularımızla paylaştığımız bu yayınlar özellikle bölge ile ilgili bilgi eksikli-ğini gidererek önemli bir açığı kapatmaktadır. Ayrıca 2016 yılının Ocak ayında başlattığımız aylık Asya Avrupa Dergisi de kendine özgü bir yapı oluşturmuştur. Politika analizleri yanı sıra haberleri kısaca yorumlayarak verdiğimiz bu dergi 4 dilde hem basılı olarak hem de elekt-ronik ortamda yayınlanmakta, Kazakistan'da devlet kurumlarına, kütüphanelere ve üniver-sitelere ücretsiz olarak gönderilmektedir. Bu derginin Түрkiye'de de dağıtımının sağlanma-sı için çok uğraştım ama başarılı olamadım. Umarım böyle bir emeğin Түрkiye'deki devlet

және қаржылық автономия ретінде құрылымдалған. Еуропада да осындай университетке байланысты бірақ автоном-ды түрде жұмыс істейтін институттар бар-шылық. Мысалы, Оксфорд Энергетикалық зерттеулер институты (Oxford Institute for Energy Studies) Оксфорд университетінің атынан тәуелсіз ғылыми-зерттеу институты болып табылады.

Қысқаша айтқанда, 2014-2017 жылдар ара-лығындағы кезеңде негізін қалаушы дирек-тор ретінде Еуразия ғылыми-зерттеу инсти-тутын қалыптастыруда бойыма зор жауап-кершілік арттым. Бұл шын көңілмен істел-ген іс қызметімізде молынан кәдеге асты деп айта аламын. 2015 жылғы қаңтар ай-ының бірінші аптасынан бері шығарылып келе жатқан талдау және жаңалықтар бөлімінен тұратын апталық ЕҒЗИ электрон-ды бюллетеньдеріне тек Еуразия аймағын-да ғана емес, сондай-ақ Түркия мен көп-теген Еуропа елдерінде зор қызығушылық танытылады. Еуразия ғылыми-зерттеу ин-ститутында сараптамадан өтіп оқырман-дарымыздың назарына ұсынылатын бұл басылымдар аймаққа қатысты ақпарат жетіспеушілігін жоюда. Сонымен қатар, 2016 жылдың қаңтарынан бері жарияла-нып келе жатқан ай сайынғы Asya Avrupa ақпараттық-сараптама журналы да өзіне тән ерекше құрылым қалыптастырды. Са-яси талдаулар мен ақпараттық сараптама-ларға толы журнал қағазға басылған және электронды түрде төрт тілде жарияланып, Қазақстанның мемлекеттік мекемелеріне, кітапханалары мен университеттеріне тегін жіберіледі. Бұл журналдың Түркияда да та-ралуы үшін барымды салдым, бірақ өкініш-ке орай іске асыра алмадым. Бұл еңбекті Түркияның мемлекеттік мекемелері, кітап-ханалары және жоғары оқу орындарымен бөлісуге болады. Ғылыми-зерттеу ұйымы болғандықтан жоспарлаған тағы бір іс-ша-рамыз жылына екі рет Eurasian Research Journal ғылыми журналын жариялау болып табылады. Бұған қатысты барлық дайын-дық жұмыстары аяқталды. Болашақта жаңа директорымыз Вакур мырзамен бірлескен редактор ретінде журналдың алғашқы са-

kurumlarıyla, kütüphanelerle ve üniversitelerle paylaşılması sağlanabilir. Araştırma kuruluşu olmamız dolayısıyla planladığımız bir diğer faaliyet Eurasian Research Journal olarak yılda iki kez bilimsel bir dergi yayınlamaktır. Bununla ilgili tüm hazırlıklar tamamlandı zaten. Gelecek dönemlerde yeni müdürümüz Vakur beyle ortak editör olarak birinci sayısını sizlerle paylaşmayı ümit ediyorum. Bu vesileyle görevi devralan müdürümüz Doç.Dr. Vakur Sümer arkadaşımıza gönülden başarılar diliyorum. İhtiyaç duyulduğunda her zaman bilgi ve tecrübemi paylaştım, yine memnuniyetle paylaşmaya devam edeceğimi belirtmek isterim. Bu vesileyle, tüm Avrasya Araştırma Enstitüsü ekibine sevgilerimi iletiyorum.

Temellerini attığınız ve geliştirdiğiniz ve artık bir markaya dönüşen Ekonomi, Finans ve Enerji (EFE) Kongresi fikri nasıl doğdu ve gelişti?

Çok teşekkür ederim, bu soru için. Öncelikle şunu belirteyim ki, akademik hayatımın son dönemlerinde enerji ekonomisi üzerinde çalışmaktayım. Bu kongre de bu kapsamda ortaya çıktı. Çok iyi bildiğimiz gibi, enerji interdisipliner bir alandır. Enerji ekonomisi alanı da ekonominin diğer alanlarıyla birlikte ele alınması gereken bir alandır. Kısaca enerji ekonomisi; mikro iktisat, makro iktisat, ekonometri, finans, çevre ekonomisi, doğal kaynaklar ekonomisi, sanayi ekonomisi gibi ekonominin birçok alt disiplini ile ilişkilidir. Bir iktisatçı olarak enerji piyasalarıyla ilgilenmeye başlayınca ekonomi, finans ve enerji alanlarının birlikte tartışılması için bir platform oluşturmak istiyordum. 2014 yılında Ahmet Yesevi Üniversitesinde görevli olmamız nedeniyle bu girişimi burada başlattık ve o yıl "Dünya Enerji Piyasaları ve Orta Asya ve Kafkas Ülkeleri" adıyla gerçekleştirdik. EFE2014'ü

BİR İKTİSATÇI OLARAK ENERJİ PİYASALARIYLA İLGİLENMEYE BAŞLAYINCA EKONOMİ, FİNANS VE ENERJİ ALANLARININ BİRLİKTE TARTIŞILMASI İÇİN BİR PLATFORM OLUŞTURMAK İSTİYORDUM.

ЭКОНОМИСТ РЕТİNДЕ ЭНЕРГЕТИКАЛЫҚ НАРЫҚТАРҒА ДЕГЕН ҚЫЗЫҒУШЫЛЫҒЫМ БАСТАЛҒАННАН KEЙІН ЭКОНОМИКА, ҚАРЖЫ ЖӘНЕ ЭНЕРГЕТИКА САЛАЛАРЫН ТАЛҚЫЛАУ ҮШІН ТҰҒЫРНАМА ҚҰРҒЫМ КЕЛДІ.

нын жариялаймыз деген үміттемін. Сондықтан да жаңа директорымыз доцент, доктор Вакур Сүмер мырзаға шын жүректен табыс тілеймін. Қажет болған жағдайда әрдайым көрген-білгеніммен қуана бөлісетінімді айтқым келеді. Осы мүмкіндікті пайдалан отырып, бүкіл Еуразия ғылыми-зерттеу институтының қызметкерлеріне жалынды сәлем жолдаймын.

Өзіңіз негізін қалап, дамытып, брендке айналдырған Экономика, қаржы және энергетика (EFE) Конгресін ұйымдастыру идеясы қалай туды және дамыды?

Сұрағыңызға рақмет. Соңғы кездері энергетикалық экономика саласы бойынша ғылыми зерттеулер жүргізіп жүргенімді айтып өткім келеді. Бұл конгресс те осы сала аясында пайда болды. Өздеріңіз білетіндей, энергетика пәнаралық бағыт болып табылады. Энергетикалық экономика саласы – экономиканың басқа салаларымен бірге қарастырылатын сала. Қысқасы, энергетикалық экономика микроэкономика, макроэкономика, эконометрика, қаржы, экологиялық экономика, табиғи ресурстар экономикасы, өнеркәсіптік экономика сияқты экономиканың көптеген салаларымен байланысты. Экономист ретінде энергетикалық нарықтарға деген қызығушылығым басталғаннан кейін экономика, қаржы және энергетика салаларын талқылау үшін тұғырнама құрғым келді. 2014 жылы Ахмет Ясауи университетінде қызмет жасағандықтан бұл бастаманы осында бастап, «Дүниежүзілік энергетикалық нарықтар және Орталық Азия мен Кавказ елдері» тақырыбында өткіздік. Сердар Ялчинкая, Рағып Ақырек және т.б. көптеген азаматтар EFE 2014 Конгресін өткізуге барынша атсалысты. Сонымен қатар бұл жобаға

geçekleştirme sürecinde Serdar Yalçınkaya ve Ragıp Akyürek başta olmak üzere emeği geçen çok arkadaşım oldu. Aynı zamanda bu projeye inanıp destek veren Mütevelli Heyet Başkanım Prof. Dr. Osman Horata hocama ve o dönemde Rektör Vekili olan ve yanımda durup destek veren Prof. Dr. Musa Yıldız hocama da çok teşekkür ediyorum. 2016 yılında Avrasya Araştırma Enstitüsü Müdürü görevini ifa etmem hasebiyle EFE kongrelerinin ikincisini bu çatı altında gerçekleştirdik. Bu kez konu olarak Orta Asya ülkelerinin bağımsızlıklarının 25. yılına denk gelmesi nedeniyle "Politik İstikrar ve Ekonomik Kalkınma"yı seçtik. Bu kongrenin düzenlenmesinde Avrasya Araştırma Enstitüsündeki mesai arkadaşlarımın çok emeği geçti. Mütevelli Heyet Başkanımız Prof. Dr. Musa Yıldız da Üniversitenin tüm imkanlarını seferber etti. Kendilerine müteşekkirim. 2018 yılında ise çok önemli bir başka konuyu masaya yatırdık: "Reel ve Finansal Sektörlerdeki Jeopolitik Dönüşümleri Anlamak". Bu konunun tartışılması fikri bir süredir zihnimdeydi. Ama zamanlamasına henüz karar vermemiştim. Düşüncesine çok önem verdiğim Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Rektörü

senim bildirip, қолдау көрсеткен Өкілетті Кеңес төрағасы профессор, доктор Осман Хората мырзаға және сол кезде проректор болып, маған үлкен қолдау көрсеткен профессор, доктор Муса Йылдыз мырзаға шексіз алғысымды айтамын. 2016 жылы Еуразия ғылыми-зерттеу институтының директоры қызметін атқарғандықтан, екінші кезекті EFE Конгресін осы шаңырақ астында өткіздік. Бұл жолы біз Орталық Азия елдері тәуелсіздігінің 25 жылдығына орай «Саяси тұрақтылық және экономикалық даму» деген тақырыпты таңдадық. Бұл конгресті ұйымдастыруға Еуразия ғылыми-зерттеу институты қызметкерлерінің көп еңбегі сіңді. Өкілетті Кеңес төрағасы профессор, доктор Муса Йылдыз Университеттің барлық мүмкіндіктерін жұмылдырды. Оларға ризашылығымды білдіргім келеді. 2018 жылы біз басқа да өте маңызды тақырыпты ортаға салдық: «Нақты және қаржы секторларындағы геосаяси өзгерістерді түсіну». Бұл тақырыпты талқылау көптен бері ойымда жүрген еді. Бірақ әлі мерзіміне қатысты шешім қабылдамаған едім. Мен үшін пікірі маңызды болып табылатын Нийде Өмер

değerli dostum Prof. Dr. Muhsin Kar hocamla yapmış olduğumuz istişare sonucunda konuyu somutlaştırmış olduk. Eksen kayması gibi böyle bir konu herhalde en güzel Doğu ve Batı'yı özümsemiş gerçek bir bilim adamı ile tartışılabilirdi. Niyet halis olunca akıbet de hayır olurmuş. Rabbim Prof. Dr. Aziz Sancar hocamızın desteğini nasip etti, çok şükür. Teklif ettim, çok kısa sürede kabul gördü. İletişim kurmamdaki desteği için Aziz Sancar hocanın çok güvendiğini bizzat müşahade ettiğim değerli dostum Doç.Dr. Elshan Bağırzade'nin adını geçirmeden edemem. Kendisine de çok teşekkür ediyorum. Yine Avrasya Araştırma Enstitüsünün çalışanlarına ve maddi desteğini esirgemeyen Mütevelli Heyet Başkanlığına çok teşekkür ediyorum. EFE Kongresi Kazakistan'ın sınırlarını aştı. Önümüzdeki yıl Türkiye'de Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesinin ev sahipliğinde ve daha sonraki yıllarda diğer ülkelerde düzenlemeye devam edeceğiz. Bununla birlikte Kongremizi her zaman Ahmet Yesevi Üniversitesi ile ortak düzenlemeye hazır olduğumuzu özellikle belirtmek isterim.

Bu yılki ana teması finans sektörü ve reel aktivitelerde jeopolitik kaymaları anlamak olarak belirlenen EFE' 2018 Kongresi hakkında fikrinizi özetleyebilir misiniz? Avrasya bölgesi için, EFE 2018 hangi açılardan önem taşıyor?

Dünya sisteminde çok ilginç gelişmeleri müşahade ediyoruz. Batı merkezli bir güç dengesi yanında Doğu merkezli bir güç dengesinin ayak seslerini duyuyoruz. Son 40-50 yıldan beri yaşanan yeni bir dinamikten bahsediyorum. Daha önce kalkınan Japonya'nın yanı sıra Çin'in ve Hindistan'ın kalkınmasıyla Asya'da birbirine eklenmiş büyük bir ekonomik alan ortaya çıkmış durumdadır. Acaba bu durum, jeopolitik ve jeo-ekonomik kaymanın habercisi mi? Şu anda dünyada yaşadığımız birçok belirsizliği temelinde yatan temel etken budur. Kongrede bu konuyu masaya yatırmak istedik. Çünkü ülkeler politika geliştirirken bu gelişmeleri doğru değerlendirmek, bu hususu dikkate almak durumundadır. Bu gelişmelerin zamana yayılan etkileri olacaktır. Avrasya bölgesinin hala ekonomik gücü devam eden Batı ile ekonomik gücü artan Doğu arasındaki rolü

Халисдемир университетінің ректоры құрметті досым профессор, доктор Мухсин Кар мырзамен ақылдасқаннан кейін, осы тақырыпты бекіттік. Геосаяси өзгерістер сияқты тақырып қалай болғанда да Шығыспен Батысты бойына сіңірген нағыз ғалыммен талқыланатын тақырып еді. Ниет таза болса, соңы да шапағатқа толы болады демекші, Раббым профессор, доктор Азиз Санжар мырзаның қолдауын нәсіп етті. Біздің тараптан жасалған ұсынысты Азиз Санжар мырза бірден жылы қабылдады. Байланыс жасауға қолдау көрсетіп, Азиз Санжар мырзаның сеніміне ие болғанына көзім жеткен қымбатты досым доцент, доктор Эльшан Бағырзадениң атын атап өтпесем болмайды. Ол кісіге мың да бір алғыс. Еуразия ғылыми-зерттеу институтының қызметкерлеріне және қаржылық қолдау көрсеткен Өкілетті Кеңес төрағалығына көп алғыс айтамын. EFE Конгресінің шекарасы кеңеюде. Келесі жылы Түркияның Нийде Өмер Халисдемир университетінде және одан кейінгі жылдары басқа елдерде өткізетін боламыз. Алайда, Конгресімізді әрдайым Ахмет Ясауи университетімен бірлесе отырып өткізуге дайын екендігімізді ерекше атап өткім келеді.

Биылғы тақырыбы нақты және қаржы секторларындағы геосаяси өзгерістерді түсіну болып белгіленген EFE 2018 Конгресі жайлы өз ойыңызбен бөліссеңіз. Еуразия аймағы үшін EFE 2018 қандай маңызға ие?

Әлемдік жүйеде өте қызықты оқиғаларға куә болып отырмыз. Батысқа негізделген күштер тепе-теңдігімен қатар шығысқа негізделген күштер тепе-теңдігі де қалыптасып келеді. Бұл жерде соңғы 40-50 жылдағы жаңа динамика туралы сөз болып отыр. Дамыған мемлекет Жапониямен қатар Қытай мен Үндістанның дамуы арқылы Азияда бір-бірімен ұштасқан үлкен экономикалық аймақ пайда болды. Бұл жағдай геосаяси және геоэкономикалық өзгерістердің хабаршысы ма екен? Бұл қазіргі таңда әлемде орын алып жатқан көптеген белгісіздіктердің негізінде жатқан басты фактор болып табылады. Біз бұл мәселені

çok önemlidir. Avrasya bölgesi Doğu ile Batıyı birbirine bağlayan, bu ülkelere enerji ve insan kaynağını sağlayan bir bölge mi olacak? Yoksa bu iki dev ekonomik yapı arasında mı kalacak?

Avrasya bölgesinin karşı karşıya olduğu gerçek artık eski İpek Yolu değil. Avrasya Bölgesi bambaşka bir gerçekle karşı karşıya. Çünkü bu bölgedeki ülkelerin ekonomik özellikleri farklı, jeopolitik meydan okumaları farklı. Eğer bu meydan okumalara uygun politikalar gerçekleştirilemezse, yollar yapılırsa da bölge ülkeleri bu yolların potansiyellerinden yeterince yararlanamayabilirler. Söylemek istediğim husus, burada eskiden olandan farklı olarak malların taşınmasının ötesinde bir gerçeklik ile karşı karşıya olduğumuzdur. Türkiye de dahil olmak üzere bölge ülkelerinin düşüncelerini, ekonomik sistemlerini ve bilginin entegre edildiği bir model geliştirmeleri gerekiyor. Artık sadece karayolları ve demiryolları değil aynı zamanda telekomünikasyon sistemlerinin de entegre olduğu bir ağ geliştirilmesi gerekiyor. Yani geçiş yolu olarak mı kalınacak, yoksa bu ağda merkezi bir rol mü üstlenilecek? Bu soruların ivedilikle cevaplanması gerekiyor.

Kısaca, 500 yılda bir yaşanan bir jeopolitik kaymayı gözlemliyoruz, hatta bu kaymanın içerisindeyiz. Gelecek bize ne teklif ediyor? Üzerinde düşünülmesi, tartışılması, kafa yorulması gereken çok konu var. Örneğin, yeni finans mimarisi hamleleri. Bunlar doğrudan dolar merkezli dünya ekonomisini kökünden etkileyebilecek çok önemli bir dinamiğin başlangıcı olabilir. Örneğin; Uluslararası Şangay Enerji Borsası faaliyete başladı ve petrolü altın destekli yuan ile fiyatlama hamlesi önemli etkiler bırakacak bir gelişme. EFE'2018 kongresinde konuyu çeşitli açılardan tartışmak istedik.

EFE 2018'in davetli konuşmacısı ve onur konuğu, Nobel Ödülü sahibi Türk Bilim İnsanı Prof. Aziz Sancar oldu. Büyük ilgiyle karşılanan Sancar'ın Kongre'ye katılımı nasıl gerçekleşti?

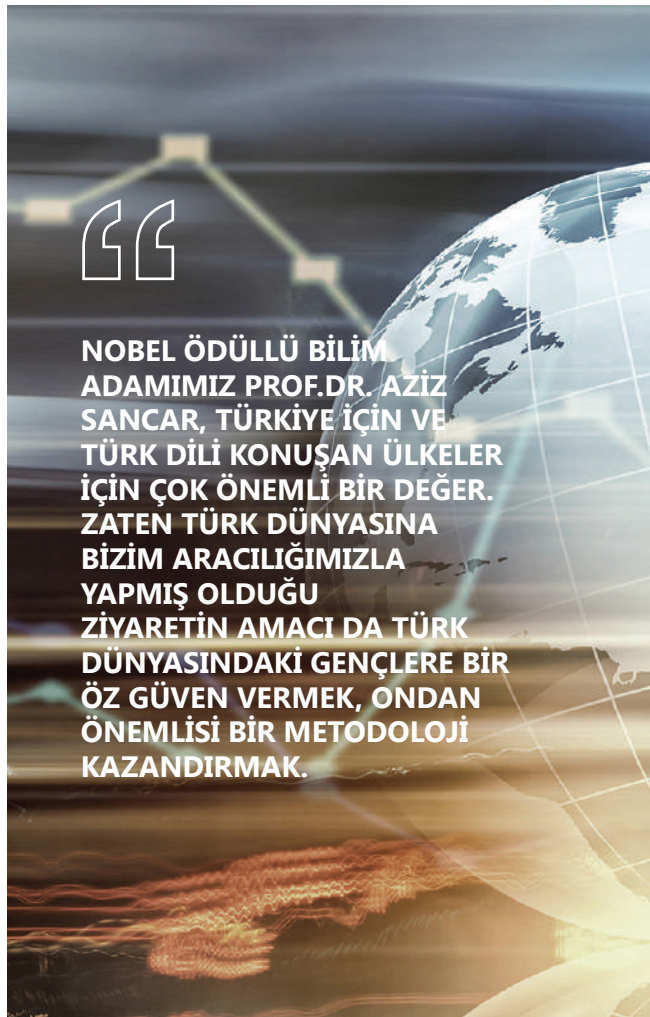
Nobel ödüllü bilim adamımız Prof.Dr. Aziz Sancar, Türkiye için ve Türk dili konuşan ülke-

kongrestе талқыға салуды жөн көрдік. Өйткені, елдер саясат жүргізген кезде осы оқиғаларды дұрыс бағалап, бұл мәселені назарға алу қажет. Бұл оқиғалардың ұзақ мерзімді әсері болады. Әлі де экономикалық жағынан күшті Батыс пен экономикалық күші артып жатқан Шығыс арасындағы Еуразия аймағының рөлі өте маңызды. Еуразия аймағы Шығыс пен Батысты бір-бірімен байланыстырып, бұл елдерді энергетикамен және адам ресурстарымен қамтамасыз ететін аймақ болады ма, әлде осы екі ірі экономикалық құрылымның арасында қалады ма?

Еуразия аймағының тап болған шындығы енді бұрынғы Жібек жолы емес. Еуразия аймағы мүлдем басқа шындыққа тап бол-

NOBEL ÖDÜLLÜ BİLİM ADAMIMIZ PROF.DR. AZİZ SANCAR, TÜRKİYE İÇİN VE TÜRK DİLİ KONUŞAN ÜLKELER İÇİN ÇOK ÖNEMLİ BİR DEĞER. ZATEN TÜRK DÜNYASINA BİZİM ARACILIĞIMIZLA YAPMIŞ OLDUĞU ZİYARETİN AMACI DA TÜRK DÜNYASINDAKİ GENÇLERE BİR ÖZ GÜVEN VERMEK, ONDAN ÖNEMLİSİ BİR METODOLOJİ KAZANDIRMAK.

ler için çok önemli bir değer. Başlangıçta bunu özellikle vurgulamak istiyorum. Ama maalesef şunu da biliyoruz ki, Aziz Sancar hocamız Türk dünyası için bireysel bir örnek ve gelişmiş ülkelerde elde etmiş olduğu imkanlar ile başarıya ulaşmış çok önemli bir bilim adamı. Zaten Türk dünyasına bizim aracılığıyla yapmış olduğu ziyaretin amacı da Türk dünyasındaki gençlere bir öz güven vermek, ondan önemlisi bir metodoloji kazandırmak. Aksi takdirde başarı, bireysel örneklerle kaim olur ve şansa kalır. Türk dünyası olarak, mevcut durumda, işimizin hiç de kolay olmadığını farkına varmalıyız. Batı bilim ve teknoloji alanında zaten ciddi bir şekilde yol almış durumda, Doğu'da ise hızlı bir ilerleme görüyoruz. Örneğin; teknoloji ve bilim alanındaki doktora faaliyetlerini kıyasladığımızda, Amerika'da teknoloji ve bilim ala-

ды. Себебі бұл аймақтағы елдердің экономикалық ерекшеліктері мен геосаяси мәселелері өзгеше. Егер бұл қиындықтарға тиісті саясат жүргізілмесе, қанша жолдар жасалса да аймақ елдері бұл жолдардың әлеуетін толықтай пайдалана алмауы мүмкін. Тауарларды бұрынғыдан өзгеше тасымалдаудан әлдеқайда маңыздырақ шындыққа тап болдық. Аймақ елдері, соның ішінде Түркия идеялар, экономикалық жүйелер мен ақпараттар интеграцияланған үлгіні әзірлеу қажет. Енді тек қана магистральдар мен теміржолдар ғана емес, сондай-ақ телекоммуникация жүйелері де интеграцияланған желіні дамыту қажет. Мәселен, транзиттік жол ретінде қалады ма, әлде бұл желіде басты рөл атқарады ма? Бұл сұрақтарға тез арада жауап беру

нında bir yılda 5 bin doktora üretilirken, Asya bölgesinde Çin, Hindistan ve Japonya'da yaklaşık 25 bin doktora üretiliyor. Yani önümüzdeki 10 yıl içerisinde muhtemelen know-how konusunda Doğu öne çıkabilir. Peki Türk dili konuşan ülkelerin durumu ne olacak? Prof.Dr. Aziz Sancar, Kongrede davetli konuşmacı olarak yapmış olduğu konuşmasında, Çin ile karşılaştırmalı olarak açıkça ifade ettiği gibi, Türk dünyası, araştırma alanında, önceki yıllarda gösterdiği performansın, yapmış olduğu katkıların uzağında. Bu, politikacıların, araştırmacıların, kısaca herkesin, üzerinde ciddi olarak düşünmesi gereken bir konudur.

"Reel ve Finansal Sektörlerde Jeopolitik Değişimleri Anlamak" konusunu ana tema olarak seçtiğimiz EFE'2018 Kongremizde Nobel ödülü sahibi bilim adamımız Prof.Dr. Aziz Sancar'ın davetli konuşmacı olma teklifimizi kabul etmesi ve "Türk Dili Konuşan Ülkelerde Uluslararası Akademik İşbirliğinin Önemi" konulu tebliğ sunması, Kongrenin teması ile birebir örtüştü. Esasında dünyaca ünlü ve çok az zamanı olan bir bilim adamının, Türk dili konuşulan bir coğrafyada henüz yeni kurumsallaşmaya çalışan bir kongrede davetli konuşmacı olması, çok karşılaşılan bir durum değildir. Ama mevcut durumu göstermesi ve yapmamız gerekenlerle ilgili hangi noktada olduğumuzu ifade etmesi açısından oldukça manidardır. Aziz Sancar hocamız Nobel ödülünü almış ve Türk dili konuşan ülkelerdeki gençlerle buluşmak istiyor ama bu imkânı ona sağlayabilecek platform / kurumsal yapı ise henüz çok genç. Yani Türk dünyası olarak yolun çok başındayız demek istiyorum. Ama Türk dili konuşan ülkelerin bu ihtiyacın farkına varması ve gerekli kurumsal yapıları oluşturmaları açısından baktığımızda, geleceğe ümitte bakabiliriz.

Kongremize katıldığı için hocamızın kendisine ve bu güzel işbirliğine vesile olan Azerbaycan'dan değerli bilim insanı Doç.Dr Elshan Bağırzade'ye bu vesileyle tekrar çok teşekkür etmek isterim. Prof.Dr. Aziz Sancar hocamıza, kongremiz haricinde, Kazakistan ve Kırgızistan'da akademik bir program da düzenledik. Programına Türkiye'nin ortak devlet üniversiteleri olan Ahmet Yesevi Üniversitesi ve Kır-

кажет.

Қысқаша айтқанда, біз 500 жылда бір рет болатын геосаяси өзгерісті байқап отырмыз, тіпті осы өзгерістің ішіндеміз. Болашақ бізге не ұсынады? Саралап, талқылайтын әлі көп нәрсе бар. Соның бір мысалы, жаңа қаржы архитектурасын қалыптастыруға деген ұмтылыс. Бұл долларға негізделген әлемдік экономикаға тікелей әсер ете алатын өте маңызды динамиканың бастамасы болуы мүмкін. Мысалы, Шанхай халықаралық энергетикалық биржасы іске қосылды және мұнай саудасын алтынмен кепілдендірілген юань арқылы жүргізуге талпыныс алдағы уақытта ықпалы зор болатын маңызды бір өзгеріс. EFE'2018 конгресінде тақырыпты жан-жақты талқылағымыз келді.

Нобель сыйлығының иегері түрік ғалымы профессор Азиз Санжар EFE 2018 Конгресінің құрметті қонағы болды. Жұртшылық арасында үлкен қызығушылық тудырған Санжар мырзаның Конгреске қатысуы қалай жүзеге асты?

Нобель сыйлығының иегері профессор, доктор Азиз Санжардың Түркия мен түркітілдес елдер үшін маңызы зор екенін бірінші кезекте атап өткім келеді. Бірақ, екіншіше орай, түркі әлемінде өнегелі тұлға болып табылатын Азиз Санжар дамыған елдердің мүмкіндіктерін пайдалана отырып жетістікке жетті. Түркі әлеміне біздің тарабымыз арқылы жасаған сапарының мақсаты да түркі жастарының бойына өзіне деген сенімділік ұялатып, маңызды әдістеме беру болды. Олай болмаған жағдайда, жетістікке жету жолы жекелеген мысал ретінде қалып қалады. Түркі әлемі ретінде біз қазірдің өзінде жағдайымыздың оңай еместігін түсінуіміз қажет. Батыс бұрыннан бері ғылым мен техника саласында ілгері басқан болса, Шығыста қарқынды даму байқалады. Мысалы, ғылым мен техника саласындағы докторлық зерттеулерді салыстыратын болсақ, Америкада ғылым мен техника саласында жылына 5 мың докторлық диссертация дайындалатын

гизистан Türkiye Manas Üniversitesinin yanı sıra Kazakistan ve Kırgızistan üniversitelerini temsilen milli üniversite statüsünde Al Farabi Üniversitesini ve Jusup Balasagun Üniversitesini dahil ettik. Öğrencilere yönelik “Bilim ve Ulusal Kalkınma” adında bir konferans veren hocamıza her bir üniversitede fahri doktora ünvanı takdim edildi. EFE’2018 Kongresi ve bu vesileyle davet ettiğimiz Nobel ödüllü bilim adamımızın bu ziyaretinin, ciddi jeopolitik dönüşümlerin yaşandığı günümüzde başta Kazakistan’ın ve Kırgızistan’ın olmak üzere tüm Türk dili konuşan ülkelerin eğitim ve bilim alanındaki gelişimlerine, ortak projelere, sonuçları itibariyle barış ve kardeşliğe katkı yapması en temel amacımızdır.

Gündem ile ilgili de düşüncelerinizi almak isteriz. Avrasya Ekonomik Birliği genişleme çalışmaları kapsamında bazı ülkeler ile üyelik, pek çok ülke ve ekonomik birlikler ile serbest ticaret anlaşmaları görüşmelerini sürdürmektedir. Bunların arasında İran’ın önümüzdeki aylarda birliğe üyeliği ve Hindistan ile de serbest ticaret anlaşması konularında önemli ölçüde işbirliğine varıldığı belirtilmektedir. Bu noktada genişleme süreci ile bunun birliğe üye Orta Asya ülkelerinin ekonomilerine faydaları konusunda görüşlerinizi öğrenebilir miyiz?

Sovyetler Birliğinin dağılmasından sonra yeni cumhuriyetler arasında başta ticari ilişkilerin daralması olmak üzere çok ciddi ekonomik sıkıntıların baş gösterdiğini biliyoruz. Örneğin; Metcalf’ın (1997) çalışmasına göre eski Sovyet Cumhuriyetleri arasındaki ihracat miktarı 1990 yılında 320 milyar dolar iken 1992 yılında 20 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Nihayetinde 1 Ocak 2010 yılında üç kurucu ülke arasında (Kazakistan, Rusya ve Belarus) Avrasya Gümrük Birliği faaliyete geçirildi. Daha sonra 29 Mayıs 2014 tarihinde Avrasya Ekonomik Birliği anlaşması imzalandı ve 1 Ocak 2015 tarihinde yürürlüğe girdi. Bugün itibariyle Avrasya Ekonomik Birliği Kırgızistan’ın (1 Mayıs 2015) ve Ermenistan’ın (1 Ocak 2015) dahil olmasıyla birlikte 5 ülke olarak faaliyetine devam etmektedir. 2015 yılı itibariyle 1,564 milyar dolarlık bir GDP büyüklüğü, 20 milyon kilometrekarelik bir alanı ve 171 milyonluk

bolса, Азия аймағындағы Қытай, Үндістан және Жапония елдерінде шамамен 25 мың докторлық диссертация жасалады. Яғни, алдағы 10 жыл ішінде ноу-хау тұрғысынан Шығыс алға шығуы мүмкін. Ал түркітілдес елдердің жағдайы қандай болмақ? Профессор, доктор Азиз Санжар Конгресте жасайтын баяндамасында Қытаймен салыстырғанда түркі әлемі ғылыми-зерттеу саласында бұдан бұрын жеткен жетістіктерінен артта қалып қойды. Бұл саясаткерлер, ғылыми қызметкерлер, қысқасы баршаның тарапынан қарастырылуы тиіс мәселе болып табылады.

«Нақты және қаржы секторларындағы геосаяси өзгерістерді түсіну» атты EFE 2018 конгресінде Нобель сыйлығының иегері профессор, доктор Азиз Санжардың іс-шараға қатысу ұсынысымызды қабылдап, «Түркітілдес елдерде халықаралық академиялық ынтымақтастықтың маңыздылығы» атты баяндама жасауы Конгресстақырыбымен ұштасты. Негізінде бос уақыты бола бермейтін әлемге танымал ғалымның түркітілдес аймақта енді-енді қалыптаса бастаған конгреске баяндамашы ретінде шақырылуы жиі кездесетін оқиға емес. Бірақ, ағымдағы жай-күйді көрсетіп, әлі де жасалатын дүниелер жайлы ой қозғау тұрғысынан өте маңызды. Нобель сыйлығын алған Азиз Санжар мырза түркітілдес елдердегі жастармен кездескісі келеді, бірақ оған бұл мүмкіндікті қамтамасыз ете алатын тұғырнама / институционалдық құрылым әлі өте жас. Яғни түркі әлемі ретінде біз ұзақ жолдың ең басында тұрмыз. Алайда түркітілдес елдер бұл қажеттілікті түсініп, қажетті институционалдық құрылымдарды жасай алса, болашаққа үмітпен қарай аламыз.

Конгреске қатысқаны үшін Азиз Санжар мырзаға және осындай тамаша мүмкіндікке қол жеткізуге себеп болған Әзірбайжанның ғалымы доцент, доктор Эльшан Багырзадеге қайтадан алғыс айтқым келеді. Сонымен қатар, профессор, доктор Азиз Санжар мырзаға конгресімізден бөлек Қазақстан мен Қырғызстанда академиялық бағдарлама ұйымдастырдық. Бағдарлама

bir nüfusu olan bir pazardan bahsediyoruz. Bu rakamlar, dünyadaki her ülkenin dikkatini çekecek büyük bir pazara işaret etmektedir. Ancak Dünya Bankası verilerine göre 2015 yılı itibariyle toplam GSYİH'nın %85'inin Rusya Federasyonu'na, %12'sinin Kazakistan'a ve %3'ünün Belarus'a ait olduğunu ifade edebiliriz. Buna karşılık yine 2015 itibariyle toplam nüfusun %84'ü Rusya Federasyonu'na, %10'u Kazakistan'a ve %6'sı Belarus'a ait görünmektedir. Ancak Birliği'nin başarısı açısından, Avrasya Ekonomik Birliği'nin bu yapısı ve üye ülkelerin Birlik içindeki bu asimetrik payları Birliği tartışılır kılmaktadır.

Acaba Birliğe dahil olma, üye ülkelerin endüstrilerinin rekabet güçlerini nasıl etkilemiştir/etkilemektedir? Burada üye ülkelerin yapması gereken; Avrasya Ekonomik Birliğine hangi amaçlarla girdiklerini ve bu amaçlara ne kadar ulaştıklarını analiz etmektir. Bu konuda kafa yorulması gerekir. Benim de Hayal Ayça Şimşek ve Daniyar Nurbayev isimli arkadaşarımla bu alanda yaptığım çalışmalar var. Akademik anlamda benim tartıştığım konu ve eleştirdiğim nokta, entegrasyonun bu aş-

Түркияның бірлескен мемлекеттік жоғары оқу орындары болып табылатын Ахмет Ясауи университеті мен Қырғызстан-Түркия Манас университетін, сондай-ақ, Қазақстан мен Қырғызстанның жоғары оқу орындарын – Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті мен Жүсіп Баласағұни атындағы Қырғыз ұлттық университетін қамтыды. Студенттерге арнап «Ғылым және ұлттық даму» атты конференция өткізген Азиз Санжар мырзаға әрбір университетте құрметті профессор атағы берілді. EFE 2018 Конгресі мен арнайы шақырылған Нобель сыйлығы иегерінің келуі маңызды геосаяси өзгерістер орын алып жатқан бүгінгі әлемде бүкіл түркітілдес елдердің, әсіресе Қазақстан мен Қырғызстанның білім және ғылым саласының дамуына, ортақ жобаларға, нәтижесінде бейбітшілік пен бауырластыққа үлес қосуы біздің басты мақсатымыз болып табылады.

Күн тәртібіне қатысты ойларыңызды да білгіміз келеді. Еуразиялық экономикалық одақ кеңеюі аясында кейбір елдермен мүшелік туралы, сондай-ақ

masına niçin geçildiğidir. Diğer yandan bu aşamaya çok hızlı geçildiğini de düşünüyorum. Çünkü gelişmekte olan ülkelerin üretim yapıları farklıdır. Bu nedenle Gümrük Birliği'nin zorunlu kıldığı ortak gümrük tarifesiinden ziyade, daha alt entegrasyon türlerinde farklı gümrük tarifeleri uygulamanın daha yerinde olacağını düşünüyorum. Yani farklı gümrük tarifeleriyle ülkeler ekonomilerini geliştirdikten sonra, entegrasyonun bir üst aşamasına geçmeleri daha doğru olur. Yapmış olduğumuz ölçümlerde de entegrasyonun tek başına ülkelerin üretim yapılarını değiştirmede açıkça gördük. Bu nedenle ülkelerin üretim yapılarını değiştirmek için ayrıca politika üretmeleri gerektiğini düşünüyorum.

Kısaca mevcut yapısı itibariyle bu Birlik jeopolitik bir birlik olarak görünmektedir. Çünkü iktisadi olarak belirli aşamaları tamamlamadan ve belirli kurumları oluşturmadan entegrasyonun üst aşamasına çok hızlı geçmiştir. Eğer zenginleştirici, refah artırıcı ekonomik bir birlik olarak devam ederse ileride başka ülkeleri de cezbedecektir diye düşünüyorum. Yani Avrupa Ekonomik Birliği'nin genişlediği ölçüde

көптеген елдермен және экономикалық қауымдастықтармен еркін сауда келісімдері туралы келіссөздер жүргізуде. Олардың ішінде, алдағы айларда Иранның одаққа мүше болуы және Үндістанмен еркін сауда туралы келісім бойынша маңызды ынтымақтастыққа қол жеткізілді. Осы кеңею үдерісі мен оның одаққа мүше Орталық Азия елдерінің экономикаларына пайдасы туралы не ойлайсыз?

Кеңес Одағы ыдырағаннан кейін жаңа республикалардың сауда қатынастарының азаюы сияқты өте ауыр экономикалық қиындықтарды бастан өткергенін білеміз. Мысалы, Меткалфтың (1997) зерттеуі бойынша бұрынғы кеңестік республикалар арасындағы экспорт көлемі 1990 жылы 320 миллиард долларды құраса, 1992 жылы 20 миллиард доллар болды. Сайып келгенде, 2010 жылдың 1 қаңтарында үш негізін салушы ел арасында (Қазақстан, Ресей және Беларусь) Еуразия Кеден одағы іске қосылды. Кейінірек 2014 жылдың 29 мамырында Еуразиялық экономикалық одақ туралы келісімге қол қойылып, 2015 жылдың 1 қаңтарында күшіне енді. Бүгінгі күні Еуразиялық экономикалық одақ Қырғызстанның (2015 жылғы 1 мамыр) және Арменияның (2015 жылғы 1 қаңтар) қосылуымен бес елден құралып, өз қызметін жалғастыруда. 2015 жылғы жағдай бойынша 1,56 миллиард долларлық ЖІӨ өсімі, 20 миллион шаршы километрлік алаңы және 171 миллион халқы бар нарық туралы сөз болып отыр. Бұл көрсеткіштер әлемнің әрбір елінің назарын аударатын үлкен нарықты білдіреді. Дегенмен, Дүниежүзілік банктің мәліметтері бойынша 2015 жылға қарай ЖІӨ-нің жалпы көлемінің 85%-ы Ресей Федерациясына, 12%-ы – Қазақстанға және 3%-ы – Беларусьқа тиесілі болғанын айтуға болады. 2015 жылғы жағдай бойынша жалпы халықтың 84%-ы Ресей Федерациясына, 10%-ы – Қазақстанға және 6% – Беларусьқа тиесілі болды. Алайда Одақтың жетістігі тұрғысынан алғанда, Еуразиялық экономикалық одақтың бұл құрылымы мен Одаққа мүше елдердің асимметриялық үлестері

экономик bir birlik olabileceğini düşünüyorum ve bahsettiğiniz bu türdeki genişlemeleri ilke olarak destekliyorum.

Türkiye ile Orta Asya ülkeleri arasındaki ticaret hacmi hedeflenen seviyelerin altında bulunmaktadır. Sizce bunun önündeki engeller nelerdir ve ekonomik ilişkilerin güçlendirilmesi adına neler yapılabilir?

Bu sorunuza cevap verebilmek için, bölge ülkelerinin ticaretiyle ilgili "Trade Puzzle" olarak adlandırabileceğimiz bir hususa dikkat çekmek istiyorum. Rusya'nın Kazakistan, Özbekistan, Türkmenistan ve Tacikistan ile ticareti yüksek ama Türk dili konuşan bu Orta Asya ülkelerinin kendi aralarındaki ticaret düşük. Bunun birçok yapısal nedeni var: Sanayileşme düzeylerinin yeterince gelişmemiş olması, benzer yapıda ülkeler olunması vs.

Şu ana kadar, Türkiye'nin Türk dili konuşan ülkeler ile ticareti açısından iki hususun altını çizmiş olduk. Birincisi, Avrasya Ekonomik Birliği'nin kurulmuş olması; bu örgütün mevcut yapısıyla, ekonomik değil, jeopolitik bir örgüt olması. İkincisi, Türk dili konuşan ülkeler arasında ticaretin düşük olması ve bunun Avrasya Ekonomik Birliği de dahil olmak üzere olası entegrasyonların ülkelere beklenen faydayı sağlamaları yönünde önemli bir kısıt oluşturması. Peki, Türkiye'nin Avrasya Ekonomik Birliği ülkeleriyle ve diğer Türk dili konuşan ülkelerle ticaretini arttırma imkânı var mı? Bunu soruyorsunuz. 1992-2015 verilerini kullanarak Rusya ile Türkiye'nin karşılıklı ticaretini incelediğim Hayal Ayça Şimşek ve Cengizhan Canaltay ile yaptığım ortak bir çalışma var. Bu çalışmanın birkaç çarpıcı sonucunu paylaşmak istiyorum. Rusya'nın Türkiye pazarında avantajlı olduğu endüstrilere göz attığımızda, Rusya'nın Türkiye'ye %80 oranında hammadde ve sermaye yoğun mallarda rekabet gücü olduğunu görmekteyiz. Türkiye'nin ise Rusya'ya teknoloji yoğun diye adlandırılacak malların ihracatında zaman içinde önemli artışlar kaydedilmiştir. Buradan şöyle bir sonuç çıkarabiliriz: Rusya ile Türkiye, birbirine rakip ülkeler değil, tamamlayıcı ülkelerdir. Yani Türkiye ve Rusya dış ticaretten fayda sağlamaktadır. Ayrıca yapmış olduğumuz başka bir hesapla-

Одаққа күмән келтіреді.

Одаққа қосылу мүше мемлекеттердің өнеркәсіп салаларының бәсекеге қабілеттілігіне қалай әсер етті / әсер етуде? Мұнда мүше мемлекеттердің Еуразиялық экономикалық одаққа қандай мақсатпен кіргендерін және бұл мақсаттарға қаншалықты қол жеткізгенін талдау қажет. Бұл тақырыпты жан-жақты саралау қажет. Менің де Хаял Айча Шимшек және Данияр Нұрбаев деген достарыммен бұл салада жасаған жұмыстарым бар. Интеграцияның осы кезеңіне неліктен өткені академиялық тұрғыда талқыланып, сынға алынған тақырып болды. Екінші жағынан, мемлекеттер бұл кезеңге өте тез өтті деп ойлаймын. Өйткені дамушы елдердің өндірістік құрылымдары әр түрлі. Осы себепті Кеден одағы міндетті еткен бірыңғай кедендік тарифтен гөрі интеграцияның төменгі түрлеріне арналған түрлі кедендік тарифтерді енгізген дұрыс болар еді деп ойлаймын. Яғни, әр түрлі кедендік тарифтер арқылы елдердің экономикасы дамығаннан кейін интеграцияның келесі деңгейіне өту дұрысырақ болар еді. Жасаған есептеулерімізде интеграцияның бір өзі елдердің өндірістік құрылымдарын өзгертпегенін байқадық. Осы себепті, елдер өз өндірістік құрылымдарын өзгерту үшін саясат қалыптастыру қажет деп ойлаймын.

Қысқаша айтқанда, қазіргі құрылымы жағынан бұл Одақ геосаяси одақ болып табылады. Себебі, экономикалық тұрғыдан белгілі бір қадамдарды аяқтамай және белгілі бір институттарды құрмай жатып интеграцияның жоғарғы деңгейіне өте жылдам өтті. Егер өркендетуші экономикалық одақ ретінде қызметін жалғастыра берсе, болашақта басқа елдерді де тартатын болады деп ойлаймын. Яғни, Еуразиялық экономикалық одақ ауқымы кеңейген сайын экономикалық одаққа айналуы мүмкін деген ойдамын және бұл кеңею үрдісін қағида ретінде қолдаймын.

Түркия мен Орталық Азия елдері арасындағы сауда көлемі мақсатты деңгейден төмен болып табылады. Сіздің ойыңызша бұның алдында қандай кедер-

ma ise Azərbaycan və Kazakistan'ın Türkiyə ilə "doğal ticarət partnerləri" olduklarını, yəni birbirlərini tamamlayıcı yapıda olduklarını göstərməkdir. Fəqat ulaşdırma maliyyətləri və gümrük maliyyətləri gəbi nələrle, yəni ticarətin önündəki engəllərini etkisiylə Türkiyə ilə Türk dili konuşan ölkələr arasındakı ticarətin istənilən səviyyədə olduğunu söyləməmiz zor. Yəni kəsaca ifadə edersək ticarətin önündəki engəllər kəldirilsə ticarət artacaqdır. Ne yapılabilir? Hem Türk dili konuşan ölkələri Avrasya Ekonomik Birliğı çerçevesinde hem de Türkiyə'nin Avrupa Birliğı çerçevesinde alacağı kararla ticarəti arttıracak mekənzmalari harekete geçirmesi gerekir diye düşünüyorum. ■

гілер бар және экономикалық қатынастарды нығайту үшін не істеуге болады?

Бұл сұраққа жауап беру үшін аймақ елдерінің саудасына байланысты «Trade Puzzle» деп аталатын мәселеге назар аударғым келеді. Ресейдің Қазақстан, Өзбекстан, Түркіменстан және Тәжікстанмен саудасы жоғары, бірақ бұл түркітілдес Орталық Азия елдерінің өзара саудасының деңгейі төмен. Бұның көптеген құрылымдық себептері бар: индустрияландыру деңгейінің жеткілікті дәрежеде дамымауы, ұқсас құрылымдағы елдердің болуы және т.б.

Осы уақытқа дейін Түркияның түркітілдес елдермен саудасы тұрғысынан екі аспектіні атап көрсеттік. Біріншісі – Еуразиялық экономикалық одақтың құрылуы және бұл ұйымның қазіргі құрылымы жағынан экономикалық емес, геосаяси ұйым болуы. Екіншіден, түркітілдес елдер арасындағы сауда деңгейінің төмен болуы және Еуразиялық экономикалық одақты қоса алғанда ықти-

ФАКАТ УЛАШТИРМА МАЛІЙЕТЛЕРІ ВЕ ГÜMRÜK МАЛІЙЕТ-ЛЕРІ ГІБІ НЕДЕНЛЕР-ЛЕ, ЯНІ ТІКАРЭТІН ÖNÜNDEKİ ENGELLE-РІН ЕTKİSİYLE ТÜR-КІYE İLE ТÜRК DİLİ KÖNÜŞAN ÖLKELER ARASINDAKİ ТІКА-RETİN İSTENİLEN SE-VİYEDE ÖLDÜĞÜNÜ SÖYLEMEMİZ ZOR.

БІРАҚ КÖЛİK ШЫҒЫНДАРЫ МЕН КЕДЕН ШЫҒЫН-ДАРЫ СІЯҚТЫ СЕБЕПТЕРГЕ БАЙ-ЛАНЫСТЫ, ЯҒНИ САУДАНЫҒ АЛ-ДЫНДА ТҰРҒАН КЕДЕРГІЛЕРДІҒ ӘСЕРІМЕН ТҰРКІТІЛДЕС ЕЛДЕР АРАСЫН-ДАҒЫ САУДАНЫҒ ҚАЖЕТТІ ДЕҢГЕЙДЕ ЕКЕНІН АЙТУ ҚИЫН.

мал интеграциялардың елдерге күтілген пайданы қамтамасыз ете алмауы. Түркияның Еуразиялық экономикалық одақ елдерімен және басқа түркітілдес елдермен саудасын арттыру мүмкіндігі бар ма деген сұрақ туындайды. Хаял Айча Шимшек және Женгизхан Жаналтаймен бірге 1992-2015 жж. деректерді пайдалана отырып, Ресей мен Түркияның екіжақты саудасын зерттедік. Бұл жұмыстың бірнеше әсерлі нәтижелерімен бөліскім келеді. Ресейдің Түркия нарығындағы тиімді өнеркәсіп салаларына қарағанда Ресейдің Түркияға 80% шикізат және капиталды қажет ететін тауарларда бәсекеге қабілетті күш екенін көріп отырмыз. Ал Түркияның Ресейге технологияны қажет ететін тауарлар экспортында уақыт өте айтарлықтай өсім байқалды. Осыдан Ресей мен Түркия бәсекелес елдер емес, бір-бірін толықтырушы елдер болып табылады деген қорытынды жасауға болады. Яғни Түркия мен Ресей сыртқы саудадан пайда табады дегуге болады. Тағы бір нәтиже Әзірбайжан мен Қазақстан Түркияның «табиғи сауда серіктестері» болып табылатынын, яғни олардың бір-бірін толықтырушы сипатта екенін көрсетеді. Бірақ көлік шығындары мен кеден шығындары сияқты себептерге байланысты, яғни сауданың алдында тұрған кедергілердің әсерімен Түркия мен түркітілдес елдер арасындағы сауданың қажетті деңгейде екенін айту қиын. Қысқаша айтатын болсақ, сауда алдындағы кедергілер жойылса, сауда өседі. Ол үшін түркітілдес елдердің Еуразиялық экономикалық одақ шеңберінде, ал Түркияның Еуропалық Одақ шеңберінде қабылдайтын шешімдерімен сауданы арттыру тетіктерін іске қосу қажет деп ойлаймын. ■

THE RUSSIAN NAVY IN THE CASPIAN SEA: A NEW CHAPTER

LIDIYA PARKHOMCHIK

EURASIAN RESEARCH INSTITUTE,
SENIOR RESEARCH FELLOW
ЕВРАЗИЙСКИЙ НАУЧНО-
ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКИЙ ИНСТИТУТ,
СТАРШИЙ НАУЧНЫЙ СОТРУДНИК

РОССИЙСКИЙ ВОЕННО- МОРСКОЙ ФЛОТ В КАСПИЙСКОМ МОРЕ: НОВАЯ ГЛАВА

Currently, the Russian Caspian flotilla is the largest and most powerful naval unit in the Caspian Sea. Since 2002, Moscow has consistently implemented the strategy of technical re-equipment and reorganization of its naval forces. As a result, the Caspian flotilla has the largest number of warships with modern on-board weaponry. In fact, in contemporary political and economic realities, there is no rivalry between Russia and other Caspian littoral states. Moscow is supported by the coastal countries in its intention to ensure non-interference in inter-regional affairs, including security issues, by third countries. During the ongoing talks over the Caspian Sea's legal status, the parties have repeatedly emphasized that they will avoid using military force in mutual relations. Furthermore, the agreement was reached that only littoral states should be allowed to deploy ships and military forces in the sea. Finally, the Caspian states committed themselves to not permitting any country to use their territories for a military attack against other littoral countries. Therefore, Russia's reasons for maintaining and improving the Caspian Navy are entirely different from the alleged Moscow's concern about potential hostile relationship and distrust with the regional countries.

SINCE 2002, MOSCOW HAS CONSISTENTLY IMPLEMENTED THE STRATEGY OF TECHNICAL RE-EQUIPMENT AND REORGANIZATION OF ITS NAVAL FORCES IN THE CASPIAN SEA.

С 2002 ГОДА МОСКВА ПОСЛЕДОВАТЕЛЬНО РЕАЛИЗУЕТ СТРАТЕГИЮ ТЕХНИЧЕСКОГО ПЕРЕВООРУЖЕНИЯ И РЕОРГАНИЗАЦИИ СВОИХ ВОЕННО-МОРСКИХ СИЛ НА КАСПИИ.

В настоящее время российская Каспийская флотилия является крупнейшей и самой мощной военно-морской группировкой в бассейне Каспийского моря. С 2002 года Москва последовательно реализует стратегию технического перевооружения и реорганизации своих военно-морских сил, благодаря которой Каспийская флотилия располагает самым большим в регионе количеством военных кораблей, оснащенных современным оружием. В современных политических и экономических реалиях Россия и другие прикаспийские государства не находятся в состоянии противоборства. Прибрежные страны поддерживают Москву в ее стремлении обеспечить невмешательство третьих стран в межрегиональные дела, в том числе в вопросы обеспечения безопасности. В ходе продолжающихся переговоров по вопросу определения правового статуса Каспийского моря стороны неоднократно подчеркивали, что будут воздерживаться от применения военной силы во взаимных отношениях. Кроме того, было достигнуто соглашение о том, что только прибрежные государства должны иметь возможность размещать на море торговые и военные корабли. Наконец, прикаспийские государства обязались не позволять другим государствам ис-

Established by Peter the Great as part of the Imperial Navy, the Caspian flotilla is actually one of the oldest fleets in the Russian Navy¹. It has been important for Russia in terms of securing its southern borders for the last 300 years. The Caspian flotilla was perceived as a key component of the Russian Empire's expansion into the region, and it remains a vital element of continued influence and military dominance being the southernmost outpost of the country (German, 2014). As a result, the historical factor plays a significant role in understanding the current motivation of the Kremlin in strengthening its naval facilities in the Caspian Sea. For instance, on April 2, 2018, Russian Defense Minister Sergey Shoigu officially announced that the Caspian flotilla would be relocated from Astrakhan² to the

¹ The Caspian Flotilla was established in November 1722.

² Currently, the Caspian flotilla is headquartered in Astrakhan with the secondary base in Makhachkala.

пользовать свою территорию для военных действий против прибрежных стран. Исходя из этого, причина, по которой Россия поддерживает и укрепляет военно-морской флот на Каспии не имеет ничего общего с озабоченностью Москвы относительно потенциальных враждебных отношений и недоверия между региональными странами.

Основанная Петром Великим в качестве составной части российского имперского флота, Каспийская флотилия фактически является одним из старейших соединений ВМФ России¹. На протяжении последних 300 лет флотилия была опорой России в обеспечении безопасности ее южных границ. Раньше Каспийская флотилия являлась ключевым компонентом экспансии Российской империи в регионе, в настоя-

¹ Каспийская флотилия была образована в ноябре 1722 года.

town of Kaspiysk, Dagestan, and its personnel be increased. From Russia's perspective, this decision should increase the effectiveness of the flotilla to protect coastal waters, fight against poaching and illegal trafficking, and guard the country's national interests in oil-producing areas. It has already been stressed that the new base will have the country's most technically advanced naval facilities – even more advanced than those of the Northern, Baltic, or Black Sea Fleets.

In order to implement the transfer of the naval base from Astrakhan to Kaspiysk by 2020 vast construction work should be conducted in Dagestan during the next two years, including the building of quays, logistic facilities and housing. In fact, the construction will entail improving the harbor, building new docks as well as barracks, ammunition storage facilities, and officers' housing. Under the first stage of the project that is to be completed by 2019, it is planned to create berthing places for warships, deepen the seabed, build moorings and the necessary ground infrastructure (Navy Recognition, 2017). The idea to relocate Russia's Caspian flotilla to the city of Kaspiysk appeared on the agenda in 2017 together with the Strategy for the Development of the Russian Seaports in the Caspian Basin initially presented in March and approved in September 2017³. Since Russia announced its plans to open an additional unfreezing deep port in the city of Kaspiysk, it appears that Dagestan will be given a crucial role in improving both Caspian Sea security and cargo throughput.

There are several advantages of the relocation plan. The new base for the Caspian flotilla will enjoy a strategic

ON APRIL 2, 2018, RUSSIAN DEFENSE MINISTER SERGEY SHOIGU OFFICIALLY ANNOUNCED THAT THE CASPIAN FLOTILLA WOULD BE RELOCATED FROM ASTRAKHAN TO THE TOWN OF KASPIYSK, DAGESTAN.

2 АПРЕЛЯ 2018 ГОДА МИНИСТР ОБОРОНЫ РОССИИ СЕРГЕЙ ШОЙГУ ОФИЦИАЛЬНО ОБЪЯВИЛ, ЧТО КАСПИЙСКАЯ ФЛОТИЛИЯ БУДЕТ ПЕРЕБАЗИРОВАНА ИЗ АСТРАХАНИ В ГОРОД КАСПИЙСК В ДАГЕСТАНЕ.

щее же время она остается важнейшим элементом сохраняющегося влияния и военного доминирования России, являясь самым южным форпостом страны (German, 2014). Таким образом, исторический фактор играет значительную роль в понимании нынешней мотивации Кремля к укреплению объектов ВМС на Каспии. Так, 2 апреля 2018 года министр обороны России Сергей Шойгу официально объявил, что Каспийская флотилия будет перебазирована из Астрахани в город Каспийск в Дагестане², а ее личный состав будет увеличен. С точки зрения российской стороны, такое решение должно повысить эффективность деятельности флотилии по охране прибрежных вод, борьбе с браконьерством и незаконным трафиком, а также защите национальных интересов страны в нефтедобывающих районах. Также подчеркивалось, что новая база станет наиболее технически развитым военно-морским объектом страны – даже более современным, чем его аналоги на Северном, Балтийском и Черноморском морях.

Для осуществления передислокации морской базы из Астрахани в Каспийск к 2020 году в течение следующих двух лет в Дагестане предстоит провести значительный объем строительных работ, в том числе строительство причалов, объектов материально-технического обеспечения и жилья. Так, строительство предусматривает расширение пристани, возведение новых причалов, а также казарм для военнослужащих, складов для хранения боеприпасов и жилья для офицерского состава. На первом этапе реализации проекта, который должен быть завершен к 2019 году, планируется создать места для стоянки военных

³ The main phase (2020-2025) of the new strategy includes the construction of new deep-water seaport facilities in Kaspiysk, the development of new investment projects on the territories with a special regime, as well as the development of trans-Caspian Sea cruise tourism and international trade, mostly with Iran.

² В настоящее время главная база Каспийской флотилии находится в Астрахани, при этом вспомогательная база размещается в Махачкале.

geographic location. The northern part of the Caspian Sea and the Volga Delta, in contrast to the middle part of the sea where Kaspisk is placed, often freeze over during winter. Since the flotilla warships are not ice-class vessels, such severe climate conditions cause additional difficulties for conducting naval activities. Moreover, Astrakhan is about 100 km from the Caspian Sea, and ships need to pass the Volga Delta to enter the open sea (Ahmadbayli, 2018). The growing shallow of the Volga Delta makes it problematic for warships with deep draught and heavyweight weapons to maneuver and reach their maximum speed. As a result, it takes six hours to go down the river before entering the Caspian Sea. Therefore, from this point of view, the decision to relocate the Caspian flotilla headquarters with command and control capabilities from the Astrakhan port to the ice-free deep port of Kaspisk in Dagestan is strategically correct (Sputnik, 2018).

In fact, in terms of the military vessels' deployment, Kaspisk is better than Astrakhan, especially when it comes to the possible involvement of the Caspian flotilla in the Middle Eastern theater of operation. The relocation will allow to save up to 12 hours for the

кораблей, провести дноуглубительные работы, построить причалы и необходимую наземную инфраструктуру (Navy Recognition, 2017). Идея передислокации российской Каспийской флотилии в Каспийск появилась на повестке дня в 2017 году вместе с Проектом стратегии развития морских портов России в Каспийском бассейне, первоначально представленным в марте и утвержденным в сентябре 2017 года³. Поскольку Россия объявила о своих планах создать дополнительный незамерзающий глубоководный порт в городе Каспийске, похоже, что Дагестан получит возможность играть одну из решающих ролей в улучшении обеспечения безопасности и повышении объемов грузоперевозок в Каспийском регионе.

План перебазирования имеет ряд преимуществ. Так, новая база Каспийской флотилии будет обладать особым стратегиче-

³ Основной этап (2020-2025 гг.) реализации новой стратегии включает в себя строительство новых объектов глубоководного морского порта в Каспийске, разработку новых инвестиционных проектов на территориях со специальным режимом, а также развитие транскаспийского морского круизного туризма и международной торговли, преимущественно с Ираном.

flotilla to reach the designated area and be operational for launching missiles from the Kalibr missile complex installed on the Gepard-class guard ship Dagestan (Project 11661), the flagship of the Caspian flotilla, and the Buyan-M-class small missile ships Grad Sviyazhsk, Uglich, and Veliky Ustyug (Project 21631)⁴. Actually, the Caspian flotilla has already had experience of engaging in military operations in Syria. In 2015, the Caspian Sea joined the list of seas from which Russia fired cruise missiles at targets in Syria. In October 2015, the Russian Caspian flotilla launched 26 cruise missiles at 11 targets in Syria from the deployment area in the south-western part of the sea. The second cruise missile attack from the Caspian region occurred in November 2015 when the Caspian flotilla warships launched 18 cruise missiles at seven targets in the Raqqa, Idlib and Aleppo provinces of Syria (Kucera, 2015). As a result, the de-

⁴ In total, the Caspian flotilla consists of 10 cruise-missile capable corvettes, six gunboats, eight landing boats, and seven minesweepers.

THE NEW BASE FOR THE CASPIAN FLOTILLA WILL ENJOY A STRATEGIC GEOGRAPHIC LOCATION.

НОВАЯ БАЗА КАСПИЙСКОЙ ФЛОТИЛИИ БУДЕТ ОБЛАДАТЬ ОСОБЫМ СТРАТЕГИЧЕСКИМ ГЕОГРАФИЧЕСКИМ ПОЛОЖЕНИЕМ.

ским географическим положением. Северная часть Каспийского моря и дельта Волги, в отличие от средней части моря, где расположен Каспийск, часто замерзают зимой. Поскольку военные корабли флотилии не являются судами ледового класса, такие суровые климатические условия вызывают дополнительные трудности для осуществления военно-морской деятельности. Кроме того, Астрахань находится примерно в 100 км от Каспийского моря, и чтобы войти в открытое море корабли должны пройти по дельте Волги (Ahmadbayli, 2018). Проблема обмеления в дельте Волги создает у военных кораблей, имеющих глубокую осадку и тяжеловесное вооружение, трудности с маневрированием на максимальной скорости. В результате, чтобы спуститься по реке и попасть в Каспийское море кораблям требуется до 6 часов. Рассматривая вопрос с этой стороны, решение о переводе штаб-квартиры Каспийской флотилии с возможностями управления из порта Астрахань

cision to create a new base could be perceived as Moscow's ongoing determination to project long-term and long-range military power into the Middle East (Blank, 2017).

Finally, since the Caspian flotilla is primarily tasked with providing security in the Caspian Sea region, including support for counter-terrorism measures in the North Caucasus, especially in Dagestan (Kokcharov, 2018), it is of critical importance to Russia to have an additional stabilizing factor, such as the new naval base. Despite the fact that combating organized crime and fighting corruption and embezzlement of budget allocations do not fall within the Caspian flotilla's field of competence, the mere presence of the strengthened naval forces in Dagestan could reduce illegal traffic and criminal activity.

In conclusion, the Caspian flotilla's rebasing, if realized, would be the first naval headquarters' relocation in Russia since the 1990s. There is no doubt that the construction of the new naval base capable of berthing all the flotilla missile ships equipped with high-precision weapons would become an important element of the Russian military-political strategy in both the Caspian region and the Middle East. However, the creation of a fully-fledged and weather-protected port infrastructure in Kaspiysk is a rather costly project. Moreover, the Kaspiysk port project envisages the construction of not only military naval facilities, but also the creation of an infrastructure necessary for commercial shipping activities. Therefore, the implementation of the new naval base project will largely depend on how effectively and timely the funds allocated by the Russian government will be expended. Nevertheless, it is quite obvious that the naval base relocation will further enhance Russia's military dominance in the region, encouraging Moscow to continue implementing the long-term strategy of sheltering the Caucasus and Central Asia under

**IN TERMS OF THE
MILITARY VESSELS'
DEPLOYMENT, KASPI-
YSK IS BETTER THAN
ASTRAKHAN.**

**С ТОЧКИ ЗРЕНИЯ
ОПЕРАТИВНОГО
РАЗВЕРТЫВАНИЯ
ВОЕННЫХ СУДОВ
КАСПИЙСК РАСПО-
ЛОЖЕН ЛУЧШЕ, ЧЕМ
АСТРАХАНЬ.**

в незамерзающий глубоководный порт Каспийск в Дагестане я стратегически оправдано (Sputnik, 2018).

С точки зрения оперативного развертывания военных судов Каспийск расположен лучше, чем Астрахань, особенно когда речь идет о возможном вовлечении Каспийской флотилии в операции на ближневосточном театре военных действий. Перебазирование позволит сэкономить до 12 часов для того, чтобы флотилия достигла заданного района и была готова к запуску ракет с ракетного комплекса «Калибр», установленного на сторожевом корабле проекта 11661 «Гепард» под названием «Дагестан» (флагман Каспийской флотилии), и малых ракетных кораблях проекта 21631 «Буян-М», а именно, «Град Свияжск», «Углич» и «Великий Устюг»⁴. Нужно отметить, что Каспийская флотилия уже имеет опыт участия в военной кампании в Сирии. В 2015 году Каспийское море расширило географию территорий, откуда Россия выпустила крылатые ракеты по целям в Сирии. В октябре 2015 года Каспийская флотилия запустила 26 крылатых ракет из района развертывания в юго-западной части моря, поразив 11 целей в Сирии. Второй запуск крылатых ракет с каспийского региона состоялся в ноябре 2015 года, когда корабли Каспийской флотилии выпустили 18 крылатых ракет по 7 объектам в провинциях Ракка, Идлиб и Алеппо в Сирии (Kusera, 2015). В результате, решение о создании новой базы может быть расценено как неуклонная решимость Москвы продемонстрировать, что ее военные возможности на Ближнем Востоке имеют широкий охват и долгосрочность (Blank, 2017).

Наконец, поскольку Каспийская

⁴ В общей сложности Каспийская флотилия состоит из 10 кораблей, оборудованных ракетными комплексами, 6 артиллерийских катеров, 8 десантных кораблей и 7 тральщиков.

the umbrella of land, naval, and air defense networks and bases. ■

флотилия в первую очередь ставит перед собой задачи обеспечения безопасности в регионе Каспийского моря, включая поддержку контртеррористических мер на Северном Кавказе, особенно в Дагестане (Kokcharov, 2018), для России крайне важно иметь дополнительный стабилизирующий фактор, которым может стать создание новой военно-морской базы. Несмотря на то, что борьба с организованной преступностью, а также борьба с коррупцией и хищением бюджетных ассигнований не входят в сферу компетенции Каспийской флотилии, сам факт присутствия усиленной военно-морской группировки в Дагестане может способствовать уменьшению незаконного трафика и снижению преступной активности.

В заключение, перебазирование Каспийской флотилии, если оно будет реализовано, станет первой передислокацией военно-морской штаб-квартиры в России с 1990-х годов. Нет сомнений в том, что строительство новой военно-морской базы, способной вместить все корабли флотилии, оснащенные высокоточным оружием, станет важным элементом российской военно-политической стратегии как в Каспийском регионе, так и на Ближнем Востоке. Однако, создание в Каспийске полноценной портовой инфраструктуры, защищенной от погодных условий, является довольно дорогостоящим проектом. Более того, проект порта в Каспийске предусматривает строительство не только военно-морских объектов, но и создание инфраструктуры, необходимой для осуществления коммерческой судоходной деятельности. Таким

THE CONSTRUCTION OF THE NEW NAVAL BASE CAPABLE OF BERTHING ALL THE FLOTILLA MISSILE SHIPS WOULD BECOME AN IMPORTANT ELEMENT OF THE RUSSIAN MILITARY-POLITICAL STRATEGY IN BOTH THE CASPIAN REGION AND THE MIDDLE EAST.

СТРОИТЕЛЬСТВО НОВОЙ ВОЕННО-МОРСКОЙ БАЗЫ, СПОСОБНОЙ ВМЕСТИТЬ ВСЕ КОРАБЛИ ФЛОТИЛИИ, СТАНЕТ ВАЖНЫМ ЭЛЕМЕНТОМ РОССИЙСКОЙ ВОЕННО-ПОЛИТИЧЕСКОЙ СТРАТЕГИИ КАК В КАСПИЙСКОМ РЕГИОНЕ, ТАК И НА БЛИЖНЕМ ВОСТОКЕ.

образом, реализация проекта новой военно-морской базы будет во многом зависеть от того, насколько эффективно и своевременно будут расходоваться средства, выделенные правительством России. Тем не менее, совершенно очевидно, что передислокация военно-морской базы позволит России еще больше укрепить свое военное господство в регионе, побудив Москву продолжать реализацию долгосрочной стратегии покрытия территорий Кавказа и Центральной Азии под зонтиком наземных и военно-морских баз и систем противовоздушной обороны. ■

References/Источники:

1. Ahmadbayli, A. (2018). Why move Caspian flotilla to Middle Eastern theater? Retrieved from <https://www.azernews.az/analysis/129908.html>. Accessed on 19.04.2018.
2. Blank, S. (2017). Russia's New Caspian Naval Base. Retrieved from <http://www.caspianpolicy.org/news/russias-new-caspian-naval-base/>. Accessed on 20.04.2018.
3. German, T. (2014). Russia and the Caspian Sea: Projecting Power or Competing for Influence? U.S. Army War College Press.
4. Kokcharov, A. (2018). Caspian Flotilla rebasing likely to improve deployability in support of Russian security interests in the Middle East. (IHS Jane's Country Risk Daily Report). Retrieved from <http://www.janes.com/article/79147/caspian-flotilla-rebasing-likely-to-improve-deployability-in-support-of-russian-security-interests-in-the-middle-east#>. Accessed on 19.04.2018.
5. Kucera, J. (2015). Russia Launches More Cruise Missiles from Caspian to Syria. Retrieved from <https://eurasianet.org/s/russia-launches-more-cruise-missiles-from-caspian-to-syria>. Accessed on 20.04.2018.
6. Navy Recognition. (2017). Russia builds Naval Base in Kaspisk for its Caspian Flotilla. Retrieved from <https://navyrecognition.com/index.php/news/defence-news/2017/october-2017-navy-naval-forces-defense-industry-technology-maritime-security-global-news/5623-russia-builds-naval-base-in-kaspiisk-for-its-caspian-flotilla.html>. Accessed on 15.04.2018.
7. Sputnik. (2018). Admiral Explains Why Russia Moving Caspian Flotilla HQ to Dagestan. Retrieved from <https://sputniknews.com/military/201804031063158439-admiral-flotilla-relocation/>. Accessed on 15.04.2018.

PROSPECTS FOR THE U.S.-NORTH KOREAN SUMMIT

ABULKHAIRKHAN ZHUNISBEK

EURASIAN RESEARCH INSTITUTE,
JUNIOR RESEARCH FELLOW

ЕВРАЗИЙСКИЙ НАУЧНО-
ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКИЙ ИНСТИТУТ,
МЛАДШИЙ НАУЧНЫЙ СОТРУДНИК

О ПЕРСПЕКТИВАХ ПРЕДСТОЯЩЕГО САММИТА США-КНДР

On March 8, 2018, following the talks with U.S. President Donald Trump at the White House, Chung Eui-yong, South Korean President's national security advisor, announced the acceptance by Trump of the proposal by North Korean Leader Kim Jong-un to hold the U.S.-North Korean Summit. A day later this was also confirmed by the White House spokeswomen who said "[Trump] will accept the invitation to meet with Kim Jong Un [...] We look forward to the denuclearization of North Korea" [White House, 2018]. This diplomatic overture caught many by surprise given that previously Washington and Pyongyang had been engaged in the dangerous cycle of threats and counter threats. At the upcoming landmark face-to-face meeting, the first ever between the leaders of these two states, the issue of complete denuclearization of the Korean peninsula will be on the agenda. However, taking into account the fact that no country, except for South Africa, in the past had ever given up its indigenously developed nuclear capability, at this stage no one expects a deal on the full denuclearization. The more realistic option would be reaching an interim deal on halting the North Korean missile and nuclear program but without destroying its stockpile of warheads and nuclear materials. At the same time, there are significant risks associated with a possible failure to reach any deal or implement a negotiated agreement, which

8 марта 2018 года, после переговоров с президентом США Дональдом Трампом в Белом доме, советник президента Южной Кореи по национальной безопасности Чун Юй-Юн объявил о принятии Трампом предложения северокорейского лидера Ким Чен Ына о проведении саммита США и Северной Кореи. Через день эту информацию подтвердила пресс-секретарь Белого дома, которая заявила: «[Трамп] примет приглашение встретиться с Ким Чен Ыном [...] Мы рассчитываем на денуклеаризацию Северной Кореи» [White House, 2018]. Такой поворот событий у многих вызвал удивление, учитывая, что до этого Вашингтон и Пхеньян обменивались жесткой риторикой в адрес друг друга. На предстоящей очной встрече, первой между главами двух государств, в повестке дня будет стоять вопрос о полном разоружении Корейского полуострова. Однако, принимая во внимание тот факт, что ни одна страна, за исключением Южной Африки, никогда ранее не отказывалась от созданного собственными силами ядерного потенциала, на данном этапе никто не ожидает достижения полного разоружения полуострова. Более реалистичным сценарием является промежуточное соглашение о прекращении ракетно-ядерной программы Северной Кореи без необходимости уничтожения уже имеющихся у страны запасов ядерных боеголовок и ма-

may lead both sides to conclude that a diplomatic solution is not a viable option and, as a result, return to their belligerent rhetoric.

North Korea has been actively developing its nuclear program since 1990s, with its first nuclear weapon successfully tested in October 2006. Since then the country has conducted five more nuclear weapon tests and multiple missile launches. After Kim Jong-un came to power in December 2011, following the death of his father Kim Jong-il, the development of the North Korean nuclear program has accelerated. Four out of North Korea's six nuclear tests (one in 2013, two in 2016 and one in 2017) and more than 80 missile tests have been conducted under Kim Jong-un's watch. According to some estimates, Pyongyang's nuclear capability particularly progressed last year when the Democratic People's Republic of Korea (DPRK) detonated its sixth and so far most powerful bomb while also launching three intercontinen-

**THIS DIPLOMATIC
OVERTURE CAUGHT
MANY BY SURPRISE
GIVEN THAT PREVIOUSLY
WASHINGTON
AND PYONGYANG
HAD BEEN ENGAGED
IN THE DANGEROUS
CYCLE OF THREATS
AND COUNTER
THREATS.**

**ТАКОЙ ПОВОРОТ
СОБЫТИЙ У
МНОГИХ ВЫЗВАЛ
УДИВЛЕНИЕ, УЧИТЫВАЯ,
ЧТО ДО ЭТОГО ВАШИНГТОН
И ПХЕНЬЯН ОБМЕНИВАЛИСЬ
ЖЕСТКОЙ РИТОРИКОЙ
В АДРЕС ДРУГ ДРУГА.**

териалов. В то же время существуют значительные риски, связанные с возможным провалом в достижении каких-либо договоренностей или претворении их в жизнь, что может заставить обе стороны сделать вывод о том, что дипломатический поиск решений не является жизнеспособным и, как результат, следует ожидать возвращения воинствующей риторики с обеих сторон.

Северная Корея активно развивала собственную ядерную программу с 1990-х годов, а в октябре 2006 года успешно испытала свое первое ядерное устройство. С тех пор в стране были проведены еще пять испытаний ядерного оружия и многочисленные запуски ракет дальнего действия. После того, как Ким Чен Ын пришел к власти после смерти своего отца Ким Чен Ира в декабре 2011 года, темпы развития северокорейской ядерной программы ускорились. Четыре из шести ядерных испытаний Северной

tal ballistic missiles (ICBM) with the latest Hwasong-2015 ICBM being capable of reaching the U.S. mainland.

In response to Pyongyang's nuclear and missile activities, the UN Security Council has adopted eleven major resolutions on North Korea since 2006. The latest U.S. sponsored sanctions resolutions 2371 and 2397 adopted on August 5, 2017 and December 22, 2017, respectively, restrict, among other things, the North Korean exports of coal and iron that are a major source of revenue for the country and cut the supply of petroleum products to Pyongyang by 90% thus disrupting the nation's energy supply. These sanctions aim at isolating North Korea until it agrees to abandon its nuclear weapons program.

DPRK's newly acquired ICBM capability that puts the United States within a striking range has also led the U.S. administration to more seriously consider a military option. To illustrate, after North Korea successfully tested ICBMs for the first time on July 4 and July 8, 2017, the Trump administration threatened

└

Кореи (один в 2013 году, два в 2016 году и один в 2017 году) и более 80 ракетных испытаний были проведены под руководством Ким Чен Ына. По некоторым оценкам, ядерный потенциал Пхеньяна достиг заметного прогресса в прошлом году, когда Корейская Народно-Демократическая Республика (КНДР) взорвала свою шестую и пока что самую мощную ядерную бомбу, одновременно запустив три межконтинентальные баллистические ракеты (МБР), включая новейшую МБР «Хвасон-2015», которая способна достичь материковой части США.

В ответ на ядерную и ракетную деятельность Пхеньяна Совет Безопасности ООН принял одиннадцать резолюций по Северной Корее с 2006 года. Последние резолюции ООН о введении санкции №2371 и №2397, принятые 5 августа 2017 года и 22 декабря 2017 года, соответственно, ограничивают, среди прочего, экспорт из Северной Кореи угля и железа, которые являются основным источником дохода для страны, и сокращают поставки не-

to respond with "fire and fury" [Reuters (a), 2017].

In his turn, referring to the successful launch of the Hwasong-15 in November 2017 in the New Year speech, Kim Jong-un, said he had a "nuclear button" on his office desk and warned that "the whole territory of the United States is within the range of our nuclear strike" while also extending the olive branch to South Korea by expressing hope for the North Korean participation in the Winter Olympics in Pyeongchang [Reuters (b), 2017]. The initial talk between the two Koreas on January 8, 2018 in the Demilitarized Zone over the issue of a possible participation of North Korean athletes in the Olympic Games was followed by a series of high-level talks. During the latest round held on March 5 in Pyongyang, the South Korean delegation, led by Chung Eui-yong, held a meeting with North Korean leader Kim Jong-un. During these talks, as stated by Chung Eui-yong, "the North expressed its will to have a candid dialogue with the United States for discussing the issue of denuclearization and the normalization of the Pyongyang-Washington ties" [Korea.net, 2018]. This sudden conciliatory message on the part of the North Korean leader towards Washington conveyed through South Korea is viewed as an attempt by Kim Jong-un to use an engagement as a way of easing harsh sanctions and averting a preventive use of military force by the current U.S. administration, which has adopted a strategy combining sanctions and military threats.

Currently, the parties are actively setting the stage and terms for the upcoming summit. As reported in the media, the United States and North Korea are holding direct secret talks through the intelligence channels with Central Intelligence Agency Di-

THIS SUDDEN CONCILIATORY MESSAGE ON THE PART OF THE NORTH KOREAN LEADER TOWARDS WASHINGTON CONVEYED THROUGH SOUTH KOREA IS VIEWED AS AN ATTEMPT BY KIM JONG-UN TO USE AN ENGAGEMENT AS A WAY OF EASING HARSH SANCTIONS AND AVERTING A PREVENTIVE USE OF MILITARY FORCE BY THE CURRENT U.S. ADMINISTRATION.

ВНЕЗАПНОЕ ПРИМИРТЕЛЬНОЕ ПОСЛАНИЕ СЕВЕРОКОРЕЙСКОГО ЛИДЕРА В АДРЕС ВАШИНГТОНА, РАССМАТРИВАЕТСЯ КАК ПОПЫТКА КИМ ЧЕН ЫНА ИСПОЛЬЗОВАТЬ ДИАЛОГ В КАЧЕСТВЕ СПОСОБА СМЯГЧЕНИЯ СУРОВЫХ САНКЦИЙ И ПРЕДОТВРАЩЕНИЯ ПРЕВЕНТИВНОГО ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ВОЕННОЙ СИЛЫ НЫНЕШНЕЙ АДМИНИСТРАЦИЕЙ США.

фтепродуктов в Пхеньян на 90%, тем самым нарушая энергетическую безопасность государства. Эти санкции направлены на то, чтобы изолировать Северную Корею до тех пор, пока она не откажется от своей ядерной программы.

Недавно приобретенный КНДР потенциал межконтинентальных ракет, которые в состоянии нанести удар по американской территории, заставил администрацию США более серьезно рассмотреть вариант силового решения проблемы. К примеру, после того, как Северная Корея впервые успешно запустила МБР 4 и 8 июля 2017 года, администрация Трампа пригрозила ответить «огнем и яростью» [Reuters (a), 2017]. В свою очередь, говоря об успешном запуске «Хвасон-2015» в ноябре 2017, Ким Чен Ын в своей новогодней речи сказал, что у него на рабочем столе есть «ядерная кнопка», и предупредил, что «вся территория США находится в пределах нашего ядерного удара». Однако в этой же речи Ким Чен Ын протянул Южной Корее «ветвь мира», выразив надежду на участие спортсменов из Северной Кореи в зимних Олимпийских играх в Пхенчхане [Reuters (b), 2017]. После проведения первоначальных переговоров между двумя Кореями 8 января 2018 года в демилитаризованной зоне, где обсуждался вопрос о возможном участии северокорейских спортсменов в Олимпийских играх, последовала серия встреч на высоком уровне. Во время последнего раунда, состоявшегося 5 марта в Пхеньяне, южнокорейская делегация во главе с Чун Юй-Юн провела встречу с лидером Северной Кореи Ким Чен Ыном. В ходе этих переговоров, как заявил Чун Юй-Юн, «Северная Корея выразила свою волю к откровенному диалогу с США для обсуждения вопроса о денуклеаризации и норма-

rector and Secretary of State nominee Mike Pompeo visiting Pyongyang on April 17 to work out the details of the summit, the exact venue and date of which is yet to be announced. Very little is also known of the agenda the parties are about to negotiate. The Trump administration has said it wants North Korea's "complete, verifiable, and irreversible denuclearization" [U.S. Department of State, 2018]. It is estimated that North Korea may possess as many as 60 nuclear weapons [Kristensen and Norris, 2018]. At the same time, according to the statement of Chung Eui-yong, the North Koreans stated their "willingness" to "denuclearize the Korean Peninsula" in return for a removal of the "threat" [Reeve, 2018]. According to the DPRK, the "threat" is the presence of the U.S. military base on the Korean Peninsula, as well as the U.S. nuclear umbrella that defends South Korea and Japan. In return, if Pyongyang feels "secure", the DPRK will "consider denuclearization in 10-20 years". In this regard, it can be argued that the future talks will be centered on the exact terms and conditions for the U.S. demand for "complete, verifiable, and irreversible denuclearization" and DPRK's condition of the removal of the "threat". Experts, however, are confident that the upcoming summit between Donald Trump and Kim Jong-un will not result in a denuclearized Korea, and at best the parties would manage to make concessions around the edges [Tong-Hyung and Talmadge, 2018]. An interim deal might be achieved that would require Pyongyang to put a significant limit on the further development of its nuclear weapons and missile program like curtailing the production of plutonium and uranium in return for easing sanctions and restoring some diplomatic ties [O'Hanlon, 2018]. This may open a path for a future full scale denuclearization deal that would

IT CAN BE ARGUED THAT THE FUTURE TALKS WILL BE CENTERED ON THE EXACT TERMS AND CONDITIONS FOR THE U.S. DEMAND FOR "COMPLETE, VERIFIABLE, AND IRREVERSIBLE DENUCLEARIZATION" AND DPRK'S CONDITION OF THE REMOVAL OF THE "THREAT".

МОЖНО ПРЕДПОЛОЖИТЬ, ЧТО БУДУЩИЕ ПЕРЕГОВОРЫ БУДУТ СОСРЕДОТОЧЕНЫ НА ФОРМУЛИРОВАНИИ ТОЧНЫХ УСЛОВИЙ И ТРЕБОВАНИЙ США О «ПОЛНОЙ, ПОДДАЮЩЕЙСЯ ПРОВЕРКЕ И НЕОБРАТИМОЙ ДЕНУКЛЕАРИЗАЦИИ СЕВЕРНОЙ КОРЕИ» И УСЛОВИЯМ КНДР ПО УСТРАНЕНИЮ «УГРОЗЫ».

лизации связей между Пхеньяном и Вашингтоном» [Korea.net, 2018]. Внезапное примирительное послание северокорейского лидера в адрес Вашингтона, переданное через Южную Корею, рассматривается как попытка Ким Чен Ына использовать диалог в качестве способа смягчения суровых санкций и предотвращения превентивного использования военной силы нынешней администрацией США, которая приняла стратегию, сочетающую введение санкций и военные угрозы.

В настоящее время обе стороны активно работают над созданием почвы для предстоящих перегово-

include the testing freeze, access to all nuclear production facilities and military sites, and complete dismantlement of weapons. However, as the history of the previous deals between Pyongyang and Washington illustrates, this is a long path which may be subject to a breakdown. For instance, the Agreed Framework signed in 1994 that put maximum constraints on the North Korean nuclear program derailed because of the inability of both parties to deliver on the agreed terms of the deal. Therefore, there is a real threat that expected diplomatic compromises may not sustain, and after failing diplomatically the parties may soon return back to the tactic of pressure and disengagement [Terry and Collins, 2018].

Until recently it seemed that the internation-

ров на высшем уровне. Как сообщается в средствах массовой информации, США и Северная Корея проводят прямые секретные переговоры через разведывательные каналы. Визит директора Центрального разведывательного управления и кандидата на пост государственного секретаря Майка Помпео в Пхеньян 17 апреля был направлен на обсуждение деталей саммита, точное место проведения и дата которого еще не объявлены. Очень мало также известно о повестке дня, которую стороны намерены обсудить. Администрация Трампа заявила, что намерена добиваться «полной, поддающейся проверке и необратимой денуклеаризации Северной Кореи» [U.S. Department of State, 2018]. По оценкам, Северная Корея может

al efforts of denuclearizing North Korea were in stalemate since the imposition of political and economic sanctions has made little effect on Pyongyang. It is clear now that the DPRK is indifferent to outside pressure if it has to do with the top national priority of possessing the nuclear capability that potentially ensures the regime survival. Therefore, the initiation of negotiations instead of only resorting to pressure and threats presents a better chance for the prospects of resolving the current stand-off. ■

обладать до 60 единиц ядерного оружия [Kristensen and Norris, 2018]. В то же время, согласно заявлению Чун Юй-Юна, северокорейцы заявили о своей «готовности» к «ядерному разоружению Корейского полуострова» в обмен на устранение «угрозы» [Reeve, 2018]. Согласно позиции КНДР, «угрозой» является присутствие военной базы США на Корейском полуо-

строве, а также американский «ядерный зонтик», защищающий Южную Корею и Японию. В свою очередь, если Пхеньян почувствует себя «в безопасности», КНДР «рассмотрит вопрос о денуклеаризации в течение 10-20 лет». В этой связи можно предположить, что будущие переговоры будут сосредоточены на формулировании точных условий и требований США о «полной, поддающейся проверке и необратимой денуклеаризации Северной Кореи» и условиям КНДР по устранению «угрозы». Эксперты, однако, уверены, что предстоящий саммит между Дональдом Трампом и Ким Чен Ыном не приведет к денуклеаризации полуострова, и в лучшем случае сторонам удастся добиться некоторых взаимных уступок [Tong-Hyung and Talmadge, 2018]. Возможно, будет достигнута промежуточная договоренность, которая потребует от Пхеньяна значительного ограничения дальнейшего развития своей ракетно-ядерной программы, на-

пример, через сокращение производства плутония и урана в обмен на смягчение санкций и восстановление некоторых дипломатических связей [O'Hanlon, 2018]. Это может стать первым шагом на пути к будущему полномасштабному соглашению о денуклеаризации, которое будет включать в себя прекращение ядерных испытаний, доступ ко всем производственным и военным объектам ядерного комплекса и полный демонтаж ядерного оружия. Однако, как показывает история предыдущих сделок между Пхеньяном и Вашингтоном, это весьма длинный путь, который влечет за собой риск провала. Например, подписанное в 1994 году Рамочное соглашение, которое установило максимальные ограничения на ядерную программу Северной Кореи, было сорвано из-за неспособности обеих сторон выполнять взятые на себя обязательства. Поэтому существует реальная угроза того, что достигнутые договоренности не будут реализованы, и после предпринятых дипломатических усилий стороны могут вернуться к тактике давления и изоляционизма [Terry and Collins, 2018].

До недавнего времени казалось, что международные усилия по денуклеаризации Северной Кореи зашли в тупик, поскольку введение политических и экономических санкций не оказало большого влияния на действия Пхеньяна. Очевидно, что КНДР безразлична к внешнему давлению, если дело касается главного национального приоритета, – обладание ядерным потенциалом, который теоретически обеспечивает выживание режима. Поэтому инициирование переговоров вместо исключительного применения методов давления и угроз дает больше шансов на успешное урегулирование нынешнего противостояния. ■

**THE INITIATION
OF NEGOTIATIONS
INSTEAD OF ONLY
RESORTING TO PRES-
SURE AND THREATS
PRESENTS A BET-
TER CHANCE FOR
THE PROSPECTS OF
RESOLVING THE CUR-
RENT STAND-OFF.**

**ИНИЦИИРОВА-
НИЕ ПЕРЕГОВОРОВ
ВМЕСТО ИСКЛЮ-
ЧИТЕЛЬНОГО
ПРИМЕНЕНИЯ
МЕТОДОВ ДАВЛЕ-
НИЯ И УГРОЗ ДАЕТ
БОЛЬШЕ ШАНСОВ
НА УСПЕШНОЕ
УРЕГУЛИРОВАНИЕ
НЫНЕШНЕГО ПРО-
ТИВОВОСТОЯНИЯ.**

References/Источники:

1. White House. (2018). Press Briefing by Press Secretary Sarah Sanders. Retrieved from: <https://www.whitehouse.gov/briefings-statements/press-briefing-press-secretary-sarah-sanders-030918/>. Accessed on 19.04.2018.
2. Reuters (a). (2017). Trump says North Korea will be met with 'fire and fury' if it threatens U.S. Retrieved from: <https://www.reuters.com/article/us-northkorea-missiles-u-sa-trump-idUSKBN1AO28O>. Accessed on 20.04.2018.
3. Reuters (b). (2017). North Korea's Kim 'open to dialogue' with South Korea, will only use nukes if threatened. Retrieved from <https://www.reuters.com/article/us-northkorea-missiles-kimjon-gun/north-koreas-kim-open-to-dialogue-with-south-korea-will-only-use-nukes-if-threatened-idUSKBN1EQ0NJ>. Accessed on 20.04.2018.
4. Korea.net. (2018). South, North Korea agree to hold 3rd summit in April. Retrieved from <http://korea.net/NewsFocus/policies/view?articleId=155265&pageIndex=1>. Accessed on 20.04.2018.
5. U.S. Department of State. (2018). A Common Goal: The Complete, Verifiable, and Irreversible Denuclearization of North Korea. Retrieved from <https://blogs.state.gov/stories/2018/01/17/en/common-goal-complete-verifiable-and-irreversible-denuclearization-north-korea>. Accessed on 20.04.2018.
6. H.M. Kristensen and R.S. Norris. (2018). North Korean nuclear capabilities, Bulletin of the Atomic Scientists, 74(1): 41-51. Available at: <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/00963402.2017.1413062>. Accessed on 09.04.2018
7. Cited in: J.R. Reeve. (2018). A U.S.-North Korea summit: What could possibly go wrong?. Brookings Institution. Available at: <https://www.brookings.edu/blog/order-from-chaos/2018/03/09/a-u-s-north-korea-summit-what-could-possibly-go-wrong/>. Accessed on 23.04.2018.
8. K. Tong-Hyung and E. Talmadge. (2018). North Korea Halts All Nuclear and Long-Range Missile Testing. National Post. Available at: <http://nationalpost.com/news/north-korea-says-it-will-suspend-nuclear-and-missile-testing>. Accessed on 21.04.2018.
9. M. O' Hanlon. (2018). North Koreans tease nuclear weapons concessions. Should Trump believe them?. USA TODAY. Available at: <https://www.usatoday.com/story/opinion/2018/03/08/north-korea-said-it-d-get-rid-its-nukes-should-we-believe-them-michael-ohanlon-column/404935002/>. Accessed on 20.04.2018.
10. S. M. Terry and L. Collins. (2018). The First Summit Between Donald Trump and Kim Jong-Un. CSIS. Available at: <https://www.csis.org/analysis/first-summit-between-donald-trump-kim-jong-un>. Accessed on 23.04.2018.

AVIATION IN KAZAKHSTAN: AN ECONOMIC VIEW

KANAT MAKHANOV

EURASIAN RESEARCH INSTITUTE,
JUNIOR RESEARCH FELLOW

ЕВРАЗИЙСКИЙ НАУЧНО-
ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКИЙ ИНСТИТУТ,
МЛАДШИЙ НАУЧНЫЙ СОТРУДНИК

АВИАЦИЯ В КАЗАХСТАНЕ: ЭКОНО- МИЧЕСКИЙ АСПЕКТ

One of the distinct features of the process of globalization of the world economy is the diminishing role of distance, which is becoming less relevant thanks to ever increasing efficiency and decreasing costs of traveling around the world. Air traffic plays the key role in this process connecting people and economies. Air transportation is one of the most dynamically growing industries in the world. The average annual growth of the industry is about 3.7% and the International Air Transport Association (IATA) expects 7.2 billion passengers to travel in 2035. According to the forecast, most of the future demand come from developing countries. Kazakhstan, in this regard, is not an exception. Growing number of passengers and the fact of being located in the middle of the major air transportation markets will have a favorable influence on the industry.

In fact, development of air traffic and airports is often linked with economic development and growth. Plenty of research was dedicated to the topic in various parts of the world. The subject is fairly well studied in the U.S. and there are plenty of studies that show the significance of air traffic and airports in local as well as

**ONLY SLIGHTLY
MORE THAN 4% OF
THE TOTAL NUMBER
OF PASSENGERS
IS CARRIED BY AIR
TRAFFIC.**

**ПО ДАННЫМ
КОМИТЕТА ГРАЖДАНСКОЙ АВИАЦИИ
КАЗАХСТАНА,
ЛИШЬ НЕМНОГИМ БОЛЕЕ 4% ОТ
ОБЩЕГО ЧИСЛА
ВНУТРЕННИХ
ПАССАЖИРОВ
ПЕРЕВОЗИТСЯ ВОЗДУШНЫМ
ТРАНСПОРТОМ.**

Одной из особенностей процесса глобализации мировой экономики является уменьшение значимости расстояний, которое происходит благодаря нарастающей активности передвижений по всему миру и снижению издержек. Воздушный транспорт играет ключевую роль в связывании людей и экономик. По этой причине воздушный транспорт является одной из наиболее динамично развивающихся отраслей в мире. Средний ежегодный рост этой отрасли составляет около 3,7%, а Международная ассоциация воздушного транспорта (IATA) рассчитывает, что в 2035 году общее число воздушных пассажиров составит 7,2 млрд. Согласно прогнозам, в будущем большая часть спроса на авиаперелеты будет приходиться на развивающиеся страны. Казахстан в этом отношении не является исключением. Растущее количество пассажиров и расположение в центре основных рынков авиаперевозок окажут благоприятное влияние на отрасль.

Развитие воздушного транспорта и аэропортов часто связано с экономическим развитием и ростом. Существует много исследований, посвященных этой теме, в разных частях мира. Эта тема достаточно

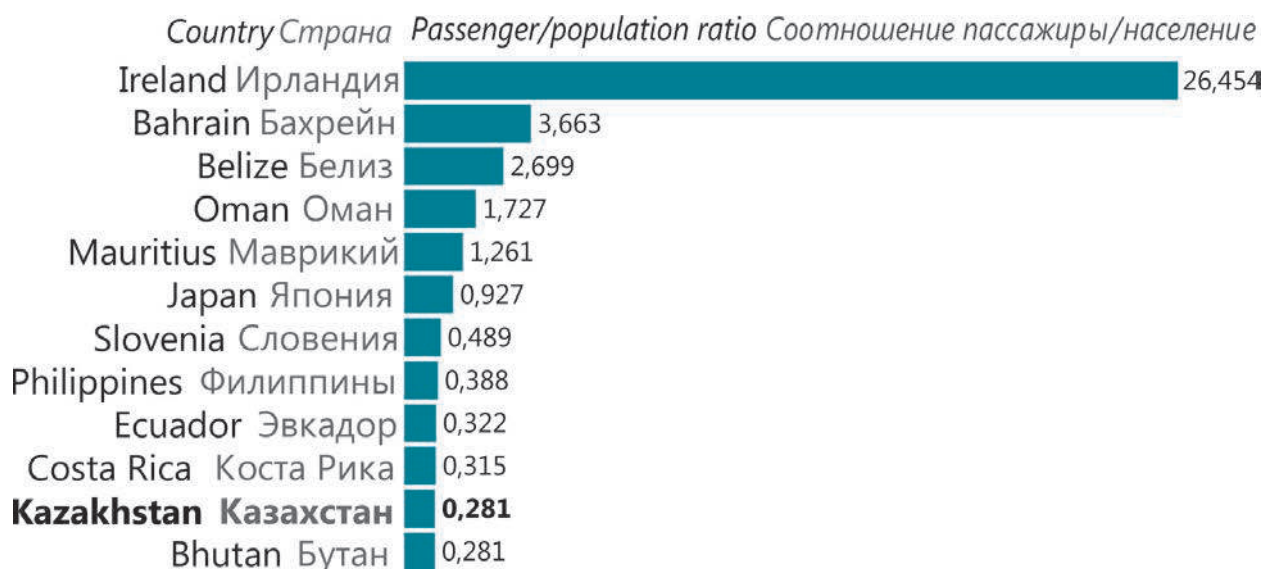
global economies. It was found that there is a positive relation between passengers per capita and both previous and, subsequent levels of employment (Goetz, 1992). The link between the passenger traffic and employment growth was shown in Blonigen and Cristea (2012). Brueckner (1996) found that an increase in the number of passenger enplanements leads to increase in employment in the services sector. Percoco (2010) came to the same conclusion on the basis of analysis on Italian airports. A Linear relationship between the number of passenger enplanements, and employment in high-tech industries was also found in the U.S. (Alkaabi and Debbage, 1999; Button and Taylor, 2000). The Number of passengers increases employment in innovative industries (Neal, 2012). On the other hand, passenger activity is a more powerful predictor of growth in employment than cargo activity (Green, 2006). In numerical terms, it has been found that a 1% increase in annual passenger traffic at a particular airport leads to a 0.75% increase in direct employment and a 0.49% increase in direct revenues (Benell and Prentice, 1993).

Air traffic is not the most important means of transportation in Kazakhstan. According

Figure 1: Air traffic passenger/population ratio rank of countries

хорошо изучена в США, и есть много исследований, которые показывают высокую значимость авиаперевозок и аэропортов в масштабе как локальной, так и мировой экономики. Было установлено, что существует положительная связь между числом пассажиров на душу населения и предыдущими и последующими уровнями занятости (Goetz, 1992). Связь между пассажиропотоками и ростом занятости была показана Blonigen и Cristea (2012). Было доказано, что увеличение числа пассажирских самолетов приводит к увеличению занятости в секторе услуг (Brueckner, 1996). Перкоко (2010) пришел к такому же выводу на основе анализа работы аэропортов Италии. Линейная зависимость между количеством пассажирских самолетов и занятостью в высокотехнологичных отраслях также была обнаружена в США (Alkaabi and Debbage, 1999; Button and Taylor, 2000). Число пассажиров увеличивает занятость в инновационных отраслях (Neal, 2012). С другой стороны, пассажирские перевозки являются более значимым фактором роста занятости, чем транспортировка грузов (Green, 2006). Было установлено, что увеличение ежегодного пассажиропотока в конкретном аэропорту на 1% приводит

Рисунок 1: Уровень отношения пассажиров / населения к воздушному движению стран

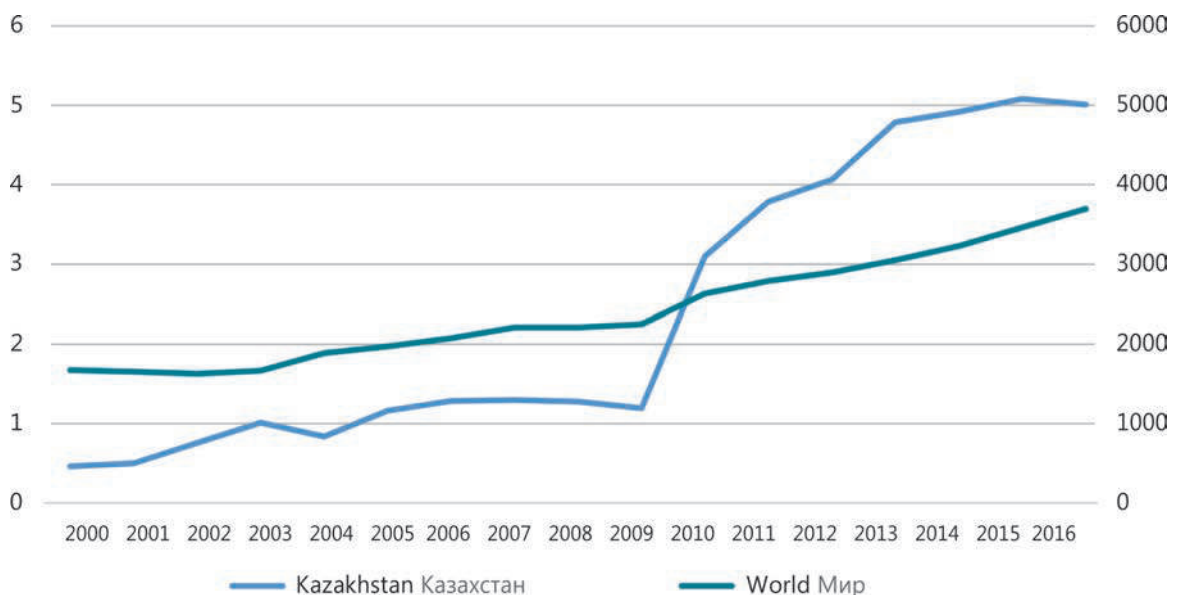
Source: calculated by the author based on data from the World Bank.

Источник: составлено автором на основе данных Всемирного банк.

to the Civil Aviation Committee of Kazakhstan, only slightly more than 4% of the total number of passengers is carried by air traffic. However, the number of air transport passengers in Kazakhstan is constantly increasing during the last several years and in 2017, it reached 7.4 million people. The number of passengers can be considered as a function of such variables as population, income per capita, the distance between cities, population density, availability of other means of transportation etc. Figure 1 below shows the passenger/population ratio by country where based on data for 2016 Kazakhstan ranks 83rd among 170 countries. Thus, we can see that wealthier countries have more air passengers than poorer ones.

Air transportation in Kazakhstan is rapid growth during the last couple of decades reaching 7.4 million passengers. According to the statistics of the Civil Aviation Committee, currently about 16.5 thousand people are employed in the civil aviation of Kazakhstan. As it can be seen from Figure 2 below, in percentage terms of the number of passengers, the civil aviation of Kazakhstan grows a bit faster than the world average.

Figure 2: Passengers carried by air transport (mln passengers)

Source: calculated by the author based on data from the World Bank.

к увеличению прямой занятости на 0,75% и росту прямых доходов на 0,49% (Benell and Prentice, 1993).

Воздушный транспорт не является важнейшим транспортным средством в Казахстане. По данным Комитета гражданской авиации Казахстана, лишь немногим более 4% от общего числа внутренних пассажиров перевозится воздушным транспортом. Однако число авиапассажиров в Казахстане постоянно увеличивается в течение последних нескольких лет, и в 2017 году оно достигло 7,4 миллиона человек. Количество пассажиров может рассматриваться как функция таких переменных, как население, доход на душу населения, расстояние между городами, плотность населения, наличие других транспортных средств и т.д. На рисунке 1 ниже показано соотношение пассажиров и населения по странам согласно данным за 2016 год, Казахстан занимает 83-е место среди 170 стран. Как мы видим, более богатые страны имеют больше пассажиров, чем менее богатые.

Воздушные перевозки в Казахстане показали стремительный рост за последние

Рисунок 2: Пассажиры, перевозимые воздушным транспортом (млн. пассажиров)

Источник: составлено автором на основе данных Всемирного банк.

Currently there are 56 airline companies registered in Kazakhstan but only five of them are involved in regular passenger transportation. The total number of air routes of the Republic of Kazakhstan is 88. One of the main impediments to the development of the air transportation in Kazakhstan is the poor condition of the airports. Out of 20 airports in Kazakhstan, 15 are admitted to servicing international flights. There are only two airports (those of Almaty and Astana) that comply with IIIA and IIIB standards of the ICAO (International Civil Aviation Organization). It is also worth mentioning that low demand for services in the majority of the airports of Kazakhstan makes it unprofitable for many firms to operate. Thus, over two thirds of the total air passengers in Kazakhstan account for only two major airports, which are those Almaty and Astana. In the majority of the rest of the airports, the annual number of passengers does not exceed 500 thousand people. Besides, poor technical equipment and deterioration of

POOR TECHNICAL EQUIPMENT AND DETERIORATION OF AIRPORT GROUND INFRASTRUCTURE, SIGNIFICANT WEAR OUT OF SPECIAL EQUIPMENT AND OTHER RELATED TECHNICAL PROBLEMS STILL PERSIST IN KAZAKHSTAN.

В КАЗАХСТАНЕ ПО-ПРЕЖНЕМУ НЕДОСТАТОЧНОЕ ТЕХНИЧЕСКОЕ ОСНАЩЕНИЕ И СЛАБАЯ ИНФРАСТРУКТУРА В АЭРОПОРТАХ, ЗНАЧИТЕЛЬНЫЙ ИЗНОС СПЕЦИАЛИЗИРОВАННОГО ОБОРУДОВАНИЯ И ДРУГИЕ СВЯЗАННЫЕ С ЭТИМ ТЕХНИЧЕСКИЕ ПРОБЛЕМЫ.

два десятилетия и достигли отметки 7,4 млн. пассажиров. Согласно статистике Комитета гражданской авиации, в настоящее время около 16,5 тыс. человек заняты в гражданской авиации Казахстана. Как видно из рисунка 2, в процентном отношении количества пассажиров гражданская авиация Казахстана растет немного быстрее, чем в среднем по миру.

В настоящее время в Казахстане зарегистрировано 56 авиакомпаний, но только пять из них осуществляют регулярные пассажирские перевозки. Общее количество воздушных маршрутов Республики Казахстан составляет 88. Одним из основных препятствий на пути развития авиаперевозок в Казахстане является плохое состояние аэропортов. Из 20 аэропортов Казахстана 15 обслуживают международные рейсы. Есть только два аэропорта (Алматы и Астана), которые соответствуют стандартам IIIA и IIIB ИКАО (Международной

airport ground infrastructure, significant wear out of special equipment and other related technical problems still persist in Kazakhstan.

One of the most important advantages of Kazakhstan in air transportation is its geographical location, which allows it to serve as an important juncture between Europe and China. Such air hubs as Frankfurt, Amsterdam, Singapore are clear illustrations of successful investment policies in this regard. It has been estimated that during the next twenty years, China, U.S., and India will be the three fastest-growing markets of aviation in

ONE OF THE MOST IMPORTANT ADVANTAGES OF KAZAKHSTAN IN AIR TRANSPORTATION IS ITS GEOGRAPHICAL LOCATION, WHICH ALLOWS IT TO SERVE AS AN IMPORTANT JUNCTURE BETWEEN EUROPE AND CHINA.

организации гражданской авиации). Следует также отметить, что низкий спрос на услуги в большинстве аэропортов Казахстана делает осуществление различных услуг невыгодным для многих фирм. Так, например, более двух третей всех авиапассажиров в Казахстане обслуживают только два крупных аэропорта - Алматы и Астана. В большинстве остальных аэропортов количество пассажиров в год не превышает 500 тысяч человек. Кроме того, в Казахстане по-прежнему недостаточное техническое оснащение и слабая инфраструктура в аэропортах, значительный из-

terms of additional passengers per year. China will displace the U.S. as the world's largest aviation market around 2024 and by 2040, China is predicted to become the largest passenger market whereas in regional terms the Asian-Pacific region is going to take the lead. Therefore, growing demand for air transportation in China and other major Asian aviation markets is very likely to be one of the pillars of the development of aviation in Kazakhstan in the near future.

Civil aviation is one of the most rapidly growing transportation services in the world. Development of the

ОДНИМ ИЗ ВАЖНЕЙШИХ ПРЕИМУЩЕСТВ КАЗАХСТАНА В ОБЛАСТИ АВИАПЕРЕВОЗОК ЯВЛЯЕТСЯ ГЕОГРАФИЧЕСКОЕ ПОЛОЖЕНИЕ, ЧТО ПОЗВОЛЯЕТ ЕМУ СЛУЖИТЬ ВАЖНЫМ СВЯЗУЮЩИМ ЗВЕНОМ МЕЖДУ ЕВРОПОЙ И КИТАЕМ.

нос специализированного оборудования и другие связанные с этим технические проблемы.

Одним из важнейших преимуществ Казахстана в области авиаперевозок является географическое положение, что позволяет ему служить важным связующим звеном между Европой и Китаем. Такие воздушные узлы, как Франкфурт, Амстердам, Сингапур, являются примерами успешной инвестиционной политики в этом отношении. По прогнозам, в течение следующих двадцати лет Китай, США и Индия станут тремя наиболее бы-

industry enhances the growth of many related services that together generate a significant amount of employment and revenues for local and global economies. However, the development of civil aviation in Kazakhstan is impeded by several factors, which are predominantly related to the lack of investments, poor technical conditions and probably a general underestimation of the multiplicative effect of investments in the industry. Despite its small share, the air transportation in Kazakhstan is rapidly growing these days and is expected to grow further. The most significant external advantages of the civil aviation in Kazakhstan are its geographical position between major Asian emerging markets and Europe and the expected future growth of air transportation in these countries. ■

строрастущими рынками гражданской авиации, если говорить о приросте количества пассажиров в год. Китай вытеснит США как крупнейший в мире рынок авиационного транспорта примерно в 2024 году, а к 2040 году Китай станет крупнейшим пассажирским рынком, и, если брать регионы в целом, то Азиатско-Тихоокеанский регион будет играть в этой отрасли ведущую роль в ближайшие годы. В этой связи растущий спрос на воздушные перевозки в Китае и других крупных азиатских рынках авиационных услуг, скорее всего, станет одним из столпов развития авиации в Казахстане в ближайшем будущем.

Гражданская авиация является одним из самых быстрорастущих видов транспортных услуг в мире. Развитие отрасли усиливает рост многих сопутствующих услуг, которые вместе создают значительный объем занятости и доходов для местной и мировой экономики. Однако развитию гражданской

GROWING DEMAND FOR AIR TRANSPORTATION IN CHINA AND OTHER MAJOR ASIAN AVIATION MARKETS IS VERY LIKELY TO BE ONE OF THE PILLARS OF THE DEVELOPMENT OF AVIATION IN KAZAKHSTAN IN THE NEAR FUTURE.

РАСТУЩИЙ СПРОС НА ВОЗДУШНЫЕ ПЕРЕВОЗКИ В КИТАЕ И ДРУГИХ КРУПНЫХ АЗИАТСКИХ РЫНКАХ АВИАЦИОННЫХ УСЛУГ, СКОРЕЕ ВСЕГО, СТАНЕТ ОДНИМ ИЗ СТОЛПОВ РАЗВИТИЯ АВИАЦИИ В КАЗАХСТАНЕ В БЛИЖАЙШЕМ БУДУЩЕМ.

авиации в Казахстане препятствует несколько факторов, которые в основном связаны с отсутствием инвестиций, плохими техническими условиями и, вероятно, общей недооценкой мультипликативного эффекта инвестиций в отрасль. Несмотря на свою небольшую долю, воздушные перевозки в Казахстане быстро растут в настоящее время и будут расти дальше, согласно ожиданиям. Наиболее значительными внешними преимуществами гражданской авиации в Казахстане являются географическое положение страны между основными азиатскими развивающимися рынками и Европой и ожидаемый будущий рост авиаперевозок в этих странах. ■

References/Источники:

1. Green, R.K. (2006): "Airports and Economic Development", Working Papers 0002, School of Business, The George Washington University.
2. Goetz, A.R. (1992): "Air Passenger Transportation and Growth in the U.S. Urban System", 1950-1987. Growth and Change. 1992; Vol.23, pp.218-242.
3. Alkaabi, K. and Debbage, K. (2007): "Air Passenger Demand and Skilled Labor Markets by US Metropolitan Area", Journal of Air Transport Management, 13(3): pp.121-130.
4. Button, K, Taylor S. (2000): "International Air Transportation and Economic Development", Journal of Air Transport Management, 6(4): pp.209-222.
5. Brueckner, J. (2003): "Air Traffic and Urban Economic Development", Urban Studies, 40(8): pp.1455-1469.
6. Percoco M. (2010): "Airport activity and local development: Evidence from Italy", Urban Studies, 47(11): pp.2427-2443
7. Blonigen, B.A and Cristea, A.D. (2012): "Air transport and urban growth: Evidence from a quasi-natural policy experiment", (Working paper). University of Oregon and NBER; 2012.
8. Neal Z. (2012): "Creative employment and jet set cities: disentangling causal effects", Urban Studies, Vol.49, pp.2693-2709.
9. Benell, D.W; Prentice, B.E. (1993): "A regression model for predicting the economic impacts of Canadian airports", Logistics and Transportation Review, Jun 1993; 29, 2; ProQuest p.139.

THE EFFECT OF INFLATION TARGETING POLICY ON EXCHANGE RATE VOLATILITY

DANIYAR NURBAYEV

EURASIAN RESEARCH INSTITUTE,
JUNIOR RESEARCH FELLOW

ЕВРАЗИЙСКИЙ НАУЧНО-
ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКИЙ ИНСТИТУТ,
МЛАДШИЙ НАУЧНЫЙ СОТРУДНИК

ВЛИЯНИЕ ПОЛИТИКИ ТАРГЕТИРОВАНИЯ ИНФЛЯЦИИ НА ВОЛАТИЛЬНОСТЬ ВАЛЮТНОГО КУРСА В КАЗАХСТАНЕ

In the late 1980s, economists, after witnessing high inflation in the 1970s and early 1980s, started to consider inflation as a factor which has a significant negative effect on socio-economic development. Due to this fact, many economists suggested that price stability should be one of the main goals of monetary policy. The idea became very popular among monetary economists and central bankers [S. Fisher, 1996; M. Goodfriend and R. King, 2001; B. Bernanke, 2006]. Most of the central banks around the world started to change their monetary policies to the price-stability-oriented ones, paying special attention to the inflation targeting policy.

The inflation targeting policy has five core requirements [Mishkin, 2004; and Heenan, Peter, and Roger, 2006]. The first requirement is that a central bank should have an explicit commitment to maintain price stability, which should become the main goal of monetary policy. The second requirement is central bank independence, and the next one is accountability and transparency. The fourth is an explicit inflation target.

**THE FIRST 28 NATIONS
DECREASED FROM
5.8% AT THE ADOPTION
DATE TO 3.15%
AT THE END OF 2016.**

**СРЕДНИЙ УРОВЕНЬ
ИНФЛЯЦИИ ПЕРВЫХ
28 СТРАН СНИЗИЛ-
СЯ С 5,8% НА ДАТУ
ПРИНЯТИЯ ДО 3,15%
В КОНЦЕ 2016 ГОДА.**

Из-за высоких темпов инфляции в 1970-х и начале 1980-х годов в конце 1980-х годов экономисты начали рассматривать инфляцию как фактор, который оказывает значительное негативное влияние на социально-экономическое развитие. В связи с этим многие экономисты предположили, что стабильность цен должна быть одной из основных целей денежно-кредитной политики. Идея стала очень популярной среди экспертов по денежно-кредитной политике и руководителей центральных банков [S. Fisher, 1996; M. Goodfriend and R. King, 2001; B. Bernanke, 2006]. Большинство центральных банков во всем мире начали вносить изменения в проводимую денежно-кредитную политику, ориентируясь на необходимость поддерживать стабильность цен, тем самым уделяя особое внимание политике таргетирования инфляции.

Для реализации политики таргетирования инфляции требуется удовлетворение пяти основных требований [Mishkin, 2004; and Heenan, Peter, and Roger, 2006]. Первое требование заключается в том, что

www.videoblocks.com

The last requirement is a free-floating exchange rate.

In 1990, New Zealand was the first country which introduced this policy. Later, 19 more countries, such as Canada, the United Kingdom, Australia and Sweden, also adopted the inflation targeting policy, which helped them to achieve price stability. Inspired by the success of implemented monetary policy, additional 15 developed and developing countries adopted this strategy in 1997-2002. For today, 30 countries have adopted the inflation targeting policy (Table 1). Russia and Kazakhstan adopted the inflation targeting monetary policy in 2014 and 2015, respectively. It should be mentioned that after the implementation of the inflation targeting regime the average inflation rate of the first 28 nations decreased from 5.8% at the adoption date to 3.15% at the end of 2016.

As was noted above, Kazakhstan is the last country to introduce the inflation targeting policy. Since August 2015, the National Bank of Kazakhstan (NBK) has made considerable developments in order to meet the requirement to adopt a new monetary policy. The bank let tenge float

**THE BANK LET TENGE
FLOAT FREELY AGAINST
OTHER CURRENCIES
AND BECAME MORE
TRANSPARENT.**

**БАНК ПОЗВОЛИЛ
ТЕНГЕ СВОБОДНО
ПЛАВАТЬ ПРОТИВ
ДРУГИХ ВАЛЮТ И
СТАЛ БОЛЕЕ ПРО-
ЗРАЧНЫМ.**

центральный банк должен закрепить конкретные обязательства поддерживать стабильность цен, что должно стать основной целью денежно-кредитной политики банка. Второе требование - независимость центрального банка, третье - подотчетность и транспарентность. Четвертое требование - четкие границы допустимого уровня инфляции. Последнее требование - свободно плавающий обменный курс.

В 1990 году Новая Зеландия стала первой страной, применившей данную политику. Впоследствии еще 19 стран, таких как Канада, Великобритания, Австралия и Швеция, также ввели политику таргетирования инфляции, которая помогла им добиться стабильности цен. Успех осуществляемой денежно-кредитной политики вдохновил еще 15 развитых и развивающихся стран одобрить данную стратегию в 1997-2002 годах. На сегодняшний день 30 стран применяют таргетирование инфляции (Таблица 1). Россия и Казахстан внедрили режим таргетирования инфляции в 2014 году и 2015 году соответственно. Следует отметить, что после перехода к политике таргетирования инфляции средний уровень инфляции в 28 странах, первыми внедривших режим, снизился с 5,8% на дату принятия до 3,15% к концу 2016 года.

Как было отмечено выше, Казахстан является последней страной, которая внедрила политику таргетирования инфляции. С августа 2015 года Национальный банк Казахстана (НБК) добился значительных успехов в вопросе удовлетворения требований, необходимых для принятия новой денежно-кредитной политики. Банк позволил тенге перейти к свободно плавающему валютному курсу и стал более транспарентным. Кроме того, НБК смог повысить роль базовой

freely against other currencies and became more transparent. In addition, the NBK was able to increase the role of the base rate as a monetary policy transmission mechanism.

Table 1: Inflation targeting countries, Consumer Price Index

Country Страна	Year of adoption Год внедрения	Inflation rate at adoption date Уровень инфляции на дату принятия	2016 end of year inflation Инфляция в конце 2015 года	Country Страна	Year of adoption Год внедрения	Inflation rate at adoption date Уровень инфляции на дату принятия	2016 end of year inflation Инфляция в конце 2015 года
New Zealand Новая Зеландия	1990	3.3%	1.08%	Iceland Исландия	2001	4.1%	1.69%
Canada Канада	1991	6.9%	1.43%	Korea, Rep. Южная Корея	2001	2.9%	0.97%
United Kingdom Великобритания	1992	4.0%	0.64%	Norway Норвегия	2001	3.6%	3.55%
Australia Австралия	1993	2.0%	1.28%	Peru Перу	2002	-0.1%	3.60%
Sweden Швеция	1993	1.8%	0.98%	Philippines Филиппины	2002	4.5%	1.77%
Czech Republic Чешская Республика	1997	6.8%	0.64%	Guatemala Гватемала	2005	9.2%	4.45%
Israel Израиль	1997	8.1%	-0.54%	Indonesia Индонезия	2005	7.4%	3.53%
Poland Польша	1998	10.6%	-0.61%	Romania Румыния	2005	9.3%	-1.54%
Brazil Бразилия	1999	3.3%	8.74%	Serbia Сербия	2006	10.8%	1.12%
Chile Чили	1999	3.2%	3.79%	Turkey Турция	2006	7.7%	7.78%
Colombia Колумбия	1999	9.3%	7.52%	Armenia Армения	2006	5.2%	-1.27%
South Africa Южная Африка	2000	2.6%	6.33%	Ghana Гана	2007	10.5%	17.47%
Thailand Таиланд	2000	0.8%	0.19%	Albania Албания	2009	3.7%	1.28%
Hungary Венгрия	2001	10.8%	0.40%	Russia Россия	2014	7.8%	7.05%
Mexico Мексика	2001	9.0%	2.82%	Kazakhstan Казахстан	2015	13.6%	8.50%

Source 1: World Bank's World Development Indicators-

Source 2: Inflation Targeting: Holding the Line, <http://www.imf.org/external/pubs/ft/fandd/basics/target.htm>

The adaptation of the inflation targeting in Kazakhstan was motivated by good results in maintaining price stability. It is likely that this policy will decrease the inflation rate in Kazakhstan. However, does this policy have other positive impacts on the economy?

There is growing literature on inflation targeting policy exploring the relationship between

ставки в качестве трансмиссионного механизма денежно-кредитной политики.

Переход к таргетированию инфляции в Ка-

Таблица 1: Страны принявшие инфляционное таргетирование, индекс потребительских цен

Источник 1: World Bank's World Development Indicators, расчеты автора

Источник 2: Inflation Targeting: Holding the Line, <http://www.imf.org/external/pubs/ft/fandd/basics/target.htm>

захстане был осуществлен ввиду наличия продемонстрированных положительных результатов в обеспечении ценовой стабильности. Весьма вероятно, что данная политика снизит уровень инфляции в Казахстане. Однако возникает вопрос - имеет ли реализация данной политики другие положительные последствия для экономики?

the inflation targeting regime and exchange rate volatility. According to Ponties [2013] and Edwards [2006], the inflation targeting decreases the volatility of an exchange rate. However, there are some researchers who argue that inflation targeting may increase exchange rate volatility [De Gregorio, Tokman, and Valdés, 2005; Steven Globerman and Paul Storer; 2006]. They suggest that since a central bank chooses inflation targeting as the main monetary policy goal and lets a currency float freely there should be no currency interventions (central bank interventions could occur only to smooth significant chang-

Table 2: Exchange rate volatility, Monthly standard deviation (January 1990 – December 2016)

Country Страна	After inflation targeting После таргети- рование инфляції	Before inflation targeting До таргети- рование инфляції	Country Страна	After inflation targeting После таргети- рование инфляції	Before inflation targeting До таргети- рование инфляції
United Kingdom Великобритания	1.71%	1.91%	Korea, Rep. Южная Корея	2.82%	5.25%
Australia Австралия	2.90%	2.76%	Norway Норвегия	2.61%	1.85%
Sweden Швеция	2.23%	3.30%	Peru Перу	8.10%	53.40%
Czech Republic Чешская Республика	2.73%	1.02%	Philippines Филиппины	1.71%	3.54%
Israel Израиль	2.32%	1.44%	Guatemala Гватемала	1.63%	3.00%
Poland Польша	3.32%	10.73%	Indonesia Индонезия	2.81%	11.42%
Brazil Бразилия	5.09%	15.96%	Romania Румыния	2.74%	18.20%
Chile Чили	3.05%	2.25%	Serbia Сербия	10.17%	14.28%
Colombia Колумбия	3.47%	2.65%	Turkey Турция	3.56%	6.01%
South Africa Южная Африка	4.63%	2.43%	Armenia, Republic of Армения, Республика	3.02%	34.12%
Thailand Таиланд	1.49%	4.27%	Ghana Гана	3.67%	2.83%
Hungary Венгрия	3.55%	2.19%	Albania Албания	1.59%	8.80%
Mexico Мексика	2.82%	6.03%	Russian Federation Россия	7.27%	16.27%
Iceland Исландия	3.95%	1.60%	Average В среднем	3.52%	8.80%

Source1: International Financial Statistics IMF
Source 2: Inflation Targeting: Holding the Line, <http://www.imf.org/external/pubs/ft/fandd/basics/target.htm>
Source 3: Author's calculation

INFLATION TARGETING DECREASES THE VOL- ATILITY OF EXCHANGE RATE.

ТАРГЕТИРОВАНИЕ
ИНФЛЯЦИИ СНИЖА-
ЕТ ВОЛАТИЛЬНОСТЬ
ОБМЕННОГО КУРСА.

Появляется все больше литерату-
ры, посвященной политике тарге-
тирования инфляции, в которой
изучается взаимосвязь между ре-
жимом таргетирования инфляции
и волатильностью валютного курса.
Согласно Ponties [2013] и Edwards
[2006], таргетирование инфляции
снижает волатильность обменно-
го курса. Вместе с этим, существу-
ет ряд исследователей, которые
утверждают, что таргетирование
инфляции может увеличить во-
латильность обменного курса [De
Gregorio, Tokman, and Valdés, 2005;
Steven Globerman and Paul Storer;
2006]. Они полагают, что, посколь-

Таблица 2: Волатильность обменного курса,
Среднемесячное отклонение (Январь 1990
г.– Декабрь 2016 г.)

Источник 1: International Financial Statistics IMF
Источник 2: Inflation Targeting: Holding the Line, <http://www.imf.org/external/pubs/ft/fandd/basics/target.htm>
Источник 3: Расчеты автора

es in the currency market). Because of that, after adopting inflation targeting the currency rate start to be more volatile. The adverse effect of inflation targeting on exchange rate volatility was empirically studied by scholars, namely, by De Gregorio, Tokman, and Valdés [2005] who investigated the Chilean case, as well as Steven Globerman and Paul Storer [2006] who investigated the Canadian case.

Table 2 shows the monthly standard deviation of the exchange rate in every inflation-targeting country, except for Kazakhstan and New Zealand¹. These figures were calculated by using monthly exchange rate dataset for the period from January 1990 to December 2016 obtained from the

1 For these countries we do not have enough data.

“

IT IS WIDELY KNOWN THAT HIGH EXCHANGE RATE VOLATILITY HAS AN ADVERSE EFFECT ON ECONOMIC GROWTH.

ШИРОКО ИЗВЕСТНО, ЧТО ВЫСОКАЯ ВОЛАТИЛЬНОСТЬ ОБМЕННОГО КУРСА ОТРИЦАТЕЛЬНО СКАЗЫВАЕТСЯ НА ЭКОНОМИЧЕСКОМ РОСТЕ.

”

ку центральный банк выбирает таргетирование инфляции в качестве основной цели своей денежно-кредитной политики и переходит к свободно плавающему курсу, он не должен проводить валютные интервенции (вмешательство центрального банка может иметь место только для сглаживания серьезных временных изменений на валютном рынке). Вследствие чего, после принятия режима таргетирования инфляции курс валюты становится менее стабильным. Негативное влияние инфляции на волатильность валютного курса было эмпирически изучено учеными, а именно, De Gregorio, Tokman, and Valdés [2005] на чилийском примере, а также Steven Globerman and Paul Storer [2006], которые рассмотрели канадский пример.

IMF's International Financial Statistics dataset. The average exchange rate volatility after the adoption of inflation targeting decreased from 8.8% to 3.52%. Moreover, such countries as Poland, Brazil, Peru, Indonesia, Romania, Armenia, and Russian Federation, were able to significantly decrease their exchange rate volatility from the two-digit level to the one digit (3-7%) level. These figures in line with the empirical results of Ponties [2013], Edwards [2006] suggest that inflation targeting decreases exchange rate volatility.

The decreased exchange rate volatility has several positive properties. It is widely known that high exchange rate volatility has an adverse effect on economic growth. According to some research, high exchange rate volatility negatively affects productivity growth [Aghion et. al, 2008], employment growth [Demir, 2010], export diversification [Agosin et. al, 2009] and economic growth [Eichengreen, 2007]. Thus, the adoption of inflation

↑

В таблице 2 показано ежемесячное стандартное отклонение обменного курса в каждой стране, внедрившей инфляционное таргетирование, за исключением Казахстана и Новой Зеландии¹. Эти цифры были рассчитаны с использованием данных месячного обменного курса за период с января 1990 года по декабрь 2016 года, полученного из базы данных международной финансовой статистики Международного валютного фонда. Средняя волатильность обменного курса после принятия инфляционного таргетирования снизилась с 8,8% до 3,52%. Более того, такие страны, как Польша, Бразилия, Перу, Индонезия, Румыния, Армения и Россия, смогли значительно снизить волатильность обменного курса с двузначных до однозначных показателей (3%-7%). Данные цифры, согласующиеся с эмпирическими результатами Ponties [2013], Edwards

1 Для этих стран у нас недостаточно данных

targeting may improve export diversification, employment, productivity growth and overall economic growth.

However, there are some studies that express doubts about the efficiency of the inflation targeting policy. For instance, in his research Frankel [2013] notes that inflation targeting and the currency peg are not the best-practice monetary policies for Kazakhstan. Instead, he proposes to anchor the nominal Gross Domestic product (GDP). He stressed that "a nominal GDP target would allow accommodation of the adverse terms of trade shock: it would call for a monetary policy loose enough to depreciate tenge against the dollar". However, the results of this research show that inflation targeting may not only maintain price stability but also decrease exchange rate volatility, which is very important to country's socio-economic development. ■

[2006], показывают, что таргетирование инфляции снижает волатильность обменного курса.

Снижение волатильности обменного курса имеет несколько положительных последствий. Широко известно, что высокая волатильность обменного курса отрицательно сказывается на экономическом росте. Согласно некоторым исследованиям, высокая волатильность обменного курса отрицательно сказывается на росте производительности [Aghion et. al, 2008], росте занятости [Demir, 2010], диверсификации экспорта [Agosin et. al, 2009] и экономическом развитии [Eichengreen, 2007]. Таким образом, внедрение таргетирования инфляции может способствовать диверсификации экспорта, росту занятости и производительности труда, а также общему экономическому развитию.

Тем не менее, в ряде исследований высказываются сомнения относительно эффективности политики таргетирования инфляции. Например, в своем исследовании Frankel [2013] отмечает, что таргетирование инфляции и режим привязки национальной валюты не являются лучшим вариантом денежно-кредитной политики для Казахстана. Вместо этого он предла-

гает таргетировать номинальный валовой внутренний продукт (ВВП). Подчеркивается, что «таргетирование номинального ВВП позволит смягчить неблагоприятные торговые шоки. В результате это позволит проводить мягкую монетарную политику, позволяющую тенге обесцениться по отношению к доллару». Однако, результаты данного исследования показывают, что инфляционное таргетирование может не только поддерживать стабильность цен, но и уменьшать волатильность обменного курса, что очень важно для социально-экономического развития страны. ■

References/Источники:

1. Cukierman, A., Webb, S.B. and Neyapti B. (1992). Measuring the Independence of Central Banks and Its Effect on Policy Outcomes. *World Bank Economic Review*, World Bank Group, 6(3), 353-398.
2. Frankel J. (2013). Exchange Rate and Monetary Policy for Kazakhstan in Light of Resource Exports
3. Pontines, V. (2013). Inflation targeting and exchange rate volatility: A treatment effect regression approach. *International Economic Journal*, 27(1), 25-39.
4. Globerman S. and Storer, P. (2006). Exchange rate volatility, pass-through, trade patterns, and inflation targets Issues in Inflation Targeting, Proceedings of a Conference held by the Bank of Canada, April 2005, Bank of Canada, Ottawa.
5. Edwards, S. (2006). "The Relationship Between Exchange Rates and Inflation Targeting Revisited", NBER Working.
6. Aghion P., Bacchetta P., and Ranciere R. (2008). Exchange Rate Volatility and Productivity Growth: The Role of Financial Development.
7. Demir F. (2010). Exchange Rate Volatility and Employment Growth in Developing Countries: Evidence from Turkey.
8. Manuel R. Agosin, Alvarez R., and Bravo-Ortega C. (2009). Determinants of Export Diversification around the World: 1962-2000.
9. Eichengreen B. (2007). The Real Exchange Rate and Economic Growth. Working Paper; No. 4. World Bank, Washington, DC.
10. Geoffrey H., Peter M., and Scott R., (2006) "Implementing Inflation Targeting: Institutional Arrangements, Target Design, and Communication,"
11. Mishkin, F. (2004). "Can Inflation Targeting Work in Emerging Market Countries?" NBER Working Paper 10646 (Cambridge, Massachusetts: National Bureau of Economic Research).
12. Crowe, C., & Meade, E. E. (2008). Central Bank Independence and Transparency: Evolution and effectiveness. *European Journal of Political Economy*, 24(4), 763-777.

PARLIAMENTARY AND LOCAL ELECTIONS IN TURKMENISTAN

LIDIYA PARKHOMCHIK

On March 25, 2018, the parliamentary and local elections were successfully held in Turkmenistan, and several days later the country's Central Election Commission (CEC) announced the official results. Over 3 million out of almost 3.3 million registered voters, including 23,377 residing abroad, were able to vote at around 2,604 polling stations that operated across the country and 39 polling stations that were established at the diplomatic missions of Turkmenistan. Turkmen citizens elected 125 members of Turkmenistan's Parliament (Mejlis), who will serve in this capacity for a five-year term. According to the CEC,

TURKMEN CITIZENS ELECTED 125 MEMBERS OF TURKMENISTAN'S PARLIAMENT (MEJLIS), WHO WILL SERVE IN THIS CAPACITY FOR A FIVE-YEAR TERM.

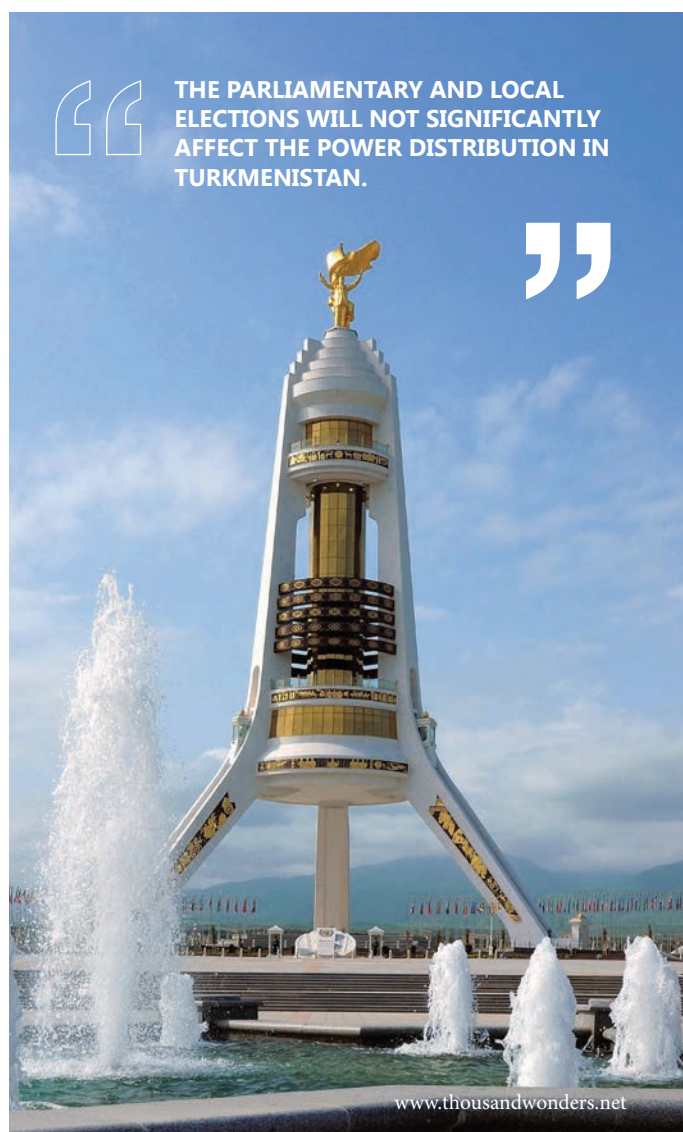

as many as 284 candidates ran for 125 parliamentary positions. The political parties nominated 168 of 284 candidates, including 117 from the ruling Democratic Party, 23 from the Party of Industrialists and Entrepreneurs, and 28 from the Agrarian Party, while the groups of citizens nominated 116 candidates. Moreover, members of the local representative bodies and self-governments (Khalk Maslakhaty and Gengeshes) were elected on the same day – 1,440 Khalk Maslakhaty members out of 3,059 candidates, and 5,900 Gengesh members out of 13,215 candidates. The total number of candidates registered for both parliamentary and local elections amounted to 16,558.

As announced by the CEC during the special meeting devoted to the elections results, the election turnout totaled 91.75%. Moreover, the CEC stated that the majority of newly elected Mejlis deputies, and members of the Khalk Maslakhaty and Gengeshes are representatives of Democratic Party. In fact, according to the official results, 3,257 representatives of the Democratic Party obtained seats in Parliament, and the local representative bodies and self-governments, while these figures for the Party of Industrialists and Entrepreneurs and the Agrarian Party are 352 and 1,358 respectively. Moreover, 2,498 representatives of the groups of citizens obtained the remaining seats.

Recent elections have become the second to take place since the adoption of the 2012 law on political parties aimed at establishing a multi-party political system and the first, in which the Agrarian Party established in 2014 took part. However, there should be a clear understanding that the mentioned parties were created in order to support President Gurbanguly Berdymukhammedov's policies. It could not, therefore, be expected that the parties will conduct an independent or opposition policy since all the registered parliamentary candidates and elected members of the Parliament, local representative bodies and self-governments are ultimately loyal to the incumbent president.

International observers also noticed a distinctive feature of the 2018 Turkmen parliamentary elections, namely, the political promotion of President Berdymukhammedov's only son Serdar Berdymukhammedov, who secured his parliamentary seat in the Dushak district of the Ahal province, which he had won in the snap elections on November 20, 2016. In fact, 36-year old Serdar Berdymukhammedov was probably the only person among other candidates whose name was known to the majority of Turkmen citizens. Following the elections, on March 30, Serdar was appointed the deputy foreign minister of Turkmenistan, although it was widely expected that he would replace current Speaker of Parliament Akja Nurberdie-

va, thus becoming the constitutional successor to his father. The fact that Serdar Berdymukhammedov attended the summit of the Central Asian leaders in Kazakhstan held on March 15, 2018, together with Akja Nurberdieva was seen as a clear evidence to support this unfulfilled assumption.

It could be concluded that the parliamentary and local elections will not significantly affect the power distribution in Turkmenistan. As a result, the country's political establishment will continue to pursue the course declared by President Gurbanguly Berdymukhammedov.

www.unodc.org

TAJIK AGENCIES RECEIVED ASSISTANCE FROM THE UNITED STATES

DAUREN ABEN

The United States continues to provide assistance to the Central Asian states, which aims to support their economic reforms, government institutions, private sector, healthcare and education systems, and, most importantly, security services and armed forces. Tajikistan is one of the primary recipients of the U.S. aid among the regional countries, and it is estimated that Washington has provided more than \$1.8 billion worth of equipment, training, and infrastructure improvements to Dushanbe since 1992.

On March 20, 2018, the U.S. Embassy in Tajikistan donated a facility housing a new regional training center for the prevention of weapons of mass destruction (WMD), nuclear non-

TAJIKISTAN IS ONE OF THE PRIMARY RECIPIENTS OF THE U.S. AID AMONG THE REGIONAL COUNTRIES, AND IT IS ESTIMATED THAT WASHINGTON HAS PROVIDED MORE THAN \$1.8 BILLION WORTH OF EQUIPMENT, TRAINING, AND INFRASTRUCTURE IMPROVEMENTS TO DUSHANBE SINCE 1992.

proliferation, and export control to the Tajik government. The donation was made as part of the U.S. Department of State-administered Export Control and Border Security (EXBS) program, which aims to prevent the WMD proliferation, as well as destabilizing accumulations and irresponsible transfers of conventional weapons by assisting selected countries to build effective national strategic trade control systems. The training center with an approximate cost of \$370,000 consists of four outdoor training areas, a simulated port of entry with inspection booths and vehicle and pedestrian gates, as well as a conference hall. The Nuclear Radiation and Safety Agency (NRSA) of Tajikistan will use the center located in Dushanbe to provide comprehensive training to the relevant Tajik person-

nel as well as representatives of other Central Asian countries in order to enhance the national capabilities to interdict illicit materials and other forms of contraband crossing the region's borders. The facility will also serve as a venue for international training events. The NRSA announced that the center would host its first training seminar for law enforcement officials of Kazakhstan, Kyrgyzstan, Tajikistan, and Uzbekistan on April 16-24, 2018.

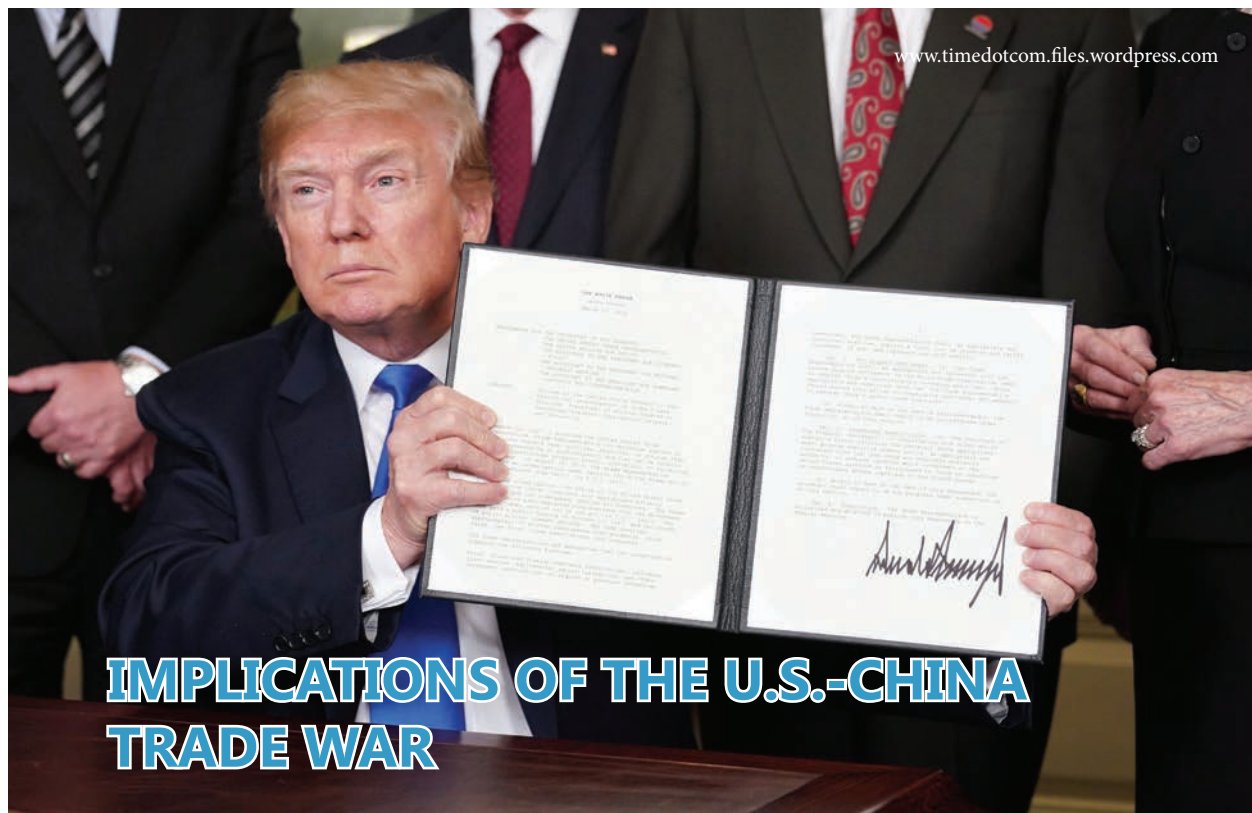
According to the agency, there are 33 security checkpoints at Tajikistan's borders, including the border and customs control posts at the three international airports in Dushanbe, Khujand and Kulyab. Out of these checkpoints, 12 are equipped with modern equipment allowing for full and rigorous control of all types of cargo, including nuclear and other radioactive materials. The Tajik government plans to equip the remaining 21 checkpoints until 2021.

In a related development, a month earlier, on February 22, the U.S. Embassy organized

a ceremony to hand over a residential compound costing \$1.3 million to the Mobile Forces under the Tajik Ministry of Defense. The compound is located at a military training site in Fakhrobod, 35 km south of Dushanbe. The state-of-the-art living quarters designed to accommodate over 200 servicemen consists of three buildings that include classrooms, dining and cooking facilities, dormitories, and hygiene facilities.

According to the U.S. National Security Strategy presented by the Trump administration in December 2017, Central Asia is not in the list of the U.S. foreign policy priorities. Nevertheless, Washington views the region through the prism of its interests in Afghanistan, and, as such, Central Asia can play an important role in establishing long-term peace and stability in that country. The new round of U.S. assistance to Tajikistan also reaffirms Washington's commitment to increasing the capacity of the regional states in securing their borders against transnational threats.

IMPLICATIONS OF THE U.S.-CHINA TRADE WAR

KANAT MAKHANOV

On March 22, 2018, U.S. President Donald Trump signed an executive memorandum that imposes tariffs on as much as \$60 billion worth of Chinese goods imports as a measure against the “unfair” Chinese trade policy and misappropriation of U.S. intellectual property. China responded to this measure immediately showing its readiness to retaliate by declaring plans to impose additional duties on up to \$3 billion worth of imported U.S. products if the two countries do not reach an agreement on bilateral trade issues. The decision will come into force 60 days after the signing date.

The decision of President Trump to impose tariffs on steel and aluminum imports is not unexpected and has

ONE OF THE WORST-CASE SCENARIOS, HOWEVER, IS THE THREAT OF A TRADE WAR BETWEEN THE UNITED STATES AND CHINA.

been discussed earlier. The principal argument of the Trump administration is that China accounts for almost half of the steel produced around the world. However, China's share in the total U.S. steel imports is only 2%. It is worth mentioning that the trade flow between the United States and China amounted to \$636 billion in 2017, which is one of the largest bilateral trade turnovers around the world. The U.S. imports from China were at \$505 billion, whereas the U.S. exports to China were only 130 billion, leading to a \$375 billion trade deficit for the United States, which is one of Trump's main arguments in favor the tariff measures.

One of the worst-case scenarios, however, is the threat of a trade war between the United States and China. Nobel-prize winning economists such as Robert Shiller and Joseph

Stiglitz warn that the protectionist policies and trade penalties taken by Washington and Beijing, and a resulting potential trade war will imply huge losses for both countries. Regarding the expectations of positive effects of these measures on the U.S. businesses, opinions are split. Besides a clear favorable impact on the U.S. heavy industry, China's retaliatory measures could jeopardize other businesses by cutting the existing supply chains. Major business CEOs have already demonstrated their attitude to the decision of the Trump administration stating that free trade is still the best option for the private sector.

The protectionist decision of the United States will certainly have both short-term and long-term effects on the two largest economies of the world, as well as other countries. The immediate effects

THE CONTINUATION OF THE PROTECTIONIST TRADE POLICY BY BOTH LEADING ECONOMIES WOULD IMPLY SERIOUS DRAWBACKS, ESPECIALLY FOR THOSE DEVELOPING ECONOMIES, WHICH ARE CLOSELY CONNECTED IN THE ECONOMIC SENSE WITH CHINA, INCLUDING KAZAKHSTAN.

have been seen at many global financial markets where volatilities of exchange rates and major Western and Asian indices have sharply increased. The continuation of the protectionist trade policy by both leading economies would imply serious drawbacks, especially for those developing economies, which are closely connected in the economic sense with China, including Kazakhstan. Aluminum and steel production are the most energy intensive heavy industries, which, along with the declining rates of the Chinese economic growth, implies additional risks for energy markets and countries that export large amounts of energy resources to China. Moreover, as it is pointed out by Joseph Stiglitz, a broad range increase in tariffs will lead to higher prices of goods and escalate the cost of living. Inflation would then lead the U.S. Federal Reserve to raise interest rates, which will put a downward pressure on oil prices.

ABULKHAIRKHAN ZHUNISBEK

On March 28, 2018, President of Iran Hassan Rouhani went to Turkmenistan for a two-day visit at the invitation of his counterpart Gurbanguly Berdimukhamedov. Although a wide range of issues of mutual concern were raised during the high-level negotiations, as evident from a dozen of signed cooperation documents and memorandums of understanding, the issues related to energy were at the top of the visit's agenda. The visit came at a time of frosty relations observed between the two states due to the continuing contract disputes over the supply of the Turkmen gas to the northern provinces of Iran. Following the decision of the state-run company Turkmenengaz in 2017 to cut natural gas supplies to Iran for the alleged delays in payments amounting to \$2 billion, both parties now seriously consider taking the case to an international arbitration court. Therefore, there was a

THE VISIT CAME AT A TIME OF FROSTY RELATIONS OBSERVED BETWEEN THE TWO STATES DUE TO THE CONTINUING CONTRACT DISPUTES OVER THE SUPPLY OF THE TURKMEN GAS TO THE NORTHERN PROVINCES OF IRAN.

hope that at this meeting, first since the beginning of the row, Berdimukhamedov and Rouhani would be able to produce a major breakthrough allowing the renewal of gas supplies. However, this did not happen with Rouhani stating that the sides only managed to agree undertaking a "wide-ranging talks on energy issues, and [...] that during our future encounters, we will conclude major agreements".

The current state of affairs is indeed deplorable since the sides not only disagree on the gas payment issue but are also engaged in the legal dispute over the status of the Caspian Sea, which only a week prior to the visit led to the killing of two Iranian fishermen by the Turkmen border guards within Turkmenistan's territorial waters. Therefore, it seems that the statement of the Iranian leader has more to do with reaching a final agreement on energy swap deals that is now being negotiated rather than with the issue of a full-fledged restoration of gas supp-

lies. At present, Turkmenistan is desperately looking for new markets for its gas to ease heavy dependence on China, its only buyer after Ashgabat lost Russia and Iran as customers in the early 2016 and 2017, respectively. Possible energy swap deals with Iran would allow Turkmenistan to supply up to 15 million cubic meters of gas to Azerbaijan and Armenia via the Iranian pipelines. Agreeing on swap deals not only serves Teheran's aspiration to become an energy and transportation hub but is also viewed in the context of upcoming (May 12) decision of the U.S. Department of State on the extension of the sanction waiver that is needed to allow the Joint Comprehensive Plan of Action (JCPOA) known as the Iranian nuclear deal to continue. However, given Trump's hostile attitude towards the JCPOA and the removal from office of Rex Tillerson who was viewed as a staunch supporter of the JCPOA, the survival of the nuclear accord is far from guaranteed. Therefore, observers view Rouhani's trip to Turkmenistan followed by a visit to Azerbaijan as a way of finding a

OBSERVERS VIEW ROUHANI'S TRIP TO TURKMENISTAN FOLLOWED BY A VISIT TO AZERBAIJAN AS A WAY OF FINDING A COMMON LANGUAGE WITH THE NEIGHBORING STATES, GOOD RELATIONS WITH WHOM MAY SOON PROVE TO BE AN IMPORTANT SAFETY NET IN ORDER TO AVOID NEGATIVE EFFECTS OF A POTENTIAL DERAIL OF THE NUCLEAR DEAL.

common language with the neighboring states, good relations with whom may soon prove to be an important safety net in order to avoid negative effects of a potential derail of the nuclear deal.

At the conclusion of Rouhani's visit to Turkmenistan, it was also announced that the parties discussed the possible ways of reaping the benefits from the existing transportation infrastructure such as the railway line connecting Kazakhstan, Turkmenistan and Iran that had been put into service in 2014, as well as of boosting maritime trade across the Caspian Sea as the new seaport of Turkmenbashi is almost complete. Moreover, the two countries agreed to renew electricity supply from Turkmenistan through the second power transmission line and consider building the third line with the capacity of 500 kilowatt hours. As a result, the sides hope to see a boost in their mutual trade turnover that has exceeded \$1 billion in 2017 even though no major progress was made in resolving the gas debt issue.

DİNARA TALDYBAYEVA

27 Mart 2018 tarihinde Özbekistan'ın başkenti Taşkent'te Özbekistan ve Afganistan'ın inisiyatifiyle Afganistan'daki durumun çözümü için "Barış Süreci, Güvenlik Alanında İşbirliği ve Bölgesel Ortaklık" başlıklı uluslar arası bir konferans düzenlenmiştir. Konferansa 20 ülkeden üst düzey temsilci katılmıştır. Taşkent'te gerçekleştirilen konferansa iştirak etmek için; Afganistan Cumhurbaşkanı Aşraf Gani, ABD Dışişleri Bakanının Siyasi İşlerden sorumlu Yardımcısı Thomas Shannon, Avrupa Birliği Dışişleri ve Güvenlik Politikaları Yüksek Temsilcisi Federica Mogherini'nin başkanlığındaki AB heyeti, BM Afganistan Özel Temsilcisi Tadamichi Yamamoto ile Tacikistan Dışişleri Bakanı Sirociddin Aslov gelmiştir.

ÖZBEKİSTAN'IN DIŞ POLİTİKADA, ÖZELLİKLE BÖLGESEL İŞBİRLİĞİ VE GÜVENLİK KONUSUNDA CİDDİ ADIMLAR ATMASINDAN ARTIK ÖZBEKİSTAN'IN BİR DENGE ARAYIŞINDA OLDUĞUNU GÖREBİLİRİZ.

Bunun dışında, Rusya, İran, Kazakistan, Kırgızistan, İngiltere, Pakistan, Fransa, Almanya, Hindistan ve İtalya Dışişleri Bakanları da konferansa katılmışlardır. Şubat ayında Özbekistan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Şevket Mirziyoyev ile Afganistan Cumhurbaşkanı Aşraf Gani'nin görüşmesi sırasında Gani, Taliban terör örgütü ile barışçıl görüşmeler yapılması gerektiği teklifinde bulunmuştu. Fakat konferansa Taliban örgütünden herhangi bir temsilci katılım göstermemiştir. Bunun dışında konferansta Afganistan'daki siyasi durum, günümüzde hükümet ile hükümet karşıtı örgütlenmeler arasındaki askeri çatışmalar ele alınmıştır. Bir diğer önemli konu ise Afganistan'daki uyuşturucu üretimi olmaktadır.

Konferans öncesinde Aralık 2017'de

Özbekistan ve Afganistan Cumhurbaşkanları görüşmesi sırasında bölge güvenliği konusu görüşülmüş ve Özbekistan ile Afganistan Güvenlik Konuları üzerine ortak bir komisyon kurma kararı alınmıştı. Adı geçen komisyon 11 Şubat 2018 tarihinde Taşkent'te ilk toplantısını gerçekleştirmişti. Yapılan toplantıda taraflar terör ve marjinal hareketlerle mücadele ile silah ve uyuşturucu satışı önlemek gibi konuları görüşmüşlerdir.

Özbekistan dış politikada, özellikle bölgesel işbirliği ve güvenlik konularında ciddi adımlar atmaktadır. Bu-

**ÖNEMLİ OLAN
ÖZBEKİSTAN'IN DIŞ
GÜÇLERİN BASKISI
ALTINDA KALMADAN,
ORTA ASYA'DA
ULUSLARARASI
BİR AKTÖR
OLARAK HAREKET
EDEBİLECEĞİNİ
GÖSTERMESİ VE
BU KONUMUNU
KORUYABİLMESİDİR.**

nun göstergesi olarak uluslararası konferansa; ABD, Batılı devletler ve Rusya'dan üst düzey temsilcilerin katılımı olarak gösterilebilir. Ankara ile Taşkent arasında Cumhurbaşkanlığı düzeyinde gerçekleştirilen telefon görüşmesinde Özbekistan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Şevket Mirziyoyev'in Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'dan bu konferansa Dışişleri düzeyinde katılım talep etmesi de Özbekistan'ın daha açık, şeffaf ve ılımlı bir dış politika takip etme yolunda olduğuna işaret etmektedir.

GULNAR NADIROVA

The system of higher education in the world is experiencing a period of uncertainty, with almost all academic experts recognizing this fact, and some even speaking of the crisis of traditional universities. There are many reasons that can explain the current situation, including economic, technological, political, and social ones, in a word, a standard set, by which we usually explain all crises. Obviously, all societies feel the need for radical changes, conditioned by new requirements for education, globalization, and rapid technological changes. Anxious expectations and the increasingly obvious dissatisfaction of the new generation make universities redefine their role and the importance they have for their students and for society as a whole.

Nevertheless, in the debates about the challenges and prospects of higher education there are optimis-

THE SYSTEM OF HIGHER EDUCATION IN THE WORLD IS EXPERIENCING A PERIOD OF UNCERTAINTY, WITH ALMOST ALL ACADEMIC EXPERTS RECOGNIZING THIS FACT, AND SOME EVEN SPEAKING OF THE CRISIS OF TRADITIONAL UNIVERSITIES.

tic and pessimistic forecasts. Some experts believe that the very value of higher education is now in question.

A number of international studies have shown that in some countries, a large number of university graduates are either in the long search for work or do not work in their field of training. University degrees are not a reliable indicator of knowledge and do not guarantee success in the workplace. The negative factor is the widening gap between what university professors teach and what the job market is looking for. Moreover, many graduates earn very little, while getting education cost them quite expensive. It is noted that tuition fees are growing faster than inflation. It is expected that the decline in enrollment and revenue may lead to the twofold reduction in the number of higher education institutions in the world by 2030.

This will also be facilitated by the emergence of alternative training

options, which is rather a positive trend. Thus, universities will offer qualifications of various kinds and levels, replace degrees with the certification of short specialized cycles and training programs, responding to changes in the sectors of economy, industry and business, and rapidly evolving in accordance with changing labor requirements. It will be possible to improve or replenish someone's skills during his or her career, or to change a specialty altogether. Education and training will never stop. The access schedule can be individualized and implemented in real time, from anywhere, 24 hours a day and 7 days a week.

Higher educational institutions also intend to work actively with partner employers to jointly create the qualifications that they need now and in the near future. We are talking about the reduction of training time and its cost, and the selection of the most appropriate forms – one form of training or combined with campus, fully online or blended. It is assumed that education will become more up-to-date, pragmatic, focused on specific needs, much more accessible and most appropriate to the lifestyle of a particular student.

Nevertheless, some academicians believe that it is impossible in any case to lose a high level of university education, involving deep theoretical and interdisciplinary training of students who will have to solve the most pressing and large-scale problems in the world – technological, ecological, energy, intellectual, etc.

Extremely perspective distance courses can change the economics of education in general, given that one reputable professor at a prestigious university can have an audience of tens of thousands of students who have subscribed to his or her lectures. This will lead to the disappearance of unclaimed cours-

THE MOST IMPORTANT FACTORS CONTRIBUTING TO THE PRESERVATION OF THE HIGHER EDUCATION SYSTEM IN THE NEAR FUTURE ARE FINANCIAL VIABILITY AND SUSTAINABILITY, PEDAGOGICAL INNOVATIONS, A FOCUS ON STUDENTS' INTERESTS, APPROPRIATE INTERNAL RESTRUCTURING AND DIVERSIFICATION OF THE FORMS OF TRAINING, INCLUDING THE EXPANSION OF E-LEARNING SERVICES, CLOSE COOPERATION WITH ENTREPRENEURSHIP AND INDUSTRY.

es, programs, teachers, and universities from the market of educational services, as well as to optimization and reorganization of the entire system of higher education. At first, the educational systems of developing countries will suffer, but European university administrators are also anxiously looking to the future.

Thus, the most important factors contributing to the preservation of the higher education system in the near future are financial viability and sustainability, pedagogical innovations, a focus on students' interests, appropriate internal restructuring and diversification of the forms of training, including the expansion of e-learning services, close cooperation with entrepreneurship and industry.

It is very hoped that the leaders of the Kazakh system of higher education have a real understanding of the objective need to develop new strategies and approaches that meet the requirements of the next decades of the 21st century and a sufficient level of skills, experience and goodwill to implement these strategies in practice.

KAZAKİSTAN'DAN ÖZELLEŞTİRME ATILIMI

ZHANDOS RANOV

Kazakistan'ın ulusal stratejik öneme sahip 7 ulusal şirketinin 2020 yılına kadar özelleştirilmesi hedeflenmektedir. Kazakistan Cumhuriyeti Hükümeti, 2016 yılında kabul ettiği, 902 Devlet şirketinin özelleştirilmesini öngören kararname ile 2016-2020 özelleştirme planı çerçevesinde özelleştirme sürecini sürdürme kararı aldı. Son 2 yılda 400'e yakın şirketi özelleştiren Kazakistan, sırasıyla "Air Astana", "Kazak-Telekom", Devlet petrol ve doğal gaz şirketi "KazMunayGaz", "Kazakistan Temirjolu", "Kazpost", ulusal nükleer şirketi "Kazatomprom" ile enerji şirketi "Samruk Energo"yu 2020 yılına kadar özelleştirmeyi

hedefliyor.

Kazakistan Cumhuriyeti Hükümeti'nin özelleştirme planına göre, Astana Uluslararası Havalimanı, Aktöbe ve Atırau kentleri limanları, Kazakistan Ulusal Jeoloji Şirketi, Nükleer Teknolojiler Parkı Şirketi ve Aktau Limanı gibi 30'dan fazla büyük şirketin bu yıl özelleştirilmesi öngörülmüyor.

Kazakistan Ulusal Ekonomi Bakanı Timur Suleymenov, meclis toplantısında yaptığı konuşmada, satışların elektronik ortamda, tek pencere prensibiyle yapıldığını belirterek, bunun özelleştirmenin şeffaflığını gösterdiğini, zaman tasarrufu sağladığını ve insan faktörünü tamamen ortadan kaldırdığını ifade

etti. Özelleştirilecek şirketlerin listesi, fiyatı, özellikleri, raporları ve satış sonuçlarının Maliye Bakanlığı'nın Devlet Mülkiyeti ve Özelleştirme Komitesi sitesinde halka açık olduğunu aktaran Suleymenov, ayrıca mobil uygulamalar ve çağrı merkezlerinin de çalıştığını belirtti. Suleymenov, büyük ve önemli şirketlerin stratejik yatırımcıların çekilmesi veya halka arz yoluyla satılacağını belirterek, şirket satışlarının "yatırımcının rekabet gücü ve ürün kalitesinin artmasını sağlayacak talepleri, yeni teknolojileri uygulama ve diğer sosyal hükümlülükleri yerine getirmesi" şartıyla yapıldığını dile getirdi.

Satışların iki aşamadan oluşacağı ve ilk etapta şirketin geliştirilmesiyle

“

SON 2 YILDA 400'E YAKIN ŞİRKETİ ÖZELLEŞTİREN KAZAKİSTAN, SİRASIYLA "AİR ASTANA", "KAZAKTELEKOM", DEVLET PETROL VE DOĞAL GAZ ŞİRKETİ "KAZMUNAYGAZ", "KAZAKİSTAN TEMİRJOLU", "KAZPOST", ULUSAL NÜKLEER ŞİRKETİ "KAZATOMPROM" İLE ENERJİ ŞİRKETİ "SAMRUK ENERGO"YU 2020 YILINA KADAR ÖZELLEŞTİRMİYİ HEDEFLİYOR.

”

ilgili en iyi 2 teklifin, ikinci aşamada ise en iyi şartları teklif eden tarafın seçileceği belirtilmiştir. Satışlar açık satış veya ihale yoluyla yapılacaktır. Satılmayan şirketler ise sosyal ve ekonomik önemine göre yeniden düzenlenecek veya tamamıyla kapatılacaktır. Kazakistan Cumhuriyeti Hükümeti'nin özelleştirme planında 902 Devlet şirketi yer almaktadır. Son 2 yılda satışa çıkarılan 476 şirketten 367'si 164 milyar 7 milyon tengeye satıldı. Özelleştirme planında yer alan 21 büyük ulusal şirketten 14'ü satılırken kalan 7'sinin de 2020 yılına kadar satılacağı belirtildi. Bu noktada 7 büyük ulusal şirketin özelleştirilmesine özel önem verilmektedir. Bunların üçü İPO/SPO (halka arz) işlemlerine hazırlanmaktadır.

“

SATIŞA ÇIKARILAN 476 ŞİRKETTEN 367'Sİ 164 MİLYAR 7 MİLYON TENGEYE SATILIRKEN ÖZELLEŞTİRME KAPSAMINDA YER ALAN 21 BÜYÜK ULUSAL ŞİRKETTEN 14'Ü SATILMIŞTIR.

”

TASHKENT HOSTED AN INTERNATIONAL CONFERENCE ON AFGHANISTAN

DAUREN ABEN

On March 27, 2018, an international conference on Afghanistan titled "Peace Process, Security Cooperation and Regional Connectivity" was held in Tashkent. The conference co-organized by Uzbekistan and Afghanistan was opened by the presidents of the two countries, Shavkat Mirziyoyev and Ashraf Ghani. High ranking officials from all the interested parties involved in the Afghan settlement attended the conference, including UN Secretary General's Special Representative for Afghanistan Tadamichi Yamamoto, High Representative of the European Union for Foreign Affairs and Security Policy Federica Mogherini, and the foreign ministers of Kazakhstan, Kyrgyzstan, Pakistan, Russia, Tajikistan, and Turkey. Other participants included foreign ministry representatives and other delegates from China,

THE MAIN GOAL OF THE CONFERENCE WAS TO DISCUSS A MECHANISM FOR LAUNCHING DIRECT NEGOTIATIONS BETWEEN THE GOVERNMENT OF AFGHANISTAN AND THE TALIBAN.

France, Germany, India, Iran, Italy, Japan, Norway, Qatar, Saudi Arabia, Turkmenistan, the United Arab Emirates, the United Kingdom, and the United States, as well as NATO, the Collective Security Treaty Organization and the Shanghai Cooperation Organization. The Taliban movement was notably absent as the conference hosts did not invite the movement leaders to take part in the event in Uzbekistan's capital.

The main goal of the conference was to consider the basic principles of the peaceful settlement in Afghanistan, discuss a mechanism for launching direct negotiations between the government of Afghanistan and the armed opposition, primarily the Taliban, and coordinate joint efforts of the global community in supporting this process. In February 2018, President Ghani offered to recognize the Taliban as a legitimate political force as part of a political process

that could lead to talks. However, the Taliban disregarded Ghani's offer and ruled out negotiating with the Western-backed government in Kabul, which it considers a foreign-imposed illegitimate regime. Instead, prior to the conference the movement urged the United States to begin direct talks about a possible peace agreement, but Washington insists that official Kabul should play a key role in any talks. In Tashkent, Ghani repeated his offer saying it would "let ballots replace bullets", and the U.S. side warned that it would step up its military campaign against the Taliban if Ghani's offer is rejected.

In his turn, President Mirziyoyev announced that Uzbekistan was ready to create all necessary conditions for hosting peace negotiations between the Afghan govern-

TASHKENT IS EAGER TO PLAY A MEANINGFUL ROLE IN RESOLVING THE DECADES-LONG CONFLICT IN AFGHANISTAN AND RECONSTRUCTING THE NEIGHBORING COUNTRY'S ECONOMY.

ment and the Taliban. The Tashkent Declaration adopted by the conference participants emphasized that national reconciliation in Afghanistan should be "Afghan-led and Afghan-owned". While the event in Tashkent did not lead to a tangible breakthrough, it marked the reemergence of Uzbekistan as an active regional diplomatic player. The Tashkent conference should be regarded as part of President Mirziyoyev's efforts to open up Uzbekistan and raise the country's international profile after years of self-inflicted isolation. Promoting the idea that security of Afghanistan is security of Uzbekistan and the entire Central Asian region, Tashkent is eager to play a meaningful role in resolving the decades-long conflict in the neighboring country and reconstructing the Afghan economy.

İRAN CUMHURBAŞKANI ROUHANI'NİN AZERBAYCAN ZİYARETİNDEN BEKLENTİLER

DİNARA TALDYBAYEVA

29 Mart 2018'de İran Cumhurbaşkanı Rouhani, Azerbaycan'ın başkenti Bakü'ye iki günlük ziyarette bulundu. Ziyaret sırasında iki ülke çeşitli alanlarda işbirliği konusunda toplam 8 anlaşma imzalandı. Bu anlaşmaların arasında İran ve Azerbaycan ilişkilerinin perspektifi bakımından en önemlisi enerji alanında bir anlaşmanın imzalanması olmuştur. İran'ın Enerji Bakanı Reza Ardakani'nin bir radyoya vermiş olduğu söyleşide, İran, Azerbaycan'dan yıllık 150 megavat elektrik enerjisi satın alacağı yönünde açıklamada bulunmuştur. Ardakani'ye göre, günümüzde iki ülke 700 megavata kadar elektrik enerjisini gönderme potansiyeline sahiptir. Bunun dışında taraflar İran, Azerbaycan ve Rusya'nın enerji ağlarının senkronizasyonunun yapılması

**AZERBAYCAN VE
İRAN'IN KUZAY-
GÜNEY ULAŞIM
KORİDORUNUN
İKİ ÖNEMLİ ÜL-
KESİ OLMASI İKİ
ÜLKE ARASINDA
İŞBİRLİĞİNİN DAHA
HIZLI BİR ŞEKİLDE
GELİŞMESİNE KATKI
SUNMAKTADIR.**

için birtakım önlemler almaktadırlar. Günümüzde İran'ın elektrik güç sisteminin nominal gücü 78,421 megavat, Rusya'nın – 280,000 megavat, Azerbaycan'ın ise 7,172 megavat olarak belirlenmiştir. İran bu sene elektrik sisteminin gücünü 3,000 megavata artırmayı planlamaktadır.

Enerji faktörü dışında İran Cumhurbaşkanı'nın Azerbaycan ziyareti iki ülke için özellikle ekonomik alanda umut verici bir önem taşımaktadır. Son zamanlarda iki ülke arasındaki üst düzey yetkililer tarafından ikili ziyaretler, Cumhurbaşkanı'ları arasındaki görüşmeler, Bakü'de yapılan iş forumu ve iki ülke arasında ekonomi, siyaset ve diğer alanlarda imzalanan birçok anlaşmalar iki ülke arasındaki ilişkilerin güçlenmekte olduğunu göstermektedir. Örneğin Azerbaycan'ın İran'da ulaşım koridorları in-

saatı için yatırımda bulunması bu gelişen ilişkilerin bir göstergesi olarak nitelendirilebilir. Azerbaycan ve İran'ın Kuzey-Güney ulaşım koridorunun iki önemli ülkesi olması iki ülke arasında işbirliğinin daha hızlı bir şekilde gelişmesine katkı sağlamaktadır. 2018'in baharında faaliyete geçmesi beklenen projenin ertelenmemesi için Azerbaycan 500 milyon dolar yatırımda bulunmuştu.

2017 yılında Azerbaycan ile İran arasında ticaret hacmi 257 milyon doları oluşturarak 2016 yılına göre %16 artmıştır. 2018'in Ocak-Şubat verilerine göre iki ülke arasındaki ticaret hacmi yaklaşık 43 milyon dolar olmuştur. İki ülke arasındaki ticaret hacminin artışı ve ekonomik ilişkilerin derinleşmesi ortak projelerin sürdürülebilirliği

“

**2018'İN BAHARINDA
FAALİYETE GEÇMESİ
BEKLENEN PROJENİN
ERTELENMEMESİ
İÇİN AZERBAYCAN
500 MİLYON DOLAR
YATIRIMDA BULUN-
MUŞTU.**

”

açısından ciddi önem taşımaktadır. Buna örnek olarak, Kuzey Güney Ulaşım koridorunun yakın gelecekte inşası tamamlanması beklenen Reşt – Astara (İran) – Astara Azerbaycan yeni demir yolu hattının faaliyete geçirilmesi beklentilerini göstermek mümkündür. Projenin bu kısmı ulaşım güzergâhının son bir dalı olarak hayata geçirilebilirse, bu hat üzerindeki yük taşımacılığının zaman ve yol uzaklığı açısından başka ulaşım koridorları karşısında ön plana çıkacağı bellidir. Aynı zamanda ulaşım koridoru ülkeler arası konteyner taşımacılığı açısından da büyük ihtiyaca sahip olacak ve bu amaçla Azerbaycan ve İran kendi üretiminin yurtdışına uygun şartlarla nakliyatını gerçekleştirmeyi planlamaktadır.

RETAIL EXPENSES ROSE IN KAZAKHSTAN

www.lacapitalmdp.com

KANAT MAKHANOV

According to the latest available data from the Committee on Statistics, in January and February 2018, the retail trade in Kazakhstan showed 4.3% and 4.1% of real growth reaching 625.7 and 632.5 billion tenge, respectively, compared to the same period of 2017. The total retail trade for 2017 reached 8,847.1 billion tenge increasing by 18.1% compared to 2016. The highest rates of the retail trade growth in January 2018 relative to the same period of 2017 were registered in the city of Almaty (23.6%) and regions of Karaganda (16.2%) and South Kazakhstan (16.0%).

The rates of retail trade in the beginning of 2018 seem to be slightly better than they were in 2017, and there are good chances of further increase. Dy-

THE RATES OF RETAIL TRADE IN THE BEGINNING OF 2018 SEEM TO BE SLIGHTLY BETTER THAN THEY WERE IN 2017, AND THERE ARE GOOD CHANCES OF FURTHER INCREASE.

namics of retail trade are one of the most accurate indicators of welfare in the economy. The consequences of the 2014-15 crisis immediately reflected on the size of retail trade as early as in December 2015 and turned negative. During January-September 2016, there was no positive real growth of retail trade. However, as its recovery began at the end of 2016 and during 2017, its monthly growth relative to 2016 was at 5.0-5.5%. In geographic terms, retail trade traditionally tends to concentrate in the country's urban areas and especially in the large cities. Thus, according to the latest available data, the city of Almaty accounts for almost one third (31.5%) of the total retail sector of the economy and the city of Astana has a 10.4% share, whereas only 8% of the total retail expenses were made in the rural areas. It is also worth mentioning that the

structure of household retail expenses is important. Generally, it is believed that the larger shares of expenses spent on goods other than food are the sign of increasing welfare. Consequently, a growing relative share of expenses on food indicates that the overall welfare of the population decreases. During the past several years, the relative share of food expenses has been decreasing consistently from 36.4% in 2009 to 27.6% in 2017. In January 2018, however, this share almost reached 31%.

Retail expenses are one of the most precise measures of household welfare that reflects the largest share of

MONTHLY 4-5% OF GROWTH OF CONSUMPTION EXPENSES IN KAZAKHSTAN ARE STILL FAR FROM 9-11% OF GROWTH THAT WERE RECORDED DURING THE YEARS BEFORE THE DROP OF OIL PRICES IN 2014.

the total internal consumption side of the national economy. Improving statistics of the beginning of 2018 either indicate the recovery of the consumption demand or show the positive expectations of households concerning their future incomes. However, monthly 4-5% of growth of consumption expenses in Kazakhstan are still far from 9-11% of growth that were recorded during the years before the drop of oil prices in 2014. The increasing share of expenses on food in the beginning of 2018 seems contradictory. However, this can be explained by a seasonal variation of spending patterns of households.

DAUREN ABEN

On April 4, 2018, Turkish President Recep Tayyip Erdogan hosted his Russian and Iranian counterparts, Vladimir Putin and Hassan Rouhani, in Ankara in a summit of the three guarantor states of the ceasefire regime in Syria negotiated via a series of peace talks in Astana. President Putin arrived a day before to hold bilateral talks with Erdogan, attend the seventh meeting of the Turkey-Russia High-Level Cooperation Council and take part in the groundbreaking ceremony of the Akkuyu Nuclear Power Plant. During the trilateral summit, the three parties with divergent interests in Syria attempted to reconcile their differences and seek mutually acceptable political solutions to the Syrian civil war. The high-level negotiations were held on the background of U.S. President Trump's an-

DURING THE TRI-LATERAL SUMMIT, THE THREE PARTIES WITH DIVERGENT INTERESTS IN SYRIA ATTEMPTED TO RECONCILE THEIR DIFFERENCES AND SEEK MUTUALLY ACCEPTABLE POLITICAL SOLUTIONS TO THE SYRIAN CIVIL WAR.

nounced intention to withdraw U.S. troops from Syria as soon as possible and transfer more responsibility to the U.S. allies in the region, although his administration's officials denied that the withdrawal was imminent.

In the joint statement issued following their summit, the three presidents have not voiced any new initiatives, but emphasized that the conflict could only be ended through a negotiated political process, not a military solution. They reiterated their strong appreciation of the Astana format in helping reduce violence across Syria, as well as their support to a Constitutional Committee to be formed as a result of the Syrian National Dialogue Congress held in Sochi. Saying that they reject all attempts "to create new realities on the ground under the pretext of combating terrorism", the parties once again

reaffirmed their continued commitment to the sovereignty, independence, unity, territorial integrity and non-sectarian character of Syria. Erdogan, Putin and Rouhani agreed to continue their cooperation on Syria, including for the ultimate elimination of DAESH/ISIL, Nusra Front and all other entities associated with international terrorism. It is noteworthy that the document does not specifically mention the Syrian Kurdish Democratic Union Party (PYD) and People's Protection Units (YPG), whom Ankara considers as "pre-designed" terrorist organizations linked to Kurdish separatists inside Turkey.

During a press conference summarizing the summit, President Erdogan stated that Turkey would continue to fight against PYD and YPG and return the "liberated territories" to Syr-

ERDOGAN, PUTIN AND ROUHANI AGREED TO CONTINUE THEIR COOPERATION ON SYRIA, INCLUDING FOR THE ULTIMATE ELIMINATION OF DAESH/ISIL, NUSRA FRONT AND ALL OTHER ENTITIES ASSOCIATED WITH INTERNATIONAL TERRORISM.

ian people, more than 3.5 million of whom had found refuge in Turkey. He also announced that Turkey, in cooperation with nongovernment organizations, had spent to date \$30 billion on Syria-related humanitarian efforts, and criticized the European Union for not keeping its promise to allocate €3 billion euros to aid Syrian refugees in Turkey. President Rouhani accused the United States and Israel in using the DAESH and Nusra Front terrorist groups as an instrument to govern the region, while President Putin reported that Russian companies were already taking an active part in constructing social and infrastructure facilities as part of the humanitarian relief and recovery efforts in Syria. The three leaders indicated that they were consolidated on key matters, despite external pressures, and decided to hold their next summit meeting in Tehran.

OMİRBЕК HANAYI

24 Mart 2018 tarihinde Çin Başbakan Yardımcısı Liu He, ABD Hazine Bakanı Steven Mnuchin ile telefonda görüşerek, olası bir ABD-Çin ticaret savaşından her iki tarafın da büyük zararlar göreceği uyarısında bulundu. Başbakan Yardımcısı Liu He, ABD'nin Ticaret Yasası'nın 301 numaralı bölümü kapsamında ortaya koyduğu soruşturma raporunun, Dünya Ticaret Örgütü kurallarına aykırı olduğunun altını çizerek, gerek Çin, gerek ABD, gerekse tüm Dünya ülkeleri için zarar getireceğini belirtti. Ülkesinin kendi ulusal çıkarlarını savunmaya hazır olduğunu ve bunu da gerçekleştirecek yeterli donanımına sahip olduğunu vurgulayan Başbakan Yardımcısı Liu He, son gelişmelere rağmen Çin ile ABD arasındaki tüm ekonomik ve ticari ilişkilerin istikrarının korunması konusunda birlikte çalışmayı umdu-

24 MART 2018 TARİHİNDE ÇİN BAŞBAKAN YARDIMCISI LIU HE, ABD HAZİNE BAKANI STEVEN MNUCHİN İLE TELEFONDA GÖRÜŞEREK, OLASI BİR ABD-ÇİN TİCARET SAVAŞINDAN HER İKİ TARAFIN DA BÜYÜK ZARARLAR GÖRECEĞİ UYARISINDA BULUNDU.

ğunu dile getirerek ABD'ye makul hareket etmesi çağrısı yaptı.

Aslında bu, Çin'in ABD'ye ticaret savaşısı konusundaki ilk uyarısı değil. Ağustos 2017'de ABD Hazine Bakanlığı ve Ticaret Temsilciliği (USTR) 1974 tarihli Ticaret Yasası'nın 301 numaralı bölümü kapsamında yapılan soruşturma sonucunda Çin mallarına ek gümrük vergisi getirmeyi öngördüğünden bu yana, Çin buna karşı birçok uyarıda bulunmuştu. En son, 22 Mart 2018 tarihinde ABD Başkanı Donald Trump'ın Çin mallarına 60 milyar dolarlık ek gümrük vergisi getirecek kararnamayı imzalaması, Çin'in sert tepkisine neden oldu. Çünkü 23 Mart 2018 tarihinden itibaren çelik ithalatına %25'lik, alüminyum ithalatına %10'luk ek gümrük vergisi getiren Trump, USTR'e ek gümrük vergisi getirilecek Çin mallarının listesini 15 gün içinde açıklama talimatını vermiştir. 23 Mart 2018 ta-

rihinde, ABD'yi gizli ticaret korumacılığı yapmakla suçlayan Çin Ticaret Bakanlığı, buna misilleme olarak ABD mallarına 3 milyar dolarlık ek gümrük vergisi getireceğini açıkladı. Açıklamaya göre, ilk aşama olarak 1 milyar dolar değerinde 120 ürüne %15'lik ve ikinci aşama olarak yaklaşık 2 milyar dolar değerinde 8 ürüne %25'lik gümrük vergisi getirilebileceği belirtildi.

Özet olarak, iki tarafın da attığı bu adımların, olası bir ABD-Çin ticaret savaşını yanıltmasına rağmen, bu sürtüşmelerin kısa vadede gerçek bir ticaret savaşına evrilmesi pek mümkün görünmemektedir. Çünkü ABD ve Çin arasındaki ticari ve ekonomik ilişkilere bakıldığında, olası bir ticaret savaşının iki ülkeye de büyük zararlar getireceği ortadadır. Örneğin, 2017 yılı itibarıyla ABD ile Çin'in toplam ticaret hacminin 635.97 milyar dolar olmasıyla, 2016'ya göre %10 artış göstermiştir. Bunun içinde ABD'nin Çin'e ihracatı %12.8 artışla 130.37 milyar dolar olarak, ABD'nin toplam ihracatının %8,4'üne tekabül etmektedir. ABD'nin Çin'den ithalatı

ise %9.3 artışla 505.06 milyar dolar olarak, ABD'nin toplam ithalatının %21.6'sını oluşturmaktadır. Sadece Ocak 2018'de ABD ile Çin'in toplam ticaret hacmi 55.62 milyar dolar olarak, geçen yılın aynı dönemine göre %8.1 oranında artış göstermektedir. Olası bir ticaret savaşı, ABD'nin ulaşım ekipmanları, mekanik-elektrik ürünleri, tarım ürünleri ve kimyasal ürünler gibi sektörleri ile Çin'in mekanik-elektrik ürünleri, mobilya, oyuncak, tekstil ve metal ürünleri gibi sektörlerini zora sokabilir. Çünkü bunlar her iki ülkenin de karşılıklı ticaretindeki en önemli kalemlerini teşkil etmektedir. Örneğin, 2017'de ABD'nin Çin'e ihracatının %22.6'sını ulaşım ekipmanları, %19.2'sini mekanik-elektrik ürünleri, %11.5'ini tarım ürünleri ve %8.6'sını kimyasal ürünler oluşturmuştur. Çin'in ABD'ye ihracatının ise %50.8'ini mekanik-elektrik ürünleri, %12'sini mobilya ve oyuncak, %7.7'sini tekstil ve %5'ini de metal ürünleri oluşturmuştur. Bu ticari-ekonomik ilişkiler önümüzdeki dönemde her iki ülkenin de tehlikeli gerginliğini diyalog yoluyla çözmeye zorlayabilir.

www.september.media

AVRUPA BİRLİĞİ'NDE 3 MİLYAR AVRO ANLAŞMAZLIĞI

ZHANDOS RANOV

Avrupa Birliği (AB) ile Türkiye arasında 2016'da varılan sığınmacı mutabakatı kapsamında Suriyeli sığınmacılar için ayrılan 6 milyar avronun ilk 3 milyar avroluk diliminin henüz tamamını ödemeyen AB, ikinci dilimin nasıl karşılanacağı konusunda da anlaşmazlık yaşıyor. Toplam 6 milyar avroluk yardımın ilk kısmında olduğu gibi ikinci kısmında da 1 milyar avronun Komisyon bütçesinden 2 milyar avronun ise üye ülkelerce ödenmesi planlanıyor. Aralarında Almanya'nın da olduğu bazı üyeler söz konusu miktarın tamamının AB Komisyonu tarafından ödenmesini talep ediyor. Komisyon ise bu öneriyi sıcak bak-

“

AB İLE TÜRKİYE ARASINDA 2016'DA VARILAN SİĞINMACI MUTABAKATI KAPSAMINDA SURİYELİ SİĞINMACILAR İÇİN AYRILAN 6 MİLYAR AVRONUN İKİNCİ 3 MİLYAR AVROSUNUN BÜTÇESİ KONUSUNDA ANLAŞMAZLIK YAŞIYOR.

”

mıyor ve 3 milyar avroluk yükü tek başına omuzlamak istemiyor. Birlik içinde üye devletlerin temsil edildiği organ olan AB Konseyi ile AB Komisyonu arasında konuya ilişkin görüşmeler devam ediyor.

AB Komisyonu Sözcüsü Natasha Bertaud gazetecilere yaptığı açıklamada, AB'nin tek başına 3 milyar avroyu üstlenemeyeceği imasında bulunarak, "AB bütçesi sınırsız değil" değerlendirmesinde bulundu. Ödemenin tümünü AB Komisyonu'na yüklemeye çalışan bazı üye devletler ise Komisyon'un diğer alanlardaki harcamalarda kısıtlamaya gitmesi, böylece arta kalan miktardan bir havuz oluşturulması yoluyla kaynak

yaratılabileceğini savunuyor. Bu devletlerin tutumu, AB'nin önümüzdeki yıllara dair bütçesinin planlanması sürecinde de sık sık tartışmalara yol açacak gibi görünüyor.

Sığınmacılar için aktarılması gereken ilk 3 milyar avronun bugüne kadar sadece 1,7 milyarlık kısmını aktaran AB, sığınmacı mutabakatı kapsamındaki Türkiye'nin üyelik sürecinin hızlandırılması ve vize muafiyeti konularında da belirgin bir adım atmamıştır. Buna ek olarak Brüksel Türkiye'nin ev sahipliği yaptığı Suriyeli sığınmacılar için yaptığı ödemeleri denetleyeceğini açıkladı. Bu açıklamaya göre Avrupa Birliği Sayıştay, 2016 ve 2017 yılları arasında Suriye-

2015 YILINDA YUNANİSTAN'A GÖÇ EDEN DÜZENSİZ GÖÇMEN VE SİĞINMACI SAYISI 853 BİNİN ÜSTÜNDE İKEN, 2017 SONLARINDA BU RAKAM YÜZDE 98'LİK DÜŞÜŞLE 20 BİN 364'E KADAR GERİLEMİŞTİR.

li sığınmacıların Türkiye'deki yaşam koşullarını desteklemek için verilen 1,7 milyar avronun ne şekilde kullanıldığını denetleyecektir.

Diğer yandan, veriler sığınmacı mutabakatının Türkiye'nin aldığı inisiyatif sayesinde olumlu sonuçlar vermeye devam ettiğini gösteriyor. 18 Mart mutabakatının en önemli göstergelerinden biri Avrupa'ya sığınmacı akınındaki radikal düşüştür. Resmi verilere göre, 2015 yılında Yunanistan'a giren düzensiz göçmen ve sığınmacı sayısı 853 binin üzerindeyken, 2017 sonlarında bu rakam yüzde 98'lik düşüşle 20 bin 364'e kadar gerilemiştir.

GULNAR NADIROVA

The number of schoolchildren in Kazakhstan is 3.04 million, which is one sixth of the country's population. Where they spend time after classes (or before, if they study on the second shift) is a big problem. To solve it, some parents are willing to pay high tuition fees to have their kids study at private schools, where a child remains until the end of the day and you do not have to worry about his/her safety, feeding and pastime. However, due to limited financial possibilities, not every family in our country can afford paid education, especially if the number of school-age children in the family exceeds one.

HUNDREDS OF CHILDREN'S CLUBS ARE UNITED INTO A SINGLE ORGANIZATION UNDER COMMON MANAGEMENT, WITH STANDARDIZED, ALBEIT EXTREMELY DIVERSE, PROFESSIONALLY DESIGNED TRAINING PROGRAMS, WITH COMMON FUNDING, MAINLY AT THE EXPENSE OF CHARITABLE FOUNDATIONS AND CORPORATIONS.

In many countries of the world, this problem is solved with the help of the system of children's and youth clubs. This is indeed a system because hundreds of children's clubs are united into a single organization under common management, with standardized, albeit extremely diverse, professionally designed training programs, with common funding, mainly at the expense of charitable foundations and corporations. As an example, we can mention the Boys & Girls Clubs of America, whose mission is to assist all young people, especially those who need help and support, to fully realize their plans for the future, acquire useful skills and join a healthy life.

The history of this club movement began more than 100 years ago with the initiative of three courageous women from Connecticut – Mary Goodwin, Alice Goodwin and Elizabeth Hammersley, who offered the boys who roamed the streets of Hartford to organize the first club with the aim to help those boys develop masculine character, reveal interests, improve behavior and pursue personal goals.

Today, the Boys & Girls Clubs of America provide an exciting, safe and constructive environment for children and teenagers during out-of-class activities. Clubs are available in both small towns and large metropolises; they serve some housing communities and indigenous people living in designated areas. 58,000 mentors and educators implement programs and services that help young people aged 6 to 18 succeed in school, develop leadership skills and maintain a healthy lifestyle.

On the website of the organization, which publishes an annual report on the activities of clubs, you can find statistical data that describe practical results of this work. For example:

- 68% of 12th grade club members work as volunteers at least once a month. 90% of participants who regularly attend the clubs say that they can stand up for what is right, even if their friends do not agree;

- 91% of the clubs' ninth-graders report abstinence from alcohol, compared with 77% of ninth-graders at the national level. 91% of the clubs' ninth-graders report abstaining from the use of marijuana against 85% of ninth-graders at the national level;

- 73% of the low-income members aged 12 to 17 who attend the clubs regularly report that they receive mainly A and B scores, compared to

THE SOCIAL FUNCTION OF CHILDREN'S CLUBS IS STILL UNDERESTIMATED, AND THE ROLE THAT THEY COULD PLAY IN THE PROFESSIONAL, CIVIL AND MORAL ORIENTATION OF CHILDREN AND ADOLESCENTS ALONG WITH THE SCHOOL AND FAMILY IS NOT REALIZED.

69% of their peers at the national level. 97% of adolescents at the clubs want high school graduation, and 88% expect the completion of any additional education;

- 56% of members of the 12th grade versus 25% of the 12th grade at the national level express interest in Science, Technology, Engineering and Mathematics (STEM) related careers. Participants in the "Learn Project" program missed 87% fewer school days compared to non-club youth.

Innovation centers existing in the club provide young people with the opportunity to learn advanced technologies, and thanks to the generous sponsorship, there are three-dimensional printers, robotics, equipment for video production. Moreover, experts help club members develop their STEM skills and critical thinking. The sponsors of the Boys & Girls Clubs are Anthem Foundation, The Walt Disney Company, Microsoft, Major League Baseball, America's Best Contacts & Eyeglasses, Bridgestone Retail Operations, Charles Schwab Foundation, Samsung Electronics and many others. Assistance is provided not only in the monetary form, but also in the educational, technical, organizational and volunteer forms, including through sporting events, business seminars, competitions, concerts, and, if necessary, medical examinations and assistance.

It is assumed that in Kazakhstan full-fledged work of yard clubs, which is also a key to a healthy lifestyle for young people and the prevention of youth crime and drug abuse among adolescents, should be carried out by local government bodies – akimats of all levels, education authorities, and the State Fund for the Development of Youth Policy. Obviously, teenagers and children living in an area where a yard club is avail-

lable can find new hobbies, a place to meet friends and like-minded people, and learn new interesting ways of spending their leisure time, which can have a positive impact on the development of their creative and sports potential and development as a person.

But the biggest problem of yard clubs is inadequate financing, hence the unstable situation, a limited set of programs – table tennis, football and chess for boys, knitting, sewing and sometimes dancing for girls. Premises, equipment, external design, teachers' salaries are all at a minimal and extremely unattractive level. Retired teachers and enthusiasts agree to work here. However, good specialists have a choice – they can go to a much higher paying job in commercial centers of child development, the number of which in large cities far exceeds the number of free children's clubs, however, the range

and quality of services there will be much higher.

It seems that the social function of children's clubs is still underestimated, and the role that they could play in the professional, civil and moral orientation of children and adolescents along with the school and family is not realized. Who can provide comfort, happiness, opportunity and inspiration for children and families with middle and low-income levels? Returning to the U.S. example, the list of partners of the Boys & Girls Clubs of America includes 69 companies and organizations with amounts of sponsorship ranging from \$100,000 to \$10 million, but anyone can easily contribute any amount starting from \$25 on the site. Maybe, we in Kazakhstan should consider borrowing the U.S. experience?

www.goodfon.com

BORDER INCIDENTS AT THE CASPIAN SEA

LIDIYA PARKHOMCHIK

On the eve of the visit of President of Iran Hassan Rouhani to Ashgabat, Turkmen border guards detained a group of Iranian citizens who had illegally entered the territorial waters of the country. According to the Turkmen side, the incident took place on March 21, 2018, 2-4 kilometers from the Turkmen coastline on the Caspian Sea. A Turkmen border guard patrol ship observed a motor boat that violated the state border of Turkmenistan, which, according to the Astrakhan agreements, is placed 15 nautical miles from the coastline (27.7 km). During the detention, four Iranian violators ignored the orders and undertook hostile acts against the border guard patrol. As a result, perceiving their actions as life threatening, the Turkmen border guards opened fire on the Iranian

ON THE EVE OF THE VISIT OF PRESIDENT OF IRAN HASSAN ROUHANI TO ASHGABAT, TURKMEN BORDER GUARDS DETAINED A GROUP OF IRANIAN CITIZENS WHO HAD ILLEGALLY ENTERED THE TERRITORIAL WATERS OF THE COUNTRY.

boat, killing two Iranians and arresting other two. In the official statement, Turkmenistan's authorities announced that the violators were accused of trafficking a large batch of drugs.

However, Iranian Foreign Ministry Spokesman Bahram Qassemi strongly protested against the Turkmen border guards' actions pointing that those were four fishermen sailing on a civilian boat. According to the official note addressed to Turkmenistan's government, the Iranian side insists that the Turkmen border guards acted indiscreetly and that the patrol should have driven the fishing boat out of Turkmenistan's territorial waters without shooting, especially taking into account the fact that in recent years Iranian fishing boats often report poor visibility and technical failures near the Turkmen sea borders.

Fortunately, the parties managed to avoid politicization of the incident, and the responsible authorities on both sides have already started an investigation. However, the incident has once again drawn attention to the need to effectively deal with poaching and contraband on the Caspian Sea. In fact, reports about such incidents appear with unfailing regularity. For instance, on February 23, 2018, Azerbaijan's state border guards prevented the smuggling of drugs into the country via the Caspian Sea, having found a 2-kg package of drugs tied by violators to an anchor of an unidentified boat. Moreover, on March 27, 2018, Kazakh border guards detained four Azerbaijani citizens for illegal fishing

THERE IS A STRONG NEED TO SPEED UP THE WORK ON DRAFTING PROTOCOLS TO THE FIVE-PARTY AGREEMENT ON SECURITY COOPERATION IN THE CASPIAN SEA THAT WOULD CLARIFY MEASURES NECESSARY TO INTENSIFY THE FIGHT AGAINST POACHING AND TRANSBOUNDARY ORGANIZED CRIME.

and trespassing. The border guard patrol made warning shots and then opened fire on a fishing boat, damaging its engine.

Under such circumstances, there is a strong need to speed up the work on drafting protocols of the five-party agreement on security cooperation in the Caspian Sea that would clarify measures, which the border guard services of the Caspian states need to take in order to intensify the fight against poaching and transboundary organized crime. In fact, there is a chance that the first such protocol would be signed at the Fifth Caspian Summit in Astana in the second half of 2018.

THE INCIDENT HAS ONCE AGAIN DRAWN ATTENTION TO THE NEED TO EFFECTIVELY DEAL WITH POACHING AND CONTRABAND ON THE CASPIAN SEA.

www.ontustik.gov.kz

EXPECTED ECONOMIC GROWTH OF KAZAKHSTAN FOR 2018

KANAT MAKHANOV

On April 3, 2018, the government of Kazakhstan approved the forecast for the socio-economic development of the country for this year. According to the forecast, the real GDP growth in 2018 is expected at 3.8%, which is a major improvement from the previous projection of 3.1% made this January. Thus, the nominal GDP in 2018 is projected at 57.2 trillion tenge (~\$177.0 billion). Moreover, the GDP per capita is now expected to increase to \$9,200. The growth of industrial output has also been revised and changed from 2.1% to 3.3%. The expectations of growth in the manufacturing industry has also been shifted from 2.9% to 5.1%. According to the forecasts of the Ministry of Energy, the volume of oil

THE REAL GDP GROWTH IN 2018 IS EXPECTED AT 3.8%, WHICH IS A MAJOR IMPROVEMENT FROM THE PREVIOUS PROJECTION OF 3.1% MADE THIS JANUARY.

production in 2018 will be 87 million tons, which is 1 million tons higher than the previous projection.

Inflation is expected to remain within the previously approved range of 5-7%. The renewed forecast is also positive in regards to the state budget. Thus, total revenues in 2018 are estimated at 5.7 trillion tenge. This is 190 billion tenge higher than in the previously approved budget plan. The main increase in revenues would be ensured by the mineral extraction tax and the export customs duty on crude oil. The guaranteed transfer from the National Fund is kept in the previously approved amount (2.6 trillion tenge), as it was specified in the previous State of the Nation Address by President Nazarbayev. The budget deficit, taking into ac-

count the use of the remaining 2017 budget funds, which amount to 125 billion tenge, will make 1.5% of the GDP. Expenditures of the republican budget are forecasted at 9.6 trillion tenge with an increase of 425 billion tenge relative to the approved volume. Revenues of the National Fund are projected to grow by 546 billion tenge and reach 2.6 trillion tenge by the end of 2018. As a result, the currency assets of the National Fund at the end of the year should reach \$58.3 billion, which would be 5.3 billion tenge higher than in 2017. It is worth mentioning that in this case the total amount of the currency assets would amount to 34.7% of the GDP.

As we can see, the expectations of the Ministry of National Economy of Kazakhstan on the economic growth in 2018 have increased significantly. The positive shift of the forecast is largely due to industry in general and to the extractive industry in particular. The latest available data by the Eurasian Economic Commission indicated 5.6% of real growth of industrial output in Kazakhstan during January-February 2018 compared to the same period

**THE POSITIVE SHIFT
OF THE FORECAST
IS LARGELY DUE
TO INDUSTRY IN
GENERAL AND TO
THE EXTRACTIVE
INDUSTRY IN
PARTICULAR.**

of 2017. Thus, we can see significant growth rates both in the extractive (5.5%) and manufacturing (6.1%) sectors. However, the report of the Ministry does not mention figures indicating the dynamics of other sectors of Kazakhstan's economy. If we look at the total amount of loans granted by banks to different sectors of the economy, we can indeed see that there is a 9.0% increase of loans to the industrial sector both in January and February 2018 compared to the same months of 2017. However, the same figures for other sectors are either very small or strictly negative. For instance, in February 2018 loans to construction increased by 1%, and there was almost no change in the amount of loans provided to agriculture. Loans to such sectors as communications and retail went negative by 29% and 22%, respectively. It is worth mentioning that the amount of loans is a fairly accurate indicator of the economic situation, and its growth often means economic growth, while its decrease usually points to economic contraction. Therefore, the optimistic report of Kazakhstan's Ministry of National Economy might well be an intent to put the best foot forward.

www.eu-bomnaf.org

AFGANİSTAN'IN ÖZBEKİSTAN VE KIRGIZİSTAN ÜZERİNDEN ÇİN'E İTHALATI

DİNARA TALDYBAYEVA

Taşkent'te gerçekleştirilen görüşmeler sonrasında Afganistan Ulaşım Bakanı Mohammad Hamid Tahmasi, Afganistan'ın, Özbekistan ve Kırgızistan üzerinden Çin'e kendi ürünlerinin ulaştırılması konusunda anlaşmaya varmışlardır. Ulaşım için Taşkent – Andican – Oş – İrkeştam – Kaşgar yeni ulaşım koridoru kullanılacaktır. Sarı Taş köyü ve İrkeştam geçişinden (Kırgızistan) geçen yol Özbekistan'ın Ferghana vadisinden Çin'e giden en kısa yol olarak sayılmaktadır. Afganistan Mazari Şarîf'ten kendi yüklerini Andican'a kadar uzanan mevcut demiryolu üzerinden

AFGANİSTAN MAZARİ ŞARİF'TEN KENDİ YÜKLERİNİ ANDİCAN'A KADAR UZANAN MEVCUT DEMİRYOLU ÜZERİNDEN ULAŞTIRMAYI, ORADAN DA KAMYONLAR ARACILIĞIYLA TRANSİT OLARAK ÖZBEKİSTAN'A, VE KIRGIZİSTAN'A, VE KAŞGAR'A ULAŞTIRMAYI PLANLAMAKTADIR.

ulaştırmayı, oradan da kamyonlar aracılığıyla transit olarak önce Özbekistan'a daha sonra Kırgızistan'a, ve oradan da Kaşgar'a ulaştırmayı planlamaktadır.

Malların ulaşımı için uygun koşulların yaratılması adına Özbekistan'ın her köşesinden Andican'a demiryolu ile ulaşılabilmesini sağlayan bir 'çok türlü' (multimodal) taşımacılık ve lojistik merkezi kurulmuştur. Bunun dışında taraflar Termez Kargo uluslararası lojistik merkezinin Afganistan'dan üçüncü ülkelere meyve ve sebze ürünlerinin işlenmesi ve ihracatı için ambalajlama ve paketleme hatları ile donatılması konusunda çalışmalarını sürdürmeyi kabul et-

mişlerdir. Görüşmeler sırasında ülkeler arasında ticari-ekonomik ve ulaşım-iletişim alanlarında işbirliğini artırma konuları tartışılmıştır. Özbekistan Dış Ticaret Bakanlığı tarafından yapılan açıklamaya göre, iki ülke arası ticaret hacminin yakın zamanda 1 milyar dolara ulaşması beklenmekte olup planlanan etkinlikler ve sözleşmelerin zamanında hayata geçirilmesi bu hedefe ulaşılması açısından oldukça önemlidir.

Buna ek olarak taraflar Mazari-Şarif – Gerat demiryolu inşaatı çalışmaları faal bir şekilde devam edeceğini açıklamıştır ve görüşmeler sırasında projenin teknik özel-

“

BRZEZİNSKI'NIN DEDIĞİ GİBİ "AVRASYA'NIN BALKANLAR'I" COĞRAFYASINDA YER ALAN KIRGIZISTAN, ÖZBEKİSTAN VE AFGANİSTAN ARASINDA BU TÜR BİR ULAŞIM KORİDORUNUN ÇİN'E DOĞRU UZANMASI BÖLGEDE TİCARİ-EKONOMİK İŞBİRLİĞİ POTANSİYELİNİ ARTIRMAKTA, DİĞER TARAFTAN BÖLGEDE JEOPOLİTİK GÜVENLİK SORUNLARI İÇİN ÇİN'İN ETKİSİNİ DE BÜYÜTMEKTEDİR.

”

liklerinin ve gerekli finansmanların zamanında sağlanması konuları da görüşülmüştür.

Brzezinski'nin dediği gibi "Avrasya'nın Balkanlar'ı" coğrafyasında yer alan Kırgızistan, Özbekistan ve Afganistan arasında bu tür bir ulaşım koridorunun Çin'e doğru uzanması bölgede ticari-ekonomik işbirliği potansiyelini artırmakta, diğer taraftan bölgede jeopolitik güvenlik sorunları için Çin'in etkisini de büyütmektedir. Bunun dışında uzun zamandır Orta Asya'nın çatışma noktası olan Ferghana vadisinin jeopolitik önemi yeni bir seviyeye çıkacaktır.

KAZAKH FOREIGN MINISTER VISITED TURKEY

DAUREN ABEN

On April 19, 2018, Kazakhstan's Minister of Foreign Affairs Kairat Abdrakhmanov visited Ankara with the aim to lay the groundwork for the official visit of President Nursultan Nazarbayev to Turkey this summer. As part of the forthcoming visit, a meeting of the Kazakhstan-Turkey High-Level Strategic Cooperation Council chaired by the heads of the two states will be held. In this regard, Abdrakhmanov and his Turkish counterpart Mevlut Cavusoglu addressed the substantive aspects of Nazarbayev's visit focusing on the drafts of the documents to be concluded by the parties. It is expected that Kazakhstan and Turkey will sign a number of economic contracts in the fields of

ABDRAKHMANOV AND CAVUSOGLU EXPRESSED THEIR SUPPORT FOR THE FURTHER STRENGTHENING OF THE ASTANA PROCESS ON SYRIA, WHICH THEY CONSIDER TO BE THE ONLY EFFECTIVE PLATFORM FOR ACHIEVING PEACE IN THE WAR-TORN COUNTRY.

small and medium business, transportation, transit, tourism, and agriculture to supplement the agreements reached during the visit of President of Turkey Recep Tayyip Erdogan to Astana in September 2017. The ministers also discussed the preparations for the summit of the Cooperation Council of Turkic-Speaking States, as well as the activities of the Astana-based Turkic Academy.

During the talks, Abdrakhmanov and Cavusoglu expressed their support for the further strengthening of the Astana process on Syria, which they consider to be the only effective platform for achieving peace in the war-torn country. At the same time, Kairat Abdrakhmanov emphasized that the Geneva negotiations under the auspices

of the United Nations should be fully supported as a platform for a future political settlement. Syria was one of central issues of Abdrakhmanov's meeting with President Erdogan, too. The Turkish leader noted the importance of the Astana process, which, in his opinion, enhanced Kazakhstan's global stature. He confirmed the commitment of the three guarantor states of the Syrian ceasefire regime, Iran, Russia and Turkey, to the cessation of armed violence and

bloodshed in Syria. Erdogan also thanked President Nazarbayev for Kazakhstan's contribution to rendering humanitarian assistance to the Rohingya people.

According to President Erdogan, the planned meeting of the bilateral High-Level Strategic Cooperation Council will boost comprehensive cooperation between Kazakhstan and Turkey. Erdogan proposed to increase the trade turnover to \$10 bil-

lion, which is an ambitious goal given the fact that in 2017 trade between the two countries amounted to just \$1.9 billion. In addition, the parties are interested in further increasing their mutual investments: to date, the Turkish business community has invested more than \$2 billion in the Kazakh economy, while the volume of Kazakhstan's investments in Turkey is about \$ 1 billion. The most active Turkish companies in Kazakhstan are Yildiz Holding, Eczacibasi

Holding, Abdi Ibrahim, Anadolu Holding, Aselsan Elektorinik, and YDA Holding.

In Ankara, Minister Abdrakhmanov also held a meeting with Speaker of the Turkish Parliament Ismail Kahraman to discuss issues of inter-parliamentary relations and interaction between the two countries in international parliamentary organizations. Besides, Abdrakhmanov held a roundtable conversation with representatives of major Turkish companies and honorary consuls of Kazakhstan in Turkey to highlight new economic and social initiatives of President Nazarbayev and advertise investment opportunities offered by Kazakhstan to the Turkish business circles. In the concluding part of his visit, the Kazakh foreign minister met with experts from the leading Turkish research centers and columnists of the country's media to exchange views on the geopolitical situation in Central Asia and the Middle East. Thus, Abdrakhmanov's visit to Turkey was quite busy demonstrating once again that both Astana and Ankara value the strategic level of their partnership and remain committed to developing mutually beneficial relations.

ABDRAKHMANOV'S VISIT TO TURKEY HAS DEMONSTRATED ONCE AGAIN THAT BOTH ASTANA AND ANKARA VALUE THE STRATEGIC LEVEL OF THEIR PARTNERSHIP AND REMAIN COMMITTED TO DEVELOPING MUTUALLY BENEFICIAL RELATIONS.

LIDIYA PARKHOMCHIK

On April 23, 2018, Serzh Sargsyan resigned from the position of Armenia's prime minister after 11 days of mass protests. 63-year-old Sargsyan, who served for more than a decade as the country's president, was elected as the prime minister at the special session of Armenia's National Assembly on April 17, 2018. Sargsyan was nominated by the Republican Party of Armenia and its coalition partner, the Dashnaktsutyun Party. A total of 77 Armenian parliamentarians voted in favor of Sargsyan, while 17 lawmakers voted against.

Sargsyan's decision to take on the post of the prime minister provoked considerable discontent among the opposition parties and a large part of the population since he broke his 2014 promise not to become a prime minister after his presidential term expired. Taking into account the fact that in 2015 Armenian voters approved the shift from the pres-

“

**SERZH SARGSYAN
RESIGNED FROM
THE POSITION OF
ARMENIA'S PRIME
MINISTER AFTER
11 DAYS OF MASS
PROTESTS.**

”

idential to the parliamentary system of government with the changes to take place during the 2017-2018 electoral cycle, Sargsyan's new appointment was widely perceived as an attempt to extend his grip on power. Accusing Sargsyan of changing the system to ensure his own retention of power, opposition supporters led by Nikol Pashinyan, the Head of the Civil Contract Party of Armenia and leader of parliamentary Yelq Alliance, gathered in the center of Yerevan for a large-scale demonstration four days prior to the election date – on April 13, 2018.

On the day of the election, Pashinyan called protesters for a “non-violent velvet revolution” aimed at preventing any possibility of cementing Sargsyan's hold on power. In order to obstruct the first cabinet meeting of the Sargsyan-led government, the opposition movement tried to block the major government building compound. This led to clashes with police, which resulted in some 120 demonstrators being detained.

After a day of scuffles between protesters and police, new President of Armenia Armen Sarkisian, elected by the National Assembly on March 2, 2018, called for dialogue and peaceful settlement. However, his appeal did not succeed in convincing demonstrators to stop the anti-government protests.

The protests intensified on April 22 after police detained Pashinyan and two other Yelk Alliance parliamentarians, shortly after the opposition leader rejected demands to back down during a short televised meeting with the new prime minister. Nearly 200 protesters were also detained. On the next, 11th consecutive, day of protests, hundreds of uniformed soldiers joined anti-government demonstrators, despite the Defense Ministry's warning of punishment for participating in the protests. Due to a renewed wave of thousands of demonstrators, the situation could have spiraled out of control. However, by the early afternoon, Pashinyan was released and

ARMENIA'S PARLIAMENT SPEAKER ARA BABLYAN HAS ALREADY ANNOUNCED THAT THE NATIONAL ASSEMBLY WILL VOTE TO ELECT A NEW PRIME MINISTER ON MAY 1, 2018.

Sargsyan's resignation statement came hours later. In his final address as the head of the country, Sargsyan acknowledged that he had been wrong to become the prime minister and fulfilled the street movement's demand to resign.

Following the resignation, the government appointed Sargsyan's ally Karen Karapetian as the acting prime minister. Armenia's Parliament Speaker Ara Bablyan has already announced that the National Assembly will vote to elect a new prime minister on May 1, 2018. However, it is still unknown who will be nominated for the post. It has been already announced that Karapetian is going to have talks with Pashinyan in order to reach a compromise agreement over a potential candidate. In fact, the opposition leader has every right to insist that he should be elected as a new prime minister. However, since Pashinian lacks a large power base within the government, it remains to be seen which side will eventually win.

NEW KYRGYZ GOVERNMENT SWORN IN

rus.azattyq.org

ABULKHAIRKHAN ZHUNISBEK

On April 21, 2018, the Kyrgyz parliament, Jogorku Kenesh, approved a new cabinet lineup proposed by Mukhammedkaly Abylgazyev, a new prime minister of the country who hitherto served as the Chief of Staff in the President's Office, only a few days after passing a vote of no-confidence to the previous government of Sapar Isakov. The no-confidence vote was initiated by the opposition parliamentary groups of the Ata Meken, Republic-Ata Zhurt and Onuguu-Progress parties following the criticism of the government's 2017 annual report. On the voting day, April 19, 105 out of 120 Jogorku Kenesh members, including many deputies from the ruling Social Democratic Party (SDPK), voted against Sapar Isakov's government. The new

ATAMBAYEV BY SUPPORTING HIS FELLOW SDPK MEMBER JEENBEKOV DURING THE LAST PRESIDENTIAL ELECTION PURSUED HIS OWN AGENDA OF RETAINING A SAY IN THE COUNTRY'S POLICY-MAKING EVEN AFTER HE STEPPED DOWN IN NOVEMBER 2017.

coalition government formed by the SDPK, Bir Bol and Respublika-Ata Jurt parties includes 12 ministerial posts and four committee chairs. Most of the previous government members retained their seats except for the three Deputy Prime Ministers, Interior Minister, Defense Minister, Health Minister, Economy Ministry and Emergency Situations Ministry – all of whom were viewed as associates of the former president of Kyrgyzstan, Almazbek Atambayev.

Indeed, the fall of Isakov's government is primarily seen through the broader context of the power struggle that emerged between the former allies, current president Sooronbai Jeenbekov and Atambayev whose vocal support during the last year's presidential campaign helped the incumbent to win the election. The split came into sur-

face following the return of Atambayev to politics on March 31, when at the XVII closed-door congress of the SDPK, which elected him as the party chairman, he harshly criticized his successor for autocracy, corruption and the failure to deliver on his campaign promises. This harsh rhetoric was mainly seen as a reaction to Jeenbekov's attempts at asserting his own authority and breaking away from Atambayev who, as observers believe, by supporting his fellow SDPK member Jeenbekov during the last presidential election pursued his own agenda of retaining a say in the country's policy-making even after he stepped down in November 2017, at the end of his single permissible six-year term.

The fall of Isakov's government who

THE OVERWHELMING SUPPORT THAT THE PARLIAMENT EXTENDED WHEN REMOVING ATAMBAYEV'S ALLIES SUGGESTS THAT JEENBEKOV ENJOYS WIDESPREAD APPROVAL WITHIN THE SDPK.

was regarded as a trusted associate of Atambayev, under whose rule he served as the Chief of Staff, and the earlier dismissals of Prosecutor-General Indira Joldubaeva and Head of the State Committee for National Security Abdil Segizbaev are the links in the same chain indicating Jeenbekov's plan to secure his full authority and minimize the leverage of Atambayev in high-level decision making. This leaves Atambayev with only one trump card in his hand – his chairmanship in the SDPK, which holds the majority of seats in the Jogorku Kenesh. However, the overwhelming support that the parliament extended when removing Atambayev's allies suggests that Jeenbekov enjoys widespread approval within the SDPK and Atambayev's last lever of power is waning.

DANIYAR NURBAYEV

According to the National Bank of Kazakhstan (NBK), the national currency of Kazakhstan, tenge, depreciated by 3.5% from 319.66 tenge per dollar on April 9, 2018, to 330.88 tenge per dollar on April 12, 2018. Since that minor depreciation, tenge appreciated up to 326 tenge per dollar and has been stable at this level.

The depreciation of the national currency was mainly due to some speculative sentiments that emerged from fluctuations in the Russian financial sector. On April 6, 2018, the United States imposed new sanctions on seven Russian oligarchs and 17 top government officials in an effort to punish Moscow for the alleged in-

THE DEPRECIATION OF THE NATIONAL CURRENCY WAS MAINLY DUE TO SOME SPECULATIVE SENTIMENTS THAT EMERGED FROM FLUCTUATIONS IN THE RUSSIAN FINANCIAL SECTOR

terference in the 2016 U.S. presidential election. These sanctions had a serious effect on the Russian stock market and exchange rate. For example, the index of the Moscow Stock Exchange fell by 9.34% and the RTS index fell by 11.44% on the first working day after the imposition of sanctions. Furthermore, the Russian ruble depreciated against dollar by 2.49 rubles to 60.65 rubles per dollar, while against euro the Russian currency depreciated by 3.26 rubles to 70.70 rubles per euro, which is the lowest euro/ruble exchange rate since August 2016.

Since Russia is one of the main political and economic partners of Kazakhstan, it was not surprising that the Russian fluctuations would affect the Kazakhstani economy. How-

ever, they had a negative effect on tenge only and did not have serious consequences for the Kazakhstani stock market. For instance, the KASE index (the main stock market index of the Kazakhstani Stock Exchange) fell only by 1.48% between April 9-12, 2018.

In general, it is not expected that the sanctions will have a serious long-term effect on the economy of Kazakhstan. NBK Chairman Daniyar Akishev notes that currently the country's trade balance is improving

IN GENERAL, IT IS NOT EXPECTED THAT THE SANCTIONS WILL HAVE A SERIOUS LONG-TERM EFFECT ON THE ECONOMY OF KAZAKHSTAN.

because of the increasing oil price, which has exceeded \$70 per barrel. Since oil is the main export commodity of the country, high oil prices will have a positive effect on tenge leading to its appreciation. Moreover, inflation in the country is kept in the corridor of 5-7%, which is another important factor in maintaining the stable exchange rate of Kazakhstan's national currency. Thus, the current fluctuations have had a short-term nature and not been based on the fundamental factors that are capable to affect the national currency.

AVRASYA ARAŞTIRMA ENSTİTÜ-SÜ 16-18 NİSAN 2018 TARİHLERİ ARASINDA 3. ULUSLARARASI EKONOMİ, FİNANS VE ENERJİ KONGRESİ'Nİ (EFE'2018) DÜZENLEDİ.

2018 ЖЫЛДЫҢ 16-18 СӘУІРІ АРАЛЫҒЫНДА ЕУРАЗИЯ ҒЫЛЫМИ-ЗЕРТТЕУ ИНСТИТУТЫ ІІІ ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ЭКОНОМИКА, ҚАРЖЫ ЖӘНЕ ЭНЕРГИЯ КОНГРЕСІН (EFE 2018) ӨТКІЗДІ.

Hoca Ahmet Yesevi Üniversitesi Avrasya Araştırma Enstitüsü, Türk Hava Yolları ve Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı (TİKA) sponsorluğuyla ve Dokuz Eylül Üniversitesi, Niğde Ömer Halisde-

Ахмет Ясауи университеті Еуразия ғылыми-зерттеу институты Түрік әуе жолдары мен Түрік ынтымақтастық және үйлестіру агенттігінің (ТІКА) қаржылық демеуімен, сондай-ақ Докуз Эйлюль университеті, Нийде Өмер Халисдемир университеті және КИМЭП-тің қолдауымен 2018 жылдың 16-18 сәуірі аралығында Қазақстанның бұрынғы астанасы және ең үлкен қаласы Алматыда «Нақты және қаржы секторларындағы геосаяси өзгерістерді түсіну» тақырыбында ІІІ Халықаралық экономика, қаржы және энергия конгресін (EFE 2018) өткізді. Нобель сыйлығының иегері және әлемге әйгілі түрік ғалымы профессор, доктор Азиз Санжар конгрестің негізгі баяндамашысы болды.

EFE 2018 Конгресі аясында ұйымдастырылған 15 отырыста Түркия, Қазақстан, АҚШ, Әзірбайжан, Үндістан, Оңтүстік Корея, Солтүстік Кипр Түрік Республикасы, Грузия сияқты 9 елден 50 түрлі мекемеден 90 ғалым мен сарапшы қатысып, 70 баяндама жасады.

mir Üniversitesi ve KIMEP destekleriyle 16-18 Nisan 2018 tarihinde Kazakistan'ın eski başkenti ve en büyük şehri Almatı'da "Reel ve Finansal Sektörlerde Jeopolitik Değişimleri Anlamak" konulu 3. Uluslararası Ekonomi, Finans ve Enerji Kongresi'ni (EFE'2018) düzenledi. Kongre'nin davetli konuşmacısı Nobel Ödülü sahibi dünyaca ünlü Türk bilim insanı Sayın Prof. Dr. Aziz Sancar'dı.

EFE'2018 Kongresi kapsamında gerçekleştirilen 15 oturumda Türkiye, Kazakistan, Amerika Birleşik Devletleri, Azerbaycan, Hindistan, Güney Kore, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, Gürcistan olmak üzere toplam 9 ülkeden 50 farklı kurumdan 70 tebliğ ile 90 akademisyen ve uzman katıldı.

Kongremizin amacı, akademisyenlerin ve uzmanların deneyimlerini ve bilgilerini paylaşmaları için bir platformun oluşturulmasıdır. Kongremiz, dünyanın çeşitli ülkelerinden gelen akademisyenlere ve uzmanlara, başta Avrasya bölgesi ülkeleri olmak üzere, gelişmekte olan ülkelerin reel ve finansal sektörlerinde jeopolitik kaymaları ve finansal sektörler üzerindeki etkilerinin araştırılmasına yönelik tartışmalar yapma fırsatı sundu.

İki gün süren EFE'2018 Kongresi'nin birinci gününde açılış konuşmalarını Türkiye Cumhuriyeti Almatı Başkonsolosu Rıza Kağan Yılmaz, Hoca Ahmet Yesevi Uluslararası Türk-Kazak Üniversitesi Mütevelli Heyet Başkanı Prof. Dr. Musa Yıldız, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Muhsin

Kongress ғалымдар мен сарапшыларға тәжірибелері мен білімдерін бөлісуге арналған алаң құруды көздейді. Конгресіміз әлемнің түкпір-түкпірінен келген ғалымдар мен сарапшыларға дамушы елдердің, әсіресе Еуразия аймағы елдерінің нақты және қаржы секторларындағы геосаяси өзгерістерді және олардың қаржы секторына әсерін талқылауға мүмкіндік берді.

Екі күнге созылған EFE 2018 Конгресінің алғашқы күнінде Түркия Республикасының Алматы қаласындағы бас консулы Рыза Қаған Йылмаз, Қожа Ахмет Ясауи атындағы Халықаралық қазақ-түрік университеті Өкілетті кеңес төрағасы профессор, доктор Муса Йылдыз, Нийде Өмер Халисдемир университетінің ректоры профессор, доктор Мухсин Кар, Қожа Ахмет Ясауи атындағы Халықаралық қазақ-түрік университеті Өкілетті кеңес мүшесі профессор, доктор Мухиттин Шимшек, КИМЭП университеті Басқару кадрларына арналған білім орталығының деканы доктор Бүлент Думумпынар, Докуз Эйлюль университеті Экономика және әкімшілік ғылымдар факультетінің оқытушысы және EFE 2018 Конгресінің үйлестірушісі профессор, доктор Невзат Шимшек, Еуразия ғылыми-зерттеу институтының директоры және EFE 2018 Конгресінің тең үйлестірушісі доцент, доктор Вакур Сүмер ашылу баяндамасын жасады.

Конгрестің салтанатты ашылу рәсімінде Докуз Эйлюль университеті Экономика және әкімшілік ғылымдар факультетінің оқытушысы

Kar, Hoca Ahmet Yesevi Uluslararası Türk-Kazak Üniversitesi Mütevelli Heyet Üyesi Prof. Dr. Muhittin Şimşek, KIMEP Üniversitesi Yöneticiler için İşletme Fakültesi dekanı Dr. Bülent Dumlupınar, Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Öğretim Üyesi ve EFE 2018 Kongresi Koordinatörü Prof. Dr. Nevzat Şimşek, Avrasya Araştırma Enstitüsü Müdürü ve EFE 2018 Kongresi Eş Koordinatörü Doç. Dr. Vakur Sümer yaptılar.

Kongrenin açılış konuşmalarında ilk olarak Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakülte-

профессор, доктор Невзат Шимшек алғашқы болып сөз сөйледі. Профессор, доктор Невзат Шимшек өз сөзінде EFE 2018 конгресінің тақырыбы «Нақты және қаржы секторларындағы геосаяси өзгерістерді түсіну» екенін айтып, қазіргі таңда әлемдік аренада өте маңызды өзгерістер байқалып жатқанын атап өтті. Бұл оқиғалар Батыстан Азияға дейін күш тепе-теңдігін қалыптастырғанын мәлімдеді. Конгресс тақырыбы бұл оқиғаларды әр түрлі қырынан талқылауға бағытталғанын айқындап, түркі тілдес елдерге қатысты көптеген саяси ұсыныстар талқыға түсетінін баса айтты. Сон-

si Öğretim Üyesi Prof. Dr. Nevzat Şimşek hitap etti. Prof. Dr. Nevzat Şimşek konuşmasında, EFE'2018 Kongresi'nin konusunun "Reel ve Finansal Sektörlerde Jeopolitik Değişimleri Anlamak" olduğunu belirterek, bugünlerde dünya sisteminde çok önemli değişimleri yaşanmakta olduğunu ifade etti. Bu gelişmeleri Batı'dan Asya'ya doğru bir güç dengesini oluşturduğunu ifade etti. Kongrenin temasının bu gelişmeleri çeşitli yönlerden tartışmayı amaçladığını belirterek, Türk dili konuşulan ülkeler açısından birçok politika önerilerinin tartışılacağını ümit ettiğini vurguladı. Türk dünyası için gerçekleştiril-

дай-ақ, 2015 жылғы Нобель сыйлығының иегері профессор, доктор Азиз Санжардың түркі әлемі үшін ұйымдастырылып отырған EFE 2018 Конгресіне қатысуға шақыруымызды қабылдап, Алматыға келуі іс-шараның маңыздылығын одан әрі арттыра түскенін тілге тиек етті.

Екінші ашылу баяндамасын Түркия Республикасының Алматы қаласындағы бас консулы Рыза Қаған Йылмаз мырза жасады. Рыза Қаған Йылмаз өз сөзін конгресті ұйымдастырған Қо-

mekte olan EEF'2018 Kongresi'nin ayrıca, 2015 Nobel Kimya Ödülü'nün sahibi Prof. Dr. Aziz Sancar'ın davetimizi kabul ederek Almatı'ya teşrifleriyle daha büyük bir anlam kazandığını dile getirdi.

İkinci açılış konuşmasını Türkiye Cumhuriyeti Almatı Başkonsolosu Sayın Rıza Kağan Yılmaz yaptı. Sayın Rıza Kağan Yılmaz konuşmasına kongreyi düzenleyen Hoca Ahmet Yesevi Uluslararası Türk-Kazak Üniversitesi Avrasya Araştırma Enstitüsü'ne ve destekleyen kurumlara teşekkür ederek başladı. Jeopolitik kaymaların son dönemde

жа Ахмет Ясауи атындағы Халықаралық қазақ-түрік университеті Еуразия ғылыми-зерттеу институтына және қолдау көрсеткен барлық мекемелерге алғыс айтудан бастады. Геосаяси өзгерістер соңғы кезеңде кеңінен сөз етілген маңызды мәселелердің бірі екенін айтып, түрлі ғалымдардың бұл мәселеге қатысты көптеген кітаптары жарыққа шығып, ғылыми-зерттеу жұмыстары жарияланғанын айтты. Рыза Қаған Ыылмаз жаһандану заманында адам дамуы баршаның тілегі екенін мәлімдей отырып, мемлекеттер әуелі өз ішіндегі, содан кейін басқа елдердің көзқарастары мен құндылықтарын

bütün dünya üzerinde düşünülen önemli konulardan biri olduğunu açıklayarak, bu konuda çok kitaplar yazıldığını ve çeşitli fikirler üreten akademisyenlerin yazılarının mevcut olduğunu belirtti. Bugün de küreselleşmeyle birlikte insanın kalkınması, gelişmesinin hepimizin arzusu olduğunu belirten Rıza Kağan Yılmaz, önce ülkelerin kendi içinde, daha sonra diğer devletlerdeki insanların yaklaşımlarını, değerlerini göz önünde bulundurarak politikalarını üretilmesinin önemli olduğunu dile getirdi. Jeopolitik ve jeostratejik kararların alınmasında insan faktörlerinin etkili olduğunu

eskere otıрып саясат жүргізгені маңызды екенін білдірді. Ол геосаяси және геостратегиялық шешімдерді қабылдауға адами факторлар ықпал ететінін және бұл факторлар шешім қабылдауда маңызды рөл атқаратынын атап өтті. Ол барлық түркі мемлекеттері жүзеге асыратын саясаттың негізі бейбітшілік екенін мәлімдеп, конгресте талқыланатын мәселелердің барлық мемлекеттер үшін пайдалы болатынына сенім білдірді.

Үшінші болып баяндама жасаған – Қожа Ахмет Ясауи атындағы Халықаралық қазақ-түрік

belirterek, bu faktörlerin kararların merkezinde yer aldığını vurguladı. Tüm Türk devletlerinin uyguladığı politikalarda teme eksenin barış olduğunu dile getirdi ve kongrede tartışılacak konuların tüm devletler için faydalı olacağından emin olduğunu belirterek konuşmasını bitirdi.

Üçüncü açılış konuşmasını Ahmet Yesevi Üniversitesi Mütevelli Heyet Başkanı Prof. Dr. Musa Yıldız yaptı. Prof. Dr. Musa Yıldız, konuşmasında, Ekonomi, Finans ve Enerji Kongresi'nin ilk olarak 2014 yılında yapıldığını belirtti ve gelinen noktada EFE'2018 Kongresi'nin kurumsallaşmayı başardığını ifade etti. Bu seneki kongrenin temasının reel ve finansal sektörlerde jeopolitik değişimleri anlamak olarak belirlenmesinin önemli olduğunu vurgulayarak, bu konuda araştırma yapan tüm akademisyenlere ve kongreye katılmakta olan tüm misafirlere teşekkür etti.

Açılış konuşmalarının devamında Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Muhsin Kar, EFE'2018 Kongresi'nin konusunu belirleme sürecine kendisinin de katıldığını açıklayarak, bu konu-

университеті Өкілетті кеңес төрағасы профессор, доктор Муса Йылдыз. Профессор, доктор Муса Йылдыз өз сөзінде Экономика, қаржы және энергетика конгресі алғаш рет 2014 жылы өткізіліп, қазіргі таңда институттандырылғанын айтты. Биылғы конгресс тақырыбы нақты және қаржы секторларындағы геосаяси өзгерістерді түсіну деп белгіленуі маңызды екенін атап өтіп, осы тақырыпта зерттеу жасаған барлық ғалымдар мен конгреске қатысқан қонақтарға алғысын білдірді.

Нийде Өмер Халисдемир университетінің ректоры профессор, доктор Мухсин Кар ашылу баяндамасында EFE 2018 Конгресінің тақырыбын белгілеуге қатысқанын және бұл тақырыптың өзектілігіне ерекше назар аударды. Қазіргі жаһандық саяси аренада көптеген мәселелердің туындағанын атап өткен Мухсин Кар бұған экономикалық ахуал себеп болғанын айтты. Нийде Өмер Халисдемир университеті Қазақстанға аса мән беретін және Қазақстанның көптеген жоғары оқу орындарымен ынтымақтастық туралы келісімдерге қол қойғанын тілге тиек етті.

nun isabetli olacağı yönünde görüş ifade ettiğini bildirdi. Şu anda küresel siyasi gelişmelerde çok sıkıntılar yaşandığının altını çizen Muhsin Kar, bunların temelinde ekonomideki gelişmeler sorununun olduğunu vurguladı. Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi'nin Kazakistan'a çok önem veren bir üniversite olduğunu belirterek, Kazakistan'ın birçok üniversiteleri ile işbirliği anlaşmalarının olduğunu dile getirdi.

Hoca Ahmet Yesevi Uluslararası Türk-Kazak Üniversitesi Mütevelli Heyet Üyesi Prof. Dr. Muhittin Şimşek konuşmasında Türkiye Cumhuriyeti Almatı Başkonsolosu Rıza Kağan Yılmaz'a, EFE'2018 Koordinatörü, Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Nevzat Şimşek'e, Avrasya Araştırma Enstitüsü Müdürü ve EFE'2018 Eş Koordinatörü Doç. Dr. Vakur Sümer'e, Hoca Ahmet Yesevi Uluslararası Türk-Kazak Üniversitesi Mütevelli Heyet Başkanı Prof. Dr. Musa Yıldız'a ve özellikle Prof. Dr. Aziz Sancar'a en büyük teşekkürlerini sundu.

KIMEP Üniversitesi Yöneticiler için İşletme Fakültesi dekanı Dr. Bülent Dumluşınar, EFE'2018 Kongresi'nin çok etkin sonuçlar yaratacağına inandığını söyleyerek KIMEP Üniversitesi'ni kısaca tanıttıktan sonra, kongreyi organize eden ve takip eden tüm kişi ve kuruluşlara teşekkür etti.

Қожа Ахмет Ясауи атындағы Халықаралық қазақ-түрік университеті Өкілетті кеңес мүшесі профессор, доктор Мухиттин Шимшек өз сөзінде Түркия Республикасының Алматы қаласындағы бас консулы Рыза Қаған Йылмазға, EFE 2018 үйлестірушісі, Докуз Эйлюль университеті Экономика және әкімшілік ғылымдар факультетінің оқытушысы профессор, доктор Невзат Шимшекке, Еуразия ғылыми-зерттеу институтының директоры және EFE 2018 Конгресінің тең үйлестірушісі доцент, доктор Вакур Сүмерге, Қожа Ахмет Ясауи атындағы Халықаралық қазақ-түрік университеті Өкілетті кеңес төрағасы профессор, доктор Муса Йылдызға және профессор, доктор Азиз Санжарға шексіз алғысын білдірді.

КИМЭП университеті Басқару кадрларына арналған білім орталығының деканы доктор Бүлент Думумпынар EFE 2018 Конгресінің өте нәтижелі болатынына сенім білдіріп, КИМЭП Университеті туралы қысқаша ақпарат ұсынды. Сөз соңында конгресті ұйымдастыруға атсалысқан барлық адамдар мен мекемелерге алғысын білдірді.

Соңғы ашылу баяндамасын Еуразия ғылыми-зерттеу институтының директоры доцент, доктор Вакур Сүмер жасады. Вакур Сүмер Қожа Ахмет Ясауи атындағы Халықаралық қазақ-түрік университеті Еуразия ғылыми-зерттеу институты 2014 жылы бастаған Экономика,

Kongrenin son açılış konuşmasını Avrasya Araştırma Enstitüsü Müdürü Doç. Dr. Vakur Sümer yaptı. Sümer, Hoca Ahmet Yesevi Uluslararası Türk-Kazak Üniversitesi'ne bağlı bir araştırma kurumu olan Avrasya Araştırma Enstitüsü olarak 2014'te başlattığı Ekonomi, Finans, Enerji Kongresi'nin (EFE) bu yıl üçüncüsünün düzenlenmekte olduğunu hatırlattı. Kongremizin tüm hazırlık ve planlama süreçlerinde sonsuz destek ve cesaretlendirmeleriyle güç veren Mütevelli Heyet Başkanı Prof. Dr. Musa Yıldız'a ve Kıymetli Mütevelli Heyet Üyelerine ve tüm Hoca Ahmet Yesevi Uluslararası Türk-Kazak Üniversitesi çalışanlarına teşekkür etti. Kongreye verdikleri cömert destek için Türk İşbirliği ve Kalkınma Ajansı TİKA'ya, Türk Hava Yolları'na ve bu kurumların değerli temsilcilerine teşekkür ederek, kongreyi destekleyen Dokuz Eylül Üniversitesi, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi ve KIMEP Üniversitesi'ne de özel teşekkürlerini sundu. Kongrenin açılış gününden itibaren iki gün boyunca süren ve 9 ülkeden 90'ı aşkın akademisyenin Avrasya'daki ekonomik, finansal, ticari, siyasi ve enerji eksenli dönüşümlerin dinamiklerini açıklayan tartışmalar yapacağını açıklayarak, bu tartışmalar ve bu çerçevede ortaya çıkacak çözüm önerilerinin Avrasya'nın istikrar ve kalkınmasına katkı sağlamasını diledi.

Açılış konuşmalarını takiben verilen aradan sonra, kongrenin açılış töreninin davetli konuşmacısı,

қаржы және энергетика конгресінің (EFE) биыл үшіншісі ұйымдастырылып отырғанын еске салды. Конгресіміздің барлық дайындық және жоспарлау кезеңдерінде үлкен қолдау көрсетіп, демеу болған Өкілетті кеңес төрағасы профессор, доктор Муса Йылдыз бен Өкілетті кеңестің аса құрметті мүшелеріне, сондай-ақ Қожа Ахмет Ясауи атындағы Халықаралық қазақ-түрік университетінің бүкіл қызметкерлеріне шексіз алғыстарын білдірді. Қаржылық демеу жасаған Түрік ынтымақтастық және үйлестіру агенттігі (TİKA) мен Түрік әуе жолдарына және бұл мекемелердің өкілдеріне алғыс айтып, конгреске қолдау көрсеткен Докуз Eylül университеті, Нийде Өмер Халисдемир университеті және КИМЭП Университетіне ризашылығын білдірді. Конгрестің екі күнге созылатынын және 9 елден 90-нан астам ғалым Еуразия аймағындағы экономикалық, қаржы, сауда, саяси және энергетикалық өзгерістер динамикасы сараланып, талқыға түсетінін айтты. Бұл пікірталастар мен осы тұрғыда ұсынылатын шешімдер Еуразияның тұрақтылығы пен дамуына үлес қосатынына сенім білдірді.

Ашылу баяндамаларынан кейін болған үзілістен соң конгреске шақырылған арнайы баяндамашы, Түркияның мақтанышы, Нобель сыйлығының иегері профессор, доктор Азиз Санжар сөз сөйледі. Ол өз сөзінде Халықаралық экономика, қаржы және энергия конгресін (EFE 2018) өткізген Ахмет Ясауи университеті

Türkiye'nin gururu, Nobel Kimya Ödülü'nün Sahibi Sayın Prof. Dr. Aziz Sancar konuşmasına başladı, ve öncelikle Uluslararası Ekonomi, Finans ve Enerji Kongresi'ni (EFE 2018) düzenleyen Hoca Ahmet Yesevi Üniversitesi Avrasya Araştırma Enstitüsü ile destekleyen ve sponsor olan kuruluşlara teşekkür etti. Türkiye ve Türk Dünyasına duyduğu güçlü sevgiden dolayı EFE 2018 kongresine davetli konuşmacı olarak katılma teklifini kabul ettiğini ifade etti. EFE 2018 kongresine katılmasının nedenlerini anlatırken, Kongre'nin Kazakistan'da, Almatı'da düzenleniyor olmasının, çocukken hep özlemini çektiği ata yurdunu görme imkânını sağlaması nedeniyle de oldukça heyecan verici olduğunu ve kendisi açısından çok onur verici bir hadise olduğunu dile getirdi. Bu çerçevede, 'kongre organizasyonunda emeği geçen Kazak ve Türk kardeşlerime ve bütün Türk Dünyasındaki kardeşlerime bu etkinlik için teşekkür ediyorum' ifadelerini kullandı.

Konuşmasının devamında Sancar, iki yıl önceki bir konuşmasında, Türkiye ve Müslüman âleminin bilime son 500 yıldır fazla katkı sağlayamadığını belirttiğini ancak bunun bir eleştiriden çok bir durum tespiti olarak algılanması gerektiği görüşünde olduğunu ifade etti. Ondan önceki dönemde ise Orta Asya'nın bilimin merkezi olduğunu dünyaca ün-

Еуразия ғылыми-зерттеу институты мен бұл іс-шараға қолдау көрсетіп, демеушілік жасаған бүкіл мекемелерге алғысын білдірді. Жүрегінде Түркия мен түркі әлеміне деген ерекше ыстық сезім бар болғандықтан, EFE 2018 конгресіне қатысуға ұсынысты аса қуанышпен қабыл алғанын айтты. EFE 2018 конгресінің Қазақстанның Алматы қаласында ұйымдастырылуы бала кезінен бері сағынып, аңсап жүрген атамекенді көру мүмкіндігін ұсынғаны үшін ерекше тебіреніс пен толғанысқа толы оқиға болғанын айтты. Сөз соңында конгресті ұйымдастыруға атсалысқан қазақ және түрік бауырларына, сондай-ақ барша түркі жұртына үлкен алғысын білдірді.

Сөзін жалғастыра келе Санжар екі жыл бұрын Түркияға жасаған сапарында сөз сөйлеп, Түркия мен мұсылман әлемі соңғы 500 жылда әлемдік ғылымға елеулі үлес қоспағаны жайлы айтқанын түсіндірді. Алайда бұл сын айтудан гөрі істің мән-жайын баяндау ретінде қабылдануы тиіс деген пікір айтты. Белгілі тарихшылар өз еңбектерінде бұдан бұрын Орталық Азия аймағы ғылымның орталығы болғаны жайлы жазғанын тілге тиек етті. 750-1250 жылдары Орталық Азия аймағынан әлемге танымал әл-Бируни, Ибн Сина, әл-Фараби,

lû tarihçilerin yazdığını dile getirdi. 750-1250 yılları arasında Orta Asya'dan herkesin tanıdığı El-Biruni, İbn-i Sina, Farabi, Buhari, Ahmet Yesevi, Yusuf Has Hacib, Rizali, Gazali ve daha birçok ismin yer aldığı âlimlerin çıktığını ve bunun da gurur duyulacak bir miras olduğunu bu eserinde yazdığını vurguladı. Fakat o zamanlar ile günümüz arasındaki bu farkın nereden kaynaklandığını hakkında sorular sormamız gerektiğini ifade etti.

Prof. Dr. Aziz Sancar dünya üzerindeki diğer medeniyetler ile kendi medeniyetimizi karşılaştırdığımızda Çinliler ile benzer bir deneyime sahip olduğumuzu anlattı. Bu çerçevede, Çin'in de 12. yüzyılda bilimin bir diğer merkezi olduğunu ve daha sonraları gerilemeye başladığını belirtti. Ancak günümüzde Çin'in dünyanın en büyük ikinci ekonomisi konumunda olduğunu ve Türk Dünyası'nın ise dünya sıralamasında gerilerde kaldığını dile getirdi. Bilim alanında ise Türk Dünyası'nın Nobel ödülünü 2015 yılında aldığını, ve oldukça büyük nüfusa sahip olmasına rağmen Çin'in de ilk Nobel ödülünü yine aynı yıl alabildiğini aldığını vurguladı. Fakat Çinli bilim adamlarının önümüzdeki 20 yıl içerisinde Nobel ödülü almada büyük bir patlama yapabileceğine inandığını belirtti. Bunun sebebinin, Çin'in 1980'li yılların ortasından başlayarak uygulamaya koyduğu açık kapı politikası ile birçok Çinli bilim adamı ve öğrencinin Amerika ve Batılı ülkelere giderek pek çok alanda bilime katkı sağlaması olduğunu anlattı. Örnek olarak, günümüzde bilimsel çalışmaların neredeyse %30'unun Çinli bilim adamları tarafından yayınlandığını dile getirdi. Benzer biçimde, 2016 yılı itibarıyla kendi kimya öğrenci grubundaki 5 öğrencinin hepsinin Çinli olduğunu vurguladı.

Türk dünyasının bu noktada Çin'in gerisinde kaldığını, ve neleri doğru yapmalıyız sorusunun sorulması gerektiğini dile getirdi. Öte yandan Prof. Aziz Sancar, Doğu Türkistan'dan Balkanlar'a kadar uzanan Türk Dünyası'ndaki bilimsel eğitimin gelişmesine elinden geldiği kadar yardım ettiğini ifade etti. Kendi laboratuvar ekibi içinde beş Türk, üç Amerikalı, dört Çinli'nin bulunduğunu, bunların arasında birer Doğu Türkistanlı, İzmirli, Ankaralı, Mardinli, Kayserili ve Azerbaycanlı'nın olduğunu belirterek kendi laboratuvarında Türk Dünyası'ndan genç bilim adamlarının çalıştığını ifade etti. Konuşmasının sonunda Türk Dünyası'nın bilimde ilerlemesi için ancak 'neler yapılabilir' sorusuna gerçekçi yanıtların aranması ile Çin ve Batılı ülke-

л-Бұхари, Қожа Ахмет Ясауи, Жүсіп Баласағұни, Ризали, Ғазали және басқа көптеген ғалымның шыққанын айтып, бұл мақтанарлық мұра екенін атап өтті. Бірақ бұрынғы кез бен қазіргі кездің айырмашылығы неде екенін түсінуіміз қажет екенін айтты.

Профессор, доктор Азиз Санжар біздің өркениетті әлемнің басқа өркениеттерімен салыстыра отырып, қытайларға ұқсас тәжірибеміздің бар екенін айтты. Бұл тұрғыда Қытай да XII ғасырда ғылым орталығы болғанын, бірақ содан кейін артта қала бастағанын айтты. Алайда, бүгінгі таңда Қытай әлемдегі екінші ірі экономика болып табылатынын, түркі әлемі болса артта қалғанын тілге тиек етті. Түркі әлемі ғылым саласындағы Нобель сыйлығын 2015 жылы алғанын және халқының саны мен ұзын-сонар тарихына қарамастан Қытай елі де Нобель сыйлығын дәл сол жылы алғанын айтты. Қытайда өте үлкен халық болғанымен, сол жылы тағы да Нобель сыйлығын алды. Бірақ қытайлық ғалымдар алдағы 20 жылда Нобель сыйлығын барлық салаларда алуы мүмкін екенін айтты. Себебі 1980-ші жылдардың ортасынан бастап жүзеге асыра бастаған ашық есік саясаты арқасында Қытайдың көптеген ғалымдары мен студенттері АҚШ пен Еуропа елдеріне барып, түрлі салаларда ғылымға үлес қосқанын айтты. Мысалы, бүгінде ғылыми жұмыстардың 30%-ға жуығы қытай ғалымдары тарапынан жарияланғанын тілге тиек етті. Сол сияқты, 2016 жылдан бастап химия пәні бойынша халықаралық олимпиадаға қатысқан АҚШ құрама командасының бес оқушысы да қытай болғанын атап өтті.

Түркі әлемі Қытайға қарағанда артта қалғанын және бұл мәселені еңсеру кезінде нені дұрыс жасауымыз қажет екенін анықтау керек. Сонымен қатар, профессор Азиз Санжар Шығыс Түркістаннан Балқанға дейінгі аймақты алып жатқан түркі әлемінде ғылыми білімнің дамуына қолынан келгенше үлес қосатынын айтты. Зертханасында бес түрік, үш америкалық және төрт қытай бар екенін, олардың ішінде Шығыс Түркістан, Измир, Анкара, Мардин, Кайсери және Әзірбайжаннан келген студенттер жұмыс істейтінін айтты. сондай-ақ түрік әлемінен жас ғалымдар өз зертханаларында жұмыс істейді. Сөз соңында түркі әлеміне ғылымда алға басу үшін не істеу қажет деген сұраққа шынайы жауап іздеу арқылы Қытай және Батыс елдерімен ғылым саласында бәсекелестікке түсе аламыз деп түйіндеді.

лерle bilim alanında rekabet edebileceğimizi sözlerine ekledi.

Sayın Prof. Dr. Aziz Sancar'ın konuşmasının ardından başlayan Genel Oturum'da Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Muhsin Kar "Reel ve Finansal Ağırlık Merkezlerindeki Ayrışmanın Küresel Ekonomi Yönetişimine Etkileri", Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nden, Doğu Akdeniz Üniversitesi öğretim üyesi Prof. Dr. Vedat Yorucu, "Doğu Akdeniz'deki Hidrokarbon Zenginlikleri ve Bölgesel İşbirliği", Necmettin Erbakan Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölüm Başkanı Prof. Dr. Murat Çemrek "Hegemonyaya Hücum: Çin ve ABD Arasında Enerji Politik Ekonomisi", Dr. Volkan Özdemir "Uluslararası Ekonomi Politik Düzende Değişim: Petro-Yuan Sistemi ve Jeopolitik Etkileri" konularında bildirilerini sundular.

EFE 2018 süresince, Genel Oturum ve devamındaki diğer 15 oturum boyunca aralığında Türkiye, Kazakistan, Amerika Birleşik Devletleri, Azerbaycan, Hindistan, Güney Kore, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, Libya, Gürcistan olmak üzere toplam 9 ülkeden, 50 farklı kurumdan 70 tebliğ ile 90 akademisyen ve uzman ekonomi, finans ve enerji alanlarında birçok konuyu tartıştı. Bu çerçevede, Avrasya'daki enerji dinamikleri, Enerji Politikaları ve Küresel Gelişmeler ele alınarak ülke bazlı analizler sunuldu. Ayrıca finansal piyasalarda rekabet ve düzenleme, gelişmekte olan ülkelerin ekonomik ve finansal zafiyetleri, gelişmekte olan piyasalarda likidite riski, merkez bankacılığında zorluklar ve para politikası konuları incelendi. Buna ek olarak para politikası ve maliye politikası arasında etkileşimler, jeopolitik kaymaların gelişmekte olan piyasalara etkileri ve Orta Asya ile Avrasya'da ekonomik bölgeselleşme konularında analizler yapıldı ve geleceğe dair değerlendirmeler yapıldı.

Kongre süresince "Gylym Ordasy" Merkez Bilimsel Kütüphanesi Nadir Kitaplar, El Yazması Eserler ve Edebiyat Bölümü "Kazakistan'daki Türkçe Nadir ve El Yazması Eserlerin Sergisi" başlıklı kitap sergisini düzenleyerek EFE 2018 Kongresine ayrı bir renk kattı.

Kongrenin son gününde Kazakistan'ın eski başkenti ve en büyük şehri Almatı'yı tanıtan kültürel bir gezi düzenlendi. ■

Профессор, доктор Азиз Санжар сөз сөйлеп болғаннан кейін басталған пленарлық отырыста Нийде Өмер Халисдемир университетінің ректоры профессор, доктор Мухсин Кар «Нақты және қаржы секторларындағы өзгерістердің жаһандық экономиканы басқаруға әсері», Солтүстік Кипр Түрік Республикасынан Шығыс Жерорта теңізі университетінің оқытушысы профессор, доктор Ведат Йоруджу «Шығыс Жерорта теңізіндегі пайдалы қазбалар мен аймақтық ынтымақтастық», Неджметтин Эрбакан университеті Халықаралық қатынастар факультетінің деканы профессор, доктор Мұрат Чемрек «Гегемонияға шабуыл: Қытай мен АҚШ арасындағы энергетикалық саяси экономика», доктор Волкан Өздемир «Халықаралық экономикалық-саяси жүйедегі өзгерістер: Петро-Юань жүйесі және геосаяси әсері» тақырыптарында баяндама жасады.

EFE 2018 аясында өткізілген пленарлық отырыс пен 15 отырыста Түркия, Қазақстан, АҚШ, Әзірбайжан, Үндістан, Оңтүстік Корея, Солтүстік Кипр Түрік Республикасы, Грузия сияқты 9 елден, 50 түрлі мекемеден 70 баяндама жасаған 90 ғалым мен сарапшы экономика, қаржы және энергия салаларында көптеген мәселені талқылады. Еуразиядағы энергетикалық динамика, энергетика саясаты және жаһандық өзгерістер қарастырылып, мемлекеттерге қатысты талдау жасалды. Сонымен қатар, қаржы нарықтарындағы бәсекелестік пен реттеу, дамушы елдердегі экономикалық және қаржылық әлсіздік, дамушы нарықтардағы өтімділік тәуекелі, орталық банк ісіндегі мәселелер және ақша-несие саясаты зерделенді. Бұған қоса, ақша саясаты мен фискалдық саясат арасындағы өзара әрекеттесулер, геосаяси өзгерістердің дамушы нарықтарға әсері және Орталық Азия мен Еуразиядағы экономикалық аймақтандыру мәселелері талданып, болашаққа қатысты баға берілді.

Конгресс барысында «Ғылым ордасы» Орталық ғылыми кітапханасының Сирек кездесетін кітаптар, қолжазбалар және әдебиет бөлімі «Қазақстандағы түркіше сирек кездесетін кітаптар мен қолжазбалар көрмесі» атты кітап көрмесін ұйымдастырып, EFE 2018 Конгресіне айрықша өң берді.

Конгрестің соңғы күнінде Қазақстанның бұрынғы астанасы мен ең үлкен қаласы Алматының көрікті жерлерін аралау мақсатында мәдени экскурсия ұйымдастырылды. ■

29.03.2018 TARİHİNDE AVRASYA ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ ARAŞTIRMACILARINDAN DANIYAR NURBAYEV "BAITEREK HOLDİNGİ'NİN GELİŞİM SÜRECİ" KONULU SEMİNER VERDİ.

29 НАУРЫЗ 2018 Ж. ЕУАЗІЯ ҒЫЛЫМИ-ЗЕРТТЕУ ИНСТИТУТЫНЫҢ ҒЫЛЫМИ ҚЫЗМЕТКЕРІ ДАНИЯР НҰРБАЕВ «БӘЙТЕРЕК ХОЛДИНГІНІҢ ДАМУ ҮДЕРІСІ» АТТЫ СЕМИНАР ӨТКІЗДІ.

Daniyar Nurbayev seminerinde "Baiterek" holdinginin 2013 yılında Cumhurbaşkanlığı Kararı uyarınca şirketlerin yönetimini optimize etmek için kurulduğunu ifade etti. Holdingin amaçları arasında 1) Ekonominin birin-

Данияр Нұрбаев өз семинарында «Бәйтерек» холдингі 2013 жылы президент жарлығымен компанияларды басқаруды ыңғайластыру мақсатында құрылғаны жайында сөз қозғады. Холдингінің алға қойған мақсаттарының ішінде: 1) Экономиканың шикізаттық емес секторларын дамыту; 2) кәсіпкерлік секторын дамыту; 3) шикізаттық емес өнімдердің экспортына қолдау көрсету; 4) инновациялық дамыту сияқты маңызды мәселелер бар екенін атап өтті. «Бәйтерек» холдингінің негізгі міндеттері Қазақстан-2050 даму стратегиясын ынталандыру және стратегияның алға қойған мақсаттарына жету жолындағы жобаларды жүзеге асыру екендігін тілге тиек еткен Нұрбаев, «Бәйтерек» холдингінің 11 ірі компанияны өз басқаруында біріктіріп отырғанына тоқталды.

Сонымен қатар Данияр Нұрбаев, «Бәйтерек» холдингінің Қазақстанның экономикасында айтарлықтай рөл ойнайтынын баса айтты. Мысал ретінде 2017 жылғы мәліметтерге сай «Бәйтерек» холдингінің активтері шамамен 4 103 триллион теңгені құрағанын айтып өтті. Осы себептен «Бәйтерек» холдингінің тиімді басқару жүйесі

cil olmayan секторлерінің дамуы; 2) Ішкі нарық секторын дамыту; 3) Бірінші нарық секторын дамыту; 4) Ішкі нарық секторын дамыту; 5) Ішкі нарық секторын дамыту. "Baiterek" холдингінің міндеті 2050 Қазақстан Республикасының даму стратегиясын қолдау болып табылады. "Baiterek" холдингінің міндеті 2050 Қазақстан Республикасының даму стратегиясын қолдау болып табылады. "Baiterek" холдингінің міндеті 2050 Қазақстан Республикасының даму стратегиясын қолдау болып табылады.

Семинардың барысында Данияр Нұрбаев "Baiterek" холдингінің Қазақстандағы экономикадағы басым ролін атап өтті. Оның айтуынша, 2017 жылғы деректерге сәйкес "Baiterek" холдингінің активтерінің жалпы құны 4.103 трильон теңгеге жетті. Бұл "Baiterek" холдингінің тиімді басқару және даму стратегиясының нәтижесі. "Baiterek" холдингінің міндеті 2050 Қазақстан Республикасының даму стратегиясын қолдау болып табылады.

Данияр Нұрбаев, "Baiterek" холдингінің басқарушы директоры, "Baiterek" холдингінің Қазақстандағы экономикадағы басым ролін атап өтті. Оның айтуынша, 2017 жылғы деректерге сәйкес "Baiterek" холдингінің активтерінің жалпы құны 4.103 трильон теңгеге жетті. Бұл "Baiterek" холдингінің тиімді басқару және даму стратегиясының нәтижесі. "Baiterek" холдингінің міндеті 2050 Қазақстан Республикасының даму стратегиясын қолдау болып табылады.

мен тұрақтылығы ел экономикасы үшін стратегиялық маңызға ие деген байлам жасады. Сондай-ақ, «Бәйтерек» холдингінің тұрақты даму стратегиясы, дағдарыстың алдын алу, шағын және орта кәсіпкерлікті қолдау сынды тағы да басқа маңызды мемлекеттік бастамаларды жүзеге асырып жатқанын мәлімдеді.

Данияр Нұрбаев, «Бәйтерек» холдингі ел экономикасындағы жалпыға ашық мәліметтердің таратылмауы, төмен өнімділік сияқты мәселелердің себебінен жиі сынға ұшырайтынын жайлы айтты. Сындардың арасында мемлекет тарапынан асыра бақылау жүйесі экономикалық дамуды тежеу мүмкіндігі жоғары екендігіне және дамыған елдермен қарқынды даму үстіндегі елдердің экономикасындағы ұлттық компаниялардың үлесі өте төмен деген көзқарастардың қалыптасуына да тоқталды. Алайда аталмыш сындардың басым көпшілігі негізсіз деген пікірін білдірген Нұрбаев, «Бәйтерек» холдингі және оның құрамындағы компаниялардың шетелдік алдыңғы қатарлы бақылау компанияларының тексеруінен тұрақты түрде өтетіні және қаржылай мәліметтердің әрдайым ашық түрде жарияланатынын айтып өтті. Данияр Нұрбаев, ел экономикасындағы «Бәйтерек» холдингінің рөлінің бүгінгі таңда аса маңызды екенін және дамушы елдерде мұндай тәжірибе кеңінен

nünde görüşlerin yer aldığını ifade etti. Ancak, söz konusu eleştirilerin büyük ölçüde asılsız olduğu yönünde görüş bildiren Nurbayev, "Baiterek" holding ve bünyesinde bulunan bütün şirketlerin, önde gelen yabancı denetim şirketlerinin denetimlerinden düzenli olarak geçtiğini ve mali bilgilerin her zaman açık olduğunu belirtti. Daniyar Nurbayev, ülke ekonomisinde "Baiterek" holdingin rolünün bugün için çok önemli olduğunu ve gelişmekte olan ülkelerde yaygın olarak uygulandığını söyledi.

қолданылатынын айтты.

Семинар соңында қатысушылар Қазақстан экономикасы мен «Бәйтерек» холдингі жөнінде көкейтесті сұрақтарын қойып өзара пікір алмасты. ■

Seminerin sonunda, katılımcılar Kazakistan ekonomisi ve Bayterek holdingi hakkında çeşitli sorular sorarak, görüş alışverişinde bulundular. ■

30 MART 2018 TARİHİNDE AVRASYA ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ'NDE "ORTA ASYA'NIN GELECEĞİNE DAİR VİZYONLAR: 2030 VE ÖTESİ" KONUSU ÇALIŞTAY DÜZENLENDİ.

2018 ЖЫЛДЫҢ 30-НАУРЫЗЫНДА ЕУРАЗИЯ ҒЫЛЫМИ-ЗЕРТТЕУ ИНСТИТУТЫНДА «ОРТАЛЫҚ АЗИЯНЫҢ КЕЛЕШЕГІНЕ ҚАТЫСТЫ БОЛЖАЛДАР: 2030 ЖӘНЕ ОДАН KEЙІН» АТТЫ ТАҚЫРЫПТА ДӨҢГЕЛЕК ÜSTEL ҰЙЫМДАСТЫРЫЛДЫ.

"Orta Asya'nın Geleceğine Dair Vizyonlar: 2030 ve ötesi" adlı çalıştayda ana hatlarıyla bölgedeki ekonomik, enerji, sosyal ve siyasi

«Орталық Азияның келешегіне қатысты болжалдар: 2030 және одан кейін» атты дөңгелек үстелдің негізгі тақырып аясы аймақтағы экономикалық, энергетикалық, әлеуметтік және саяси өзгерістер тұрасында болып, түрлі тақырыптарда сан қилы пікірлер мен көзқарастар талқыланды. Бұлардың ішінде Өзбекстан мен Түркменстан арасында газ тасымалы инфрақұрылымының Еуропа Одағының (ЕО) Орталық Азияға қатысты стратегиясына әсері, қалалардың тұрақты дамуының маңызды факторлары және Орталық Азияда энергетикалық қауіпсіздікті бағалау сияқты тақырыптарды ерекше атап өтуге болады. Шараның басты мақсаты Орталық Азия аймағында орын алып жатқан күнделікті өзгерістерді зерттеу және болашаққа қатысты пікірлерді сарапшы мамандар арасында талқылайтын платформа құру болатын.

Дөңгелек үстелді Еуразия Ғылыми зерттеу институты директоры доцент, доктор Вакур

gelişmeler ele alınmış olup çeşitli konularda görüşler bildirilmiştir. Bunlar arasında Özbekistan ve Türkmenistan arasında gaz ulaşım altyapısının Avrupa Birliği'nin (AB) Orta Asya stratejisine etkisi, şehirlerin sürdürülebilir kalkınmasının önemli faktörleri ve Orta Asya'da enerji güvenliğinin değerlendirilmesi gibi konular gösterilebilir. Çalıştayın amacı Orta Asya bölgesinde yaşanan güncel olayların incelenmesi ile geleceğe dair muhtemel vizyonların, alanında uzman kişiler tarafından tartışılmasına bir platform oluşturmaktır.

Çalıştayın açılış konuşmalarını Avrasya Araştırma Enstitüsü Müdürü Doç. Dr. Vakur Sümer yapmıştır. Sümer, konuşmasına, Asya ve Avrupa'daki farklı ülkelerden gelen katılımcılara teşekkür ederek başladı. Enstitü'nün Uluslararası Hoca Ahmet Yesevi Türk-Kazak Üniversitesi'ne bağlı olduğunu ve üniversitenin misyon ve vizyonu doğ-

Сүмер ашылу сөзімен ашып берді. Сүмер өз баяндамасын, Азия мен Еуропадан келген қатысушыларға алғысын білдірумен бастады. Институт тарапынан өткізілген шаралар туралы қысқаша мағлұмат беріп, халықаралық қазақ-түрік университетіне қарасты екенін және университеттің миссиясы мен стратегиялары аясында жұмыстар атқаратынын айтып өтті. Институт ең алдымен академиялық зерттеулерге басымдық танытып, осы бағытта түрлі ғылыми жұмыстарды жариялап, семинар, дөңгелек үстел, конференция сынды шараларды ұйымдастырып тұратынына тоқталды. Осы өткізіліп жатқан дөңгелек үстел жиынында «Орталық Азияның келешегіне қатысты болжалдар: 2030 және одан кейін» атты тақырып аясында жасалған баяндамалар жинақ ретінде жарияланатынын да еске салды.

Сингапур ұлттық университеті Энергетикалық зерттеулер институтынан доктор

rultusunda çalışmalarını sürdürdüğünü ifade etti. Enstitü'nün faaliyetleri arasında akademik çalışmalara öncelik verildiğini, bu kapsamda çeşitli akademik çalışmaların yayımlandığını belirtmenin yanı sıra seminer, çalıştay ve konferans gibi etkinliklerinde düzenlendiğini dile getirdi. Düzenlenen çalıştayda "Orta Asya'nın Geleceğine Dair Vizyonlar: 2030 ve ötesi" konusunda kabul edilen bildirilerin biraraya getirilerek bir kitap halinde yayınlanacağını açıkladı.

Singapur Ulusal Üniversitesi Enerji Araştırmaları Enstitüsü'nden Dr. Dina Azhgaliyeva "Orta Asya'da Enerji Güvenliği: Avrupa Enerji Stratejisine Jeopolitik Etkileri" başlıklı bildirisinde enerji güvenliği kavramının ülkeden ülkeye değişebileceğini ve bu bağlamda arz ile talep dengesinin iyi ayarlanması gerektiğini belirtti. Orta Asya ülkelerinin enerji ihracatında en büyük ortaklarının Çin ve AB olduğunu ifade etti. Çin ile enerji alanında ilişkilerin bölgeye sınır komşusu olması nedeniyle düzenli ve sorunsuz gittiğini, AB'nin ise coğrafi uzaklığını belli sorunlara yol açabildiğini dile getirdi. Azhgaliyeva bu noktada sadece Çin'e bağımlı kalınmasının enerji güvenliği açısından bölge ülkeleri adına

Дина Ажигалиева «Орталық Азияда энергетикалық қауіпсіздік: Еуропа энергетикалық стратегиясына геосаяси ықпалы» атты жұмысында энергетикалық қауіпсіздік терминінің әр елде қолданылу аясы әр түрлі екендігін және осы орайда ұсыныс және сұраныс арасындағы тепе-теңдікті жіті бақылауда ұстау қажеттігін айтты. Орталық Азия елдерінің энергия экспортында ең ірі тұтынушы елдер Қытай және ЕО мемлекеттері екенін атап өтті. Қытаймен энергетикалық қарым-қатынастар аймаққа көршілес болғандықтан тұрақты түрде және қандай да бір мәселе тумастан жалғасып келе жатқанын, ЕО-ның географиялық тұрғыдан алыста орналасуы арақатынастарда бірқатар мәселелер тудырып жатқанына тоқталды. Ажигалиева осы бағытта тек ғана Қытайға тәуелді болу энергетикалық қауіпсіздік тұрғысынан аймақ елдері арасында келешекте бір қатер тудыруы мүмкін екендігін және осы себептен экспорт саласын кеңейту қажеттілігін баса айтты. Осы орайда транзит елдердің саяси тұрақтылығының маңызды екендігін тілге тиек еткен Ажигалиева, Орталық Азия мен ЕО арасында орналасқан елдердің саяси тұрақтылық көрсеткіштері жайлы мағлұматтармен бөлісті. ЕО-ның энерге-

gelecekte risk oluşturabileceğini ve bu yüzden ihracat profilini genişletmesi gerektiğini vurguladı. Bu bağlamda transit ülkelerin politik istikrarının önemli olduğunu dile getirerek Orta Asya ile AB arasında yer alan ülkelerin politik istikrar endeksleri hakkında bilgiler sundu. AB'nin enerji stratejilerinde risk faktörlerinin hesaplanmasında transit ülkelerdeki politik istikrarında ele alınması gerektiğini böylece risk faktörlerinin daha gerçekçi olarak görülebileceğinin altını çizerek konuşmasını bitirdi.

Taşkent şehrinde bulunan Dünya Ekonomisi ve Diplomasisi Üniversitesi'nden doktora öğrencisi Madina Abdullaeva "Şehirlerin Sürdürülebilir Kalkınmasının Özbekistan'ın Sosyo-Politik İstikrarı İçin Önemi" konulu bildirisinde, ana hatlarıyla Özbekistan'ın artan nüfusu ile sanayi bölgelerinin büyük şehirlerde yoğunlaşmasının şehirleşme planları açısından belirli zorluklara sebebiyet verdiğini ifade etti. Abdullaeva, gelişmiş ve gelişmekte olan bazı ülkelerin kentleşme modellerini karşılaştırmalı analizi üzerine bilgiler vermenin yanı sıra bu modellerin Özbekistan'da uygulanabilirliği hakkında görüşlerini paylaştı. Özbekistan'ın şehircilik

тикалық стратегиясында тәуекел факторларының есептелуінде транзит елдердегі саяси тұрақтылықтың да назарға алыну қажеттілігін айтып, осылайша тәуекел факторларының шынайылығы арта түседі деген оймен өз баяндамасын аяқтады.

Таşkент қаласында орналасқан Әлем экономикасы және дипломатиясы университетінің PhD студенті Мадина Абдуллаева қалалардың тұрақты дамуының «Өзбекстанның әлеуметтік-саяси тұрақтылығы үшін маңыздылығы» атты баяндамасында жалпы Өзбекстанда халық санының артуымен өндіріс аймақтарының үлкен қалаларда көптеп шоғырлануы урбанизация кенттену жобаларының жүзеге асырылуында біршама қиындықтарға жол ашатынын айтты. Абдуллаева, дамыған және дамушы кейбір мемлекеттердің кенттену үлгілерін салыстырмалы талдау жасай отырып, осы үлгілердің Өзбекстанда да қолданысқа енгізуге болады деген пікірін айтты. Өзбекстанның кенттену құрылымындағы ең маңызды мәселелерінің бірі үлкен қалалардың дамуына баса назар аударылып, шағын және орта қалалардың дамуына жеткілікті дәрежеде көңіл бөлінбегендіктен тұрақты түрде даму

ярасындағы ең өнeмлі сoрунлардан бiрiсiнiн гeнeлдe бүйүк шeхiрлeрiн кaлкындырылмaсы вe oртa вe күйүк өлчeктeкi шeхiрлeрiн гeлiшiмiнe iсe yетeрiнцe iлгi гөстeрiлмeмeсi нeдeнiылe дүзeнлi oларaк гeлiшeмeмeсi oлдұғынa iлeттi. Бiрлeшмiш Мiллeтлeр’iн кaынарлaрына гөрe Öзбeкiстан’дa кeнтлeшмe oрaныннa сaдeцe %40 сeвиeсiндe кaлмaсыннa бu aнлaышын бiр сoнуцу oлдұғынa бeлiрттi. Oртa вe күйүк шeхiрлeрдeкi yетeрciz iш iмкaнлaры нeдeнiылe бүйүк шeхiрлeрe гөчүн кeнтсeллeшмe прoжeлeрiнe eк сoрунлар oлуштырaбiлдiгiнi дилe гeтiрдi. Бу сoрунун чөзүлмeсi кoнуcундa Öзбeк хөкүмeтiнiн сaныaй бөлгeлeрiнiн кaлкындырылмaсына yөнeлiк гөстeрдiгi iлгi вe дeстeгiн oртa вe күйүк шeхiрлeрe aдil өлчүлeрдe гөстeрiлмeсi гeрeктiгi yөнүндe гөрүшeрiнi бiлдiрдi.

Флoрaнсa шeхiрiндeкi Аврyпa Унiвeрcитeсi’н-дeн Jаnис Bаlодис “Öзбeкiстан вe Түркмeнiстан aрасындa гaз улaшым aлтыapыcыннa Аврyпa Бiрлiгi’нiн Oртa Aсыa стрaтeжисинe eткisi” кoнулу бiлдiрiсiндe aнa хaтлaрыылa AB’нiн

мүмкiндiгiнe иe бoлa aлмaй oтырғaнын aйтты. БҰҰ мaлiмeттeрiнe сaй Öзбeкiстaн-дa кeнттeнy көрсeткiшi бap бoлғaны 40% шaмaсындa бoлуын oсы сeбeптeрдeн дeп көрсeттi. Oртa жәнe шaғын қалалардағы жұмыс oрындaры жeткiлiксiздiгiнeн үлкeн қалаларға мигрaцияның кeнттeнy жoбaлaрына қoсымшa мaсeлeлeр тудыратынына тoқтaлды. Бұл мaсeлeнi түбeгeйлi шeшy үшiн Öзбeкiстaн үкiмeтi өндiрiс aймaқтaрын дaмытуға бaғыттaлғaн нaзaры мeн қoлдaуын шaғын жәнe oртa қалаларға дa әдiлeттi түрдe көрсeтiлуi кeрeк дeгeн ойын бiлдiрдi.

Флoрeнциядaғы Еурoпa унiвeрcитeтiнeн кeлгeн қaтысушы Янис Bалодис, «Öзбeкiстaн мeн Түркмeнiстaн aрасындa гaз тaсымaлы инфрaқұрылымының ЕО-ның Oртaлық Aзия стрaтeгиясына әсeрi» атты бaяндaмaсындa ЕО-ның Oртaлық Aзия стрaтeгиясының тaрихи үдeрiсi мeн өзгeрiстeрi турaлы түрлi мaлiмeттeр ұсынды. ЕО мeн Oртaлық Aзия eлдeрi aрасындaғы қaрым-қaтынастардa энeргия саласының eң

Орта Азия стратегияsinin тарихsel сүреци ile геçirdiđi деđишмелер hakkında çeшитли билгилер sundu. AB ile Орта Азия үлкелери arasındaki ilişkilерде енерџи alanının en önemli konulardan birisi olduđunu belirtti. Özbekistan ve Türkmenistan arasında газ sahalarının araştırılması ve ulaşım altyapısının geliştirilmesinin özellikle Sarygamysh gölü çevresinde yoğunlaştırılmasının önemli olduđu yönünde görüşlerini bildirdi. Bu bağlamda yeni keşfedilecek olan газ sahalarının bölgenin енерџи politikaları açısından stratejik önemini artırabileceđini dile getirdi.

Avrasya Araştırma Enstitüsü Uzman Araştırmacılarından Dauren Aben "Орта Азия'nın Geleceđi: Çevresel Sorunlar" konulu bildirisinde genel olarak Орта Азия bölgesinin karşılaşmakta olduđu çevresel sorunlar hakkında билгилер sundu. Çevresel sorunların çözülmesinde yapılacak olan işbirliklerinin bölge ülkeleri arasındaki entegrasyona katkıları konusuna değindi. Орта Азия'da ülkeler arası entegrasyon konusunda öncelikle bölge içi işbirliğinde ideal ortamın tasvirinin yapılması gerektiđini ve bu koşullara ulaşılmasının önündeki engellerin belirlenmesinin gerektiđini bildirdi. Ekolojik sorunlar konusunda bölge içi işbirliğinde 1990'ların başında Aral Denizi'nin kuruması konusunda Kazakistan ve Özbekistan arasında belli anlaşmalara imza atılmasına rağmen pratikte fazla ortak hareket edilmediđini vurguladı. Bu konuda Kazakistan ile Özbekistan'ın birbirinden ayrı çabaladıđını ifade etti. Günümüzde bölge ülkelerine ek olarak AB ve Dünya Bankası gibi uluslararası kurumların da çevresel sorunların çözülmesine yardımcı olduđunu lakin bu girişimlerinde sadece belli sorunlara odaklanmasının Орта Азия'daki çevresel sorunlara genel bir çözüm önerisi getiremediđini sözlerine ekledi.

Çalıştay, katılımcıların Орта Азия'nın geleceđini ilgilendiren ekonomik, енерџи, sosyal ve siyasi gelişmeler üzerindeki görüş alışverişinin ardından sona ermiştir. ■

маңызды тақырыптардан бірі екенін атап өтті. Өзбекстан мен Түркменстан арасында газ салаларын зерттеу мен тасымалдау инфрақұрылымын дамыту әсіресе Сарыгамыш көлі төңірегінде болуы неліктен маңызды деген сұрақтарға қатысты өз пікірін білдірді. Осы орайда жаңадан табиғи газ кеніштерінің энергетикалық саясатты жүзеге асыруда стратегиялық маңызы арта түседі деген ойымен бөлісті.

Еуразия ғылыми-зерттеу институты аға ғылыми қызметкері Дәурен Әбен «Орталық Азияның келешегі: экологиялық мәселелер» атты баяндамасында жалпы Орталық Азиядағы маңызды экологиялық мәселелер жайын қозғады. Экологиялық мәселелердің шешімін табу жолындағы елдер арасындағы ынтымақтастық аймақ елдері арасындағы интеграцияға тигізетін әсері турасындағы өз ойымен бөлісті. Орталық Азияда елдер арасындағы интеграция мәселесі бойынша ең алдымен аймақ ішіндегі ынтымақтастыққа тиімді орта қалыптастыру қажеттілігі және осы жолдағы кедергілерді анықтау қажеттілігін айтып өтті. Экологиялық мәселелерде аймақ елдерінің өзара ынтымақтастығы 1990-жылдардың басында Арал теңізі бойынша Қазақстан мен Өзбекстан арасында нақты келісім-шарттарға қол қойылса да іс жүзінде айтарлықтай ортақ әрекет жүргізілмегенін атап айтты. Осы бойынша Қазақстан мен Өзбекстанның бір-бірінен бөлек жұмыстар атқарғанына тоқталды. Қазіргі таңда аймақ елдеріне қосымша ЕО және Бүкіләлемдік банк сияқты халықаралық мекемелердің экологиялық мәселелерді шешуде қолдау көрсететінін, алайда олар нақты бір проблемаларға басты назар аударып, Орталық Азиядағы экологиялық мәселелерді шешуде жалпы ұсыныс жасамағанын да атап көрсетті.

Дөңгелек үстел қатысушылары Орталық Азияның келешегіне қатысты экономикалық, энергетикалық, әлеуметтік және саяси оқиғаларға қатысты өзара пікір таластырып көзқарастарымен бөлісуінен кейін шара өз мәресіне жетті. ■

05.04.2018 TARİHİNDE AVRASYA ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ UZMAN ARAŞTIRMACILARINDAN DAUREN ABEN "KAZAKİSTAN'IN BEŞİNCİ ASKERİ DOKTRİNİ: YENİ BOYUTLAR VE YENİ ZORLUKLAR" BAŞLIKLİ SEMİNER VERDİ.

2018 ЖЫЛДЫҢ 5 СӘУІРІНДЕ ЕУРАЗИЯ ҒЫЛЫМИ-ЗЕРТТЕУ ИНСТИТУТЫНЫҢ АҒА ҒЫЛЫМИ ҚЫЗМЕТКЕРІ ДӘУРЕН ӘБЕН «ҚАЗАҚСТАННЫҢ БЕСІНШІ ӘСКЕРИ ДОКТРИНАСЫ: ЖАҢА АСПЕКТІЛЕР МЕН ЖАҢА МІНДЕТТЕР» АТТЫ СЕМИНАР ӨТКІЗДІ.

Дәурен Әбен семинарында Қазақстанның бесінші әскери доктринасының маңызды жаңалықтары мен бұл құжаттың Қазақстанның ішкі және сыртқы саясатына әсері туралы баяндады. Тәуелсіздік алғаннан бері Қазақстанның бесінші әскери доктринасының қабылданғанын мәлімдеген Әбен әскери доктринаның жиі өзгеруі негізінен аймақтағы саяси өзгерістер мен жаңа қауіп-қатерлердің пайда болуына байланысты екенін атап өтті. Сонымен қатар, бұған ел экономикасының жағдайы, әскери қуаттың өзгеруі және материалдық-техникалық жабдықталуы да себеп болғанын айқындады. Әбен Қазақстанның әскери доктриналары 1993, 2000, 2007 және 2011 жылдары қабылданғанын атап өтіп, қазіргі доктринаның 2017 жылы қабылданғанын тілге тиек етті.

Семинар барысында Дәурен Әбен Қазақстанда әскери бөлімдер туралы ақпараттың ұлттық қауіпсіздік аясында құпия сақталатындығын айтты. Бұл жөніндегі бар-

Dauren Aben seminerinde Kazakistan'ın beşinci askeri doktrininin ana yeniliklerini ve bu belgenin Kazakistan'ın iç ve dış politikası üzerindeki etkisini ortaya koyarak açıkladı. Belgenin Kazakistan'ın bağımsızlığından bu yana beşinci doktrini olduğunu belirten Aben, askeri doktrinin sık sık değişmesinin, esas olarak bölgedeki siyasi değişimlere, bölgedeki yeni risklerin ve tehditlerin ortaya çıkmasına bağlı olduğunu ifade etti. Aynı zamanda buna ülke ekonomisinin durumu, askeri gücündeki değişimler ve maddi teknik donanımların da sebep olduğunu belirtti. Kazakistan'ın askeri doktrinlerinin 1993, 2000, 2007 ve 2011'de kabul edildiğini açıklayan Aben, mevcut doktrinin 2017 yılında kabul edildiğini dile getirdi.

Seminerin devamında Dauren Aben, Kazakistan'da askeri birlikler konusunda belli bilgilerin ulusal güvenlik kapsamında gizli tutulduğunu ve korunmakta olduğunu

лық мәліметтер болжалды ақпарат екенін білдірді. Алайда, қызметке қабылдау шарттары, әскери қызметкерлерге жұмсалатын бюджеттік шығындар, вакцинация және т.б. денсаулық сақтау мәселелері жөніндегі есептерде келтірілген деректер негізінде әскери бөлімдердің шамамен алғандағы санын есептеуге болатынын айтты. Әбен Қазақстандағы әскер саны болжамдарға сәйкес 40-50 мың адам екенін және 1990-шы жылдардың басынан бері бұл көрсеткіш елдегі экономикалық, әлеуметтік-саяси және басқа да өзгерістер салдарынан шамамен жартысына азайғанын атап өтті.

Дәурен Әбеннің мәлімдемесіне сәйкес, Қазақстан Республикасының Қарулы Күштері құрлық әскерлеріне, әуе қорғанысы күштеріне және әскери-теңіз күштеріне бөлінген. Әбен жаңа әскери доктринаның Қазақстан Республикасына төнетін ықтимал әскери қатерлерді, олардың алдын алу және халықты қорғау шараларын анықта-

belirtti. Bu konudaki tüm verilerin yaklaşık bilgileri olduğunu dile getirdi. Ancak, askeri birliklerin sayısının işe alım koşulları, askeri personel için bütçe harcamaları, aşılama vb. gibi sağlık konularında tutulan raporlarda belirtilen verilere dayanarak yaklaşık olarak tahmin edilebileceğini ifade etti. Tahminlere göre, Kazakistan'daki asker sayısının 40-50 bin kişi olduğunu açıklayan Aben, 1990'ların başından beri bu sayının Kazakistan'daki ekonomik, sosyo-politik ve diğer değişimler nedeniyle yaklaşık yarı yarıya azaldığını belirtti.

Dauren Aben'nin açıklamalarına göre Kazakistan Cumhuriyeti Silahlı Kuvvetleri üç gruba ayrılmaktadır. Bunlar: kara kuvvetleri, hava savunma kuvvetleri ve deniz kuvvetleridir. Aben, yeni askeri doktrinin, Kazakistan'ın güvenliği için muhtemel tehditlerin kaynaklarını, bunların önlenmesini ve nüfusun korunmasını tanımlamak için tasarlandığını açıklayarak, son askeri doktrinin yeniliklerinin, teknik ve kavramsal açısından

уға бағытталғанын мәлімдеді және соңғы әскери доктринаның жаңалықтары техникалық және тұжырымдамалық тұрғыда дамудың жаңа тетіктеріне байланысты екенін айтты. Әбен 1993 жылдан бері үкіметтің қарулы күштерге жұмсаған қаржысы ЖІӨ-нің кемінде 1 пайызын құрайтынын және бұл ереженің бүгінгі күнге дейін жалғасып келгенін айтты.

Семинар соңында қатысушылар Қазақстанның әскери доктринасы мен аймақтағы ахуал туралы пікір алмасты. ■

gelişimin yeni mekanizmaları ile ilgili olduğunu ifade etti. Aben, 1993'ten beri hükümetin silahlı kuvvetler üzerindeki harcamalarının GSYİH'nın en az yüzde 1'i düzeyinde olduğunu ve bu kuralın bugüne kadar uygulanmaya devam ettiğini sözlerine ekledi.

Seminerin sonunda katılımcılar Kazakistan'ın askeri doktrini ve bölgesel gelişmeler konusunda görüş alışverişinde bulundular. ■

13 NİSAN 2018 TARİHİNDE GAZİ ÜNİVERSİTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ PROF. DR. ŞEREF SAĞIROĞLU “SİBER GÜVENLİK VE SAVUNMA KAPASİTESİ GELİŞTİRME: TÜRKİYE DENEYİMİ” KÖNULU SEMİNER VERDİ.

2018 ЖЫЛЫ 13 СӘУІРДЕ ГАЗІ УНИВЕРСИТЕТІНІҢ ПРОФЕССОРЫ, ДОКТОР ШЕРЕФ САҒЫРОҒЛУ «КИБЕРҚАУІПСІЗДІК ЖӘНЕ ҚОРҒАНЫС ӘЛЕУЕТІН ДАМУТҮ: ТҮРКІЯ ТӘЖІРИБЕСІ» АТТЫ СЕМИНАР ӨТКІЗДІ.

Профессор, доктор Шериф Сағыроғлу семинарында негізінен кибер қауіпсіздік және қорғаныс саласындағы өзгерістермен қатар, Түркияның кибер қауіпсіздік саласындағы қорғаныс әлеуетін дамытуы мен ықтимал қауіп-қатерлері туралы сөз қозғады.

Қазіргі таңда мейлі жеке тұлғалар, мейлі компаниялар мен мекемелер, мейлі мемлекет болсын киберсоғыс деуге болатын ауыр кибер шабуылдарға ұшырап отырғанын тілге тиек еткен Сағыроғлу, аталмыш кибер шабуылдардың мемлекеттерге, мекемелер мен жеке тұлғаларға әсіресе сауда, басқару және әлеуметтік салаларда жағымсыз әсерін тигізіп отырғанын атап өтті. Алайда, білім берудің жетерсіздігі, уақыт жетіспеушілігі, кәсіби білімнің таяздығы, ресурстардың жетіспеушілігі және басқа да жетіспеушіліктер сияқты көптеген себептерге байланысты кибер қауіпсіздікті сақтаудың қиынға соғып отырғанына тоқталған Сағыроғлу, күн санап артып келе жатқан кибер шабуылдар-

Prof. Dr. Şeref Sağıroğlu seminerinde ana hatlarıyla siber güvenlik ve savunma alanındaki gelişmelerin yanı sıra, Türkiye'nin siber güvenliği alanındaki gelişmeler, riskler ve potansiyel tehditler konularına değindi. Günümüzde gerek şahıs, gerek şirket ve kurum, gerekse devletlerin siber savaş diyebileceğimiz ciddi siber saldırılara maruz kaldığını belirten Sağıroğlu, söz konusu siber saldırıların ülkelere, kurumlara ve kişilere; özellikle ticaret, yönetim veya toplumsal hayat bağlamında olumsuz etkiler oluşturmakta olduğunu belirtti. Fakat eğitim, zaman, bilgi, kaynak ve uzman eksikliği gibi birçok nedenden dolayı siber güvenliğin kolay sağlanamadığını ifade etti. Sağıroğlu, büyümeye devam eden siber saldırıların doğuracağı yıkıcı sonuçların önüne geçmek için kişisel, kurumsal ve toplum-

дың жойқын салдарының алдын алу үшін жеке, топтық және әлеуметтік деңгейде кибер ортаны жақсы білу қажет екенін айтты. Сонымен қатар, кибер шабуылдарға қарсы мүмкіндік пен әлеуетті дамыту үшін ғылыми орта, кибер сектор және мемлекеттік мекемелер мен ұйымдардың бірлесе жұмыс істеуі тиіс екенін атап көрсетті.

Түркияның кибер қауіпсіздікті нығайту бағытында елеулі жұмыстар атқарғанын атап өткен Сағыроғұ, бастысы жоғары білім беру деңгейінде кибер қауіпсіздікті оқыту, ғылыми-техникалық зерттеулер және білім беруді қолдау бағдарламалар аясында маңызды жұмыстар атқарылып отырған баяндады. Осы тұрғыда, адам ресурстарын даярлау мәселесіне айырықша мән берген

sal olarak siber ortam hakkında daha fazla bilgiye sahip olunması gerektiğini dile getirdi. Dahası siber saldırılara karşı korunma konusunda akademik çevre, siber sektör, kamu kurum ve kuruluşların da bir araya gelerek çalışması gerektiğini ifade etti.

Türkiye'nin siber güvenliğinin güçlendirilmesine yönelik önemli çalışmalarda bulunduğunu anlatan Sağıroğlu, Türkiye'nin öncelikle yükseköğretim düzeyinde siber güvenlik eğitimi, bilimsel ve teknik araştırmalar ve eğitim destek programları konusunda önemli çalışmalar yapmakta olduğunu vurguladı. Bu bağlamda insan kaynağı yetiştirme konusuna büyük önem veren Türkiye'nin devlet ve vakıf üniversitelerinde toplam 90121 öğrenci yetiştirilmekte olduğunu altını çizen Sağıroğlu, YÖK tarafından 100-2000 burs programları

Türkiye'nin мемлекеттік мен жекеменшік университеттерінде жалпы 90121 студент біліп алып жатқанын тілге тиек еткен Сағыроғлұ, Жоғары оқу Кеңесі (YÖK) 100-2000 гранттық бағдарламасы сияқты түрлі қолдау бағдарламалары жүзеге асырылғанын айтты. Түркиядағы кибер зерттеу орталықтарының саны 2016 жылы 356, 2017 жылы 629 болса, 2018 жылы 853-ге жеткенін атап көрсеткен Сағыроғлұ, 2016-2018 жылдар аралығында жалпы 14466 ғылыми жоба іске асырылғанын және 5147 патент берілгенін баян етті. Түркияның кибер қауіпсіздік және ақпараттық технологиялар секторы туралы ақпарат берумен қатар осы салада сақталып отырған мәселелерге тоқталып өткен Сағыроғлұ, Түркияның атап айтқанда бағдарламалық өнімдерді өндіруде артта қалып оты-

gibi çeşitli destek projelerinin yürütülmekte olduğunu belirtti. Türkiye'deki siber araştırma merkezlerinin sayısı 2016'da 356 iken, 2017'de 629 ve 2018'de ise 853'e yükseldiğini açıklayan Sağıroğlu, 2016-2018 yılları arasında toplam 14466 araştırma projesinin gerçekleştirildiğini ve 5147 patent alındığını dile getirdi. Türkiye'nin siber güvenlik ve bilişim teknolojileri sektörü hakkında çeşitli bilgiler vermenin yanı sıra bu alandaki sorunlardan da bahseden Sağıroğlu, Türkiye'nin özellikle yazılım ürünlerinin üretilmesinde eksik yönlerinin olduğunu altını çizdi. Bu eksiklikleri çözebilmek için bakanlıklar ve TÜBİTAK gibi kurum ve kuruluşlar tarafından çeşitli projeler, destekler ve teşviklerin verilmekte olduğunu ifade eden Sağıroğlu; standartlar, sertifikasyon ve belgelendirme desteklerinin de uygulanmakta olduğunu belirtti.

Seminerinin sonunda Sağıroğlu, Türkiye'de siber savunma uzmanlarının yetiştirilmesine daha fazla ilgi gösterilmesi ve yatırım yapılması gerektiğini anlatarak, konuyla ilgili uluslararası ve kurumsal işbirliklerinin ge-

рғанын атап өтті. Бұл кемшіліктерді шешу үшін министрліктер және TÜBİTAK сияқты мекемелер мен ұйымдар тарапынан әртүрлі жобалар, қолдау және ынталандырулар бағдарламалары атқарылып отырғанын айтқан Сағыроғұ, стандарттау, сертификаттау және құжаттандыру сияқты қолдауларда жүзеге асырылып жатқанын тілге тиек етті.

Сөз соңында Сағыроғұ, Түркияда кибер қорғаныс мамандарын даярлауға тіпті де көбірек назар аудару және қаржы бөлу керек екенін түсіндіріп, халықаралық және құрылымдық ынтымақтастықтың күшейтілуі керек екенін атап өтті.

Семинар соңында қатысушылар кибер қауіпсіздік және кибер шабуылдар туралы өзара пікір алмасты. ■

ліştirilmesi gerektiğini ifade etti.

Seminer sonunda katılımcılar siber güvenlik ve siber saldırı konularında görüş alışverişinde bulundular. ■

13.04.18 TARİHİNDE İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ PROF. DR. NAIL ÖZTAŞ "YÜKSEKÖĞRETİMDE AKREDİTASYON" KONULU SEMİNER VERDİ.

2018 ЖЫЛЫ 13 СӘУІРДЕ СТАМБУЛ ДАМУ УНИВЕРСИТЕТІНІҢ ПРОФЕССОРЫ, ДОКТОР НАЙЛ ӨЗТАШ «ЖОҒАРЫ БІЛІМ БЕРУ САЛАСЫНДАҒЫ АККРЕДИТАЦИЯ» АТТЫ СЕМИНАР ӨТКІЗДІ.

Prof. Dr. Nail Öztaş, sunumunda, akreditasyon kelimesini ve anlamını çeşitli yönlerden ana hatlarıyla açıkladı. Akreditasyon ajanslarından örnekler veren Nail Öztaş, kalite

Профессор, доктор Найл Өзташ баяндамасында аккредитация терминінің мәні мен мағынасын түрлі жолдармен түсіндірді. Аккредитациялық агенттіктерден мысалдар келтірген Найл Өзташ, сапа стандарттарына мониторинг жүргізетін мекемелердің ішіндегі ең үздіктердің бірі Швецияның үкіметтік емес ұйымы саналатын Халықаралық стандарттау ұйымы (ISO) екенін атап өтті. Өз сөзінде ол халықаралық ұйымдар арасында неміс аккредитациялау органдары туралы әртүрлі ақпарат беріп, немістердің аккредитациялау саласында үлкен жетістіктерге жеткенін тілге тиек етті. Еуропалық елдердің аккредитациялау саласын дамыту үшін қомақты мөлшерде қаржы бөлетінін атап өткен Өзташ, Қазақстанды сапа стандарттарын қадағалау саласын дамытуда Еуропадан үлгі алуға шақырды.

Семинар барысында аккредитациялау мен сапа стандарттарының критерийлері туралы әртүрлі ақпарат берді. Әсіресе аккредитациялау мен сапа стандарттарының қалыптасуының 1980 жылдан қазірге дейінгі тарихи даму туралы кеңінен тоқталып өтті.

standartlarını denetleyen kurumlar arasında en iyilerinden birisinin İsveçli sivil toplum kuruluşu, Uluslararası Standartlar Örgütü (ISO) olduğunu ifade etti. Konuşmasında uluslararası kuruluşlar arasında Alman akreditasyon kuruluşları hakkında çeşitli bilgiler sundu. Almanlar'ın akreditasyon alanında önemli gelişmeler kaydettiğini belirtti. Avrupa ülkelerinin akreditasyon alanının geliştirilmesi için çok ciddi miktarlarda finansal kaynak ayırdıklarını açıklayan Öztaş, Kazakistan'ın kalite standartlarının denetlenmesi sektörünün geliştirilmesinde Avrupa'yı örnek almalarını tavsiye etti.

Seminerinin devamında akreditasyon ve kalite standartlarının kriterleri üzerine farklı bilgiler paylaştı. Bunlar arasında akreditasyon ve kalite standartlarının oluşumunun 1980'den bugüne tarihsel gelişim süreci hakkında bilgiler sundu. "AQAS", "AHGPS", "ABET" gibi akreditasyon kuruluşlarına başvurduklarını açıklayan Nail Öztaş, bu kuruluşların kendilerinden istedikleri kriterleri ile ilgili detaylı bilgiler verdi. Türkiye ve Kazakistan'da Avrupa Kredi Transfer Sis-

«AQAS», «AHGPS», «ABET» сияқты аккредитациялау ұйымдарына жүгінгендерін атап өткен Өзташ, осы ұйымдардың талап ететін критерийлер туралы егжей-тегжейлі ақпарат берді. Түркия мен Қазақстанда Еуропа кредиттеу және жинақтау жүйесі (ECTS) пайдаланылатынын айта келіп, ECTS жүйесінің 2006 жылғы және одан кейінгі дамытылған 2009 жылғы және 2015 жылғы бағыттарының негізгі бөлімдерін түсіндірді. Бүгін де ECTS жүйесінің Еуропа жоғары оқу орындарының негізгі бір нұсқаулығына айналғанын атап өтті.

Еуропалық Одақтың аккредитациялау жүйесін баяндаған Найл Өзташ, осы жүйелерде мамандандыруға мән берілгенін тілге тиек етті. Сөз соңында Түркия, атап айтқанда, Қазақстан азаматтарының өз салалары бойынша мамандануы әрі олардың өздері үшін әрі мемлекеттері үшін пайдалы болатынын атап өтті.

Семинар соңында қатысушылар Түркия мен Қазақстандағы білім беру және аккредитациялау мәселелері бойынша пікір алмасты. ■

temi (AKTS) kullanıldığını belirterek, AKTS sistemin 2006, ve daha sonra geliştirilmiş 2009 ve 2015 kılavuzunun ana bölümlerini anlattı. Bugünlerde AKTS sisteminin Avrupa yükseköğrenim sisteminin bir kılavuzu haline dönüştüğünü vurguladı.

Avrupa Birliği akreditasyon sistemini anlatan Nail Öztaş, bu sistemlerde uzmanlaşma-

ya önem verildiğini ifade etti. Konuşmasının sonunda Türkiye ve özellikle Kazakistan vatandaşlarının kendi alanında uzmanlaşmalarının hem kendileri için hem de ülkeleri adına faydalarının altını çizdi.

Seminerin sonunda katılımcılar Türkiye ve Kazakistan'daki eğitim ve akreditasyon konularında görüş alışverişinde bulundular. ■

ERI Infographic No.6

ОРТАЛЫҚ АЗИЯДА БІЛІМ БЕРУ ДИНАМИКАСЫ / ORTA ASYA'DA EĞİTİM DİNAMİKLERİ EDUCATIONAL DYNAMICS IN CENTRAL ASIA

Number of Higher-Education Institutions

Number of Students Enrolled in Higher Education

Government Expenditure on Education, Total (% of GDP)

Source: Agency of Kazakhstan of Statistics.

<http://hdr.undp.org/en/content/expenditure-education-public-gdp>

State Committee of Uzbekistan on Statistics.

<https://idea.usaid.gov/cd/uzbekistan?comparisonGroup=region>

Statistical Agency under President of the Republic of Tajikistan.

<http://hdr.undp.org/en/content/expenditure-education-public-gdp>

National Statistical Committee of Kyrgyz Republic.

<http://datatopics.worldbank.org/education/wDashboard/dqexpenditures>

<http://www.gundogar.org/?0110517033000000000000011000000>

<http://datatopics.worldbank.org/education/wDashboard/dqexpenditures>

How to cite: Eurasian Research Institute, (2018). Educational Dynamics in Central Asia. ERI Infographics No.6

Akademik **Türkçe** Kursu

Avrasya Araştırma Enstitüsü 19 Ekim 2015 tarihinde Akademik Türkçe kursu vermeye başlamıştır. Bu kursun amacı katılımcılara makale, bildiri, tez, kitap gibi akademik metinleri okuma, not alma, çıkarımda bulunma konularında eğitim vermektir. Kurslar başlangıç ve orta seviye olmak üzere iki seviyede olacaktır.

HAFTA İÇİ VE HAFTA SONU GRUPLARI

Kurs hakkında bilgi almak ve başvuru için aşağıdaki telefon numarasını arayabilirsiniz.

Başvuru Yeri:

Almalı Avdanı, Mametova 48, 050004 Almatı.

+7 (727) 279 24 26 içhat: 109

19 қазан 2015 жылы Еуразия ғылыми-зерттеу институты «Түрік тілін ғылыми тұрғыдан жетілдіру» курстары басталды. Курстың мақсаты тыңдармандарға мақаладағы, баяндамадағы, диссертация және кітаптардағы академиялық мәтіндерді оқуды, ғылыми тұрғыдан жазуды және қорытынды жасай білуді үйрету болып табылады. Қосымша мағлұмат алу және өтініштерді беру үшін төменде көрсетілген байланыстар арқылы хабарласуға болады. Курстар апта ішінде және апта соңында өткізіледі.

Өтініштерді қабылдау мекенжайы:

Алмалы ауданы, Мәметова көшесі 48, 050004 Алматы,

тел: +7 (727) 279 24 26

(ішкі нөмір 109)

Asya Avrupa / Азия Еуропа
(Haber – Yorum) / (Ақпараттық сараптама)

Avrasya Araştırma Enstitüsü Yayınıdır
Еуразия ғылыми-зерттеу институты басылымы

Sayı 2018 Sayı: 29
Мамыр 2018 жыл №29